

Europeisk manual för erkännande av kvalifikationer för högre utbildning

Praktisk vägledning för
handläggare för att göra rättvisa
och flexibla bedömningar och
erkänna utländska utbildningar
och studier utomlands

Andra utgåvan 2016

Om inte annat anges och med undantag för bilder ska licensen Creative Commons Attribution NonCommercial 3.0 Unported (CC BY–NC 3.0) gälla för innehållet i denna publikation. Det betyder att innehållet i denna publikation får återanvändas för icke-kommersiella ändamål, om inte annat anges för en viss del (till exempel ett dokument) och så länge det inte gäller bilder eller illustrationer. När innehållet i denna publikation återanvänds eller citeras måste användare ange namnet Nuffic (företagsnamnet) och får inte ge intryck av att Nuffic står bakom det härledda verket.

Detta projekt har finansierats med stöd från Europeiska kommissionen. Denna publikation återger endast författarens åsikter och kommissionen kan inte hållas ansvarig för hur innehållet kan komma att användas.

Stockholm 2018-09-20

Kommentar till den svenska översättningen

EAR-manualen, Europeisk manual för erkännande av kvalifikationer för högre utbildning – Praktisk vägledning för handläggare för att göra rättvisa och flexibla bedömningar och erkänna utländska utbildningar och studier utomlands, är utgångspunkten för den bedömningsmetod som avdelningen för bedömning av utländsk utbildning på Universitets- och högskolerådet, alltså ENIC-NARIC Sverige, använder i sina utlåtanden. EAR-HEI, som här är översatt till svenska, är EAR-manualens systemdokument. Den har ett särskilt fokus på högskolesektorn och de bedömningsprocesser som förekommer där.

Även om Lissabonkonventionen och EAR är inriktade mot framför allt bedömning av utländsk högskoleutbildning är principerna som presenteras gångbara vid bedömning av all typ av utbildning och andra kompetensbevis eller resultat av lärande, inklusive reell kompetens.

För att sprida information om, och öka användandet av, EAR har UHR valt att översätta manualen till svenska. I största möjliga mån är översättningen trogen källtexten. Men i vår sektor finns ett antal ord och begrepp som inte har någon direkt översättning i svenska språket.

Ett exempel är begreppet "fair recognition" som är översatt till "rättvist erkännande". I det engelska "fair" kan man också läsa in grundtanken i Lissabonkonventionen, alltså att erkännandet ska göras "generöst och transparent". Ett annat exempel är yrkestiteln "credential evaluator", som omfattar alla yrkeskategorier som arbetar med bedömning och erkännande av utländsk utbildning, till exempel inom antagning, examen, tillgodoräkningen, vid utbytesstudier eller inom studievägledning. Det har vi översatt till "handläggare" i brist på bättre alternativ. I manualen har vi antingen försökt att förklara begreppen i löptexten eller i fotnoter, använt den engelska termen inom parentes efter det svenska ordet, eller så har vi behållit det engelska begreppet för enkelhetens skull. Ibland har vissa meningar omstrukturerats för att få bättre flyt. Ibland har mindre uppdateringar gjorts.

Den andra reviderade versionen av EAR HEI kom ut 2016, och det är den UHR har valt att översätta. En tredje version med ytterligare mindre uppdateringar och tillägg utifrån vad som har hänt i utbildningssektorn kommer preliminärt sommaren 2019. En engelskspråkig, alltid aktuell version av EAR HEI finns tillgänglig online: <http://www.enic-naric.net/ear-manual-standards-and-guidelines-on-recognition.aspx> Det ingår i uppdraget som ENIC-NARIC-kontor att sprida information om EAR-manualen, Lissabonkonventionen och en god praxis i bedömning av utländsk utbildning. För oss är det värdefullt att så många som möjligt i den svenska utbildningssektorn kan ta del av den, och vi hoppas att den svenska översättningen kan vara ett steg på vägen!

Hör gärna av er med kommentarer och synpunkter på översättningen till e-post:
enic-naric.sverige@uhr.se

Översättningen har finansierats inom ramen för projektet Pilotverksamhet för bedömning och validering av reell kompetens.

Lars Petersson
Avdelningschef, Universitets- och högskolerådet
ENIC-NARIC Sverige, Avdelningen för bedömning av utländsk utbildning

Översättning till svenska: Åsa Andersson, CBG Konsult & Information AB

Anvisningar

Denna manual är avsedd som ett stöd för den som arbetar med bedömning av utländsk utbildning¹ och antagning till högre utbildning. Syftet är att underlätta erkännande av kvalifikationer på rättvisa grunder enligt principerna i konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (Lissabonkonventionen), som är den rättsliga ramen för internationellt erkännande av högre utbildning i Europaregionen. Manualen är därför främst inriktad på erkännande av utbildning för att få tillträde till högre utbildning (akademiskt erkännande).

Här vill vi visa hur Lissabonkonventionens principer kan omsättas i praktiken, med en flexibel bedömningsmetod som i första hand syftar till att avgöra om studenterna sannolikt kommer att lyckas i sina studier. Därför är manualen också användbar för den som bedömer utländsk utbildning och antagningshandläggare som vill anta studenter vars kvalifikationer motsvarar lärosätets krav för utbildningen, för att bidra till utbildningens kvalitet i stort och se till att så många studenter som möjligt har förutsättningar för att fullfölja studierna.

Den kan i princip användas av alla som arbetar med att bedöma utländska utbildningar i alla länder som är anslutna till Lissabonkonventionen (i huvudsak europeiska länder och några länder i Nordamerika, Asien och Oceanien) och även i länder från andra regionala konventioner om erkännande som utgår från principerna i Lissabonkonventionen (till exempel i Stillehavsområdet och i Afrika).

Det bör påpekas att rekommendationerna i denna manual har skrivits med Europeiska området för högre utbildning (European Area of Higher Education, EHEA) i åtanke och därför är mest användbar för handläggare från de 47 länder som ingår i det området.

Användarna av manualen kan ha olika mycket erfarenhet av att bedöma utländska utbildningar. Därför kan manualen användas på olika sätt, till exempel som en snabb uppslagsbok, en introduktion till de grundläggande koncepten för erkännande, eller som utbildningsverktyg.

Författarna vill att manualen ska bidra till en kultur med rättvisa erkännanden och högre kvalitet i erkännandeprocesserna i enlighet med principerna i Lissabonkonventionen.

¹ I det engelska originalet används titeln "credential evaluator", som omfattar alla yrkeskategorier som arbetar med bedömning och erkännande av utländsk utbildning, till exempel inom antagning, examen, tillgodoräknanden, vid utbytesstudier eller inom studievägledning (översättarens anmärkning).

Innehållsförteckning

Kommentar till den svenska översättningen	4
Anvisningar	5
Innehållsförteckning	6
Tack	8
Redaktörerna har ordet	9
Förord	10
Om manualen	12
DEL I – Erkännande av kvalifikationer – en introduktion	14
1. Erkännande av kvalifikationer – en introduktion	15
2. En kvalifikations fem komponenter	21
DEL II – Bedömningsprocessen.....	26
3. Ackreditering och kvalitetssäkring	27
4. Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer	33
5. Äkthet	37
6. Vad är syftet med erkännandet?	45
7. Förväntade läranderesultat.....	48
8. Poäng, betyg, ackumulering och tillgodoräknande	52
9. Väsentliga och icke väsentliga skillnader	59
10. Alternativt erkännande och rätten att överklaga.....	65
DEL III – Lärosätens erkännandepraxis	70
11. Transparens och information	71
12. Lärosätens erkännandepraxis	76
DEL IV – Källor till mer information.....	85
13. Hur hittar och använder jag information?.....	86
14. Bilaga till examensbevis (och andra källor till mer information).....	92
15. Kvalifikationsramverk	97

DEL V – Särskilda typer av kvalifikationer	103
16. Behörighetsgivande kvalifikationer	104
17. Kvalifikationer efter flexibla utbildningsvägar	108
18. Kvalifikationer som har utfärdats efter transnationell utbildning	112
19. Kvalifikationer från gemensamma program	115
20. Kvalifikationer från lärosäten som inte är erkända av de nationella utbildningsmyndigheterna	119
21. Bedömning av utbildning utan dokument	122
22. Språkprov	128
DEL VI – Studentmobilitet	131
23. Erkännande av studieperioder utomlands	132
Källor och hänvisningar	137
EAR HEI- och Stream-konsortierna	141

Tack

Denna andra utgåva av den europeiska manualen för erkännande av kvalifikationer har sina rötter i EAR-manualen för erkännande för ENIC-NARIC-nätverken, som offentliggjordes 2009. Därför vill jag tacka det ursprungliga EAR-projektteamet, som tog fram en så utmärkt manual.

Redan när "EAR HEI"-projektet inleddes 2012 – då den första versionen av manualen togs fram – ville vi att högskolorna och deras antagningshandläggare skulle få stort utrymme för att ge återkoppling på hur manualen skulle utvecklas. Det kändes inte helt lätt att nå ut till vår målgrupp i hela Europa, särskilt med tanke på att våra viktigaste verktyg bestod av två ganska intensiva enkäter. Därför blev vi väldigt glada över att cirka 450 företrädare för europeiska högskolor tog sig tid att svara på de båda enkäterna och jag vill tacka dem för alla värdefulla (och ibland ganska långa) svar.

I arbetet med denna manual för högskolor bad vi vid ett flertal tillfällen om råd i viktiga frågor från ENIC-kontoret och NARIC:s rådgivande grupp. Jag vill tacka dem för deras synpunkter, vägledning och stöd och för att de har fört upp manualen på agendan (bokstavligen) hos ENIC-NARIC-nätverken.

Dessutom vill jag tacka Europeiska kommissionen, inte bara för att den har finansierat EAR-projekten utan också för dess inspirerande marknadsföring av EAR-manualerna på nätverksmötena efter publiceringen. Jag vill även tacka Europarådets och Unescos experter på erkännande av kvalifikationer för deras aktiva och kontinuerliga stöd till manualen.

Den före detta arbetsgruppen för uppföljning av Bolognaprocessen (Bologna Follow Up Group, BFUG) för erkännande av kvalifikationer, som fanns fram till och med ministermötet i Bukarest 2012, gav också viktiga bidrag till den föregående EAR-manualen. Att manualen nämndes i Bukarestkommunikén gav viktigt stöd för EAR:s uppdrag, det vill säga att effektivisera erkännandemetoderna i hela Europa. Manualen nämndes också i den senaste rapporten om genomförandet av Bolognaprocessen 2015 (Implementation Report), som ett verktyg för att främja en rättvis erkännandekultur och bidra till högre kvalitet i erkännandeprocesserna i enlighet med principerna i Lissabonkonventionen.

Projektteamet hade också starka band till arbetsgruppen för arbete med strukturella reformer (EHEA Structural Working Group) och Pathfindergruppen för automatiskt erkännande inom ramen för europeiska området för högre utbildning. Jag vill tacka dem för att de har gett oss en helhetsbild av erkännande genom diskussioner om kvalitetssäkring/ackreditering, läranderesultat och kvalifikationsramverk.

Jag vill också nämna bidragen från en mängd experter från olika områden som vi träffade vid olika tillfällen, till exempel vid möten i European Association for International Education (EAIE) och Nexus-konferenserna för att främja Lissabonkonventionen i Tyskland.

Slutligen vill jag tacka medlemmarna i projektteamen från EAR HEI och STREAM och de rådgivande grupperna, som har samarbetat entusiastiskt och effektivt under de senaste fyra åren för att ta fram den första och andra utgåvan av denna manual. Genom att samla beskrivningar av bästa praxis baserat på konkreta erfarenheter bland experter på erkännande, experter på högre utbildning, antagningshandläggare och studenter har vi kunnat ta fram en manual som sätter standarden för rättvisa, transparenta och effektiva erkännandeprocesser hos lärosätena.

Lucie de Bruin – samordnare för EAR HEI- och STREAM-projekten,
chef för avdelningen för internationellt erkännande, Nederländernas ENIC-NARIC, EP-Nuffic.

Redaktörerna har ordet

Denna andra utgåva av manualen har utarbetats inom ramen för STREAM-projektet (2014–2016), som är uppföljaren till EAR HEI. Det har gjorts några mindre förändringar i den andra utgåvan till följd av utvecklingen sedan första utgåvan. Bland annat har följande ändrats:

- Hänvisningar, källor och tips på fortsatt läsning har uppdaterats.
- Webbadresser och länkar har uppdaterats.²
- Rekommendationerna i kapitel 19 "Kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram" innehåller nu en hänvisning till det nya tillägget till Lissabonkonventionen om gemensamma examina, *Revised Recommendation on the Recognition of Joint Degrees 2016*, och den nya texten om en europeisk strategi för kvalitetssäkring och gemensamma utbildningsprogram, *European Approach for Quality Assurance and Joint Programmes*.
- Rekommendationerna i kapitel 21 "Bedömning av utbildning utan dokument" har förtydligats

² Vissa av länkarna i det engelska originalet fungerar inte längre. I detta dokument har sådana länkar i görligaste mån uppdaterats för att leda till avsedd information (översättarens/UHRs anmärkning).

Förord

Erkännandet av utländska utbildningsbevis står nu i centrum för policydiskussionerna om högre utbildning på europeisk och global nivå. I kommunikén från Bolognaprocessens ministerkonferens i Bukarest 2012 nämndes uttryckligen rättvist och smidigt erkännande som en förutsättning för mobilitet och grunden för fortsatt samarbete inom Europeiska området för högre utbildning (European Higher Education Area, EHEA). I Jerevan 2015 åtog sig ministrarna att se över sina respektive nationella lagar för att se till att de överensstämde med Lissabonkonventionen fullt ut. Samtidigt har Unesco bildat en kommitté med uppdrag att utarbeta en ny global konvention om erkännande för att införa rättvisa metoder och principer för erkännande och kompletteringsmöjligheter på global nivå.

Rättvist erkännande betraktas nu som en hörnsten för internationaliseringen av den högre utbildningen och studentutbytet.

Denna andra utgåva av *European Area of Recognition Manual for Higher Education Institutions* (EAR HEI) är ett direkt och konkret svar på de utmaningar och förväntningar som kommer från politiker, beslutsfattare, studenter, föräldrar och arbetsgivare över hela världen. Den är en uppföljare till EAR-manualen som var inriktad på ENIC-NARIC-kontorens erkännandep Praxis och som fick stöd av Bolognaprocessens ministerkonferens i Bukarestkommunikén, som en uppsättning värdefulla riktlinjer och ett kompendium över god erkännandep Praxis. Den uppdaterade manualen är också avsedd att underlätta hanteringen av migrationskrisen i Europa genom att ta upp och beskriva god Praxis för att erkänna utbildning utan dokument.

Internationaliseringen av den högre utbildningen och institutionernas kraftfulla engagemang för studenters och personals mobilitet understryker behovet av en manual för erkännande som är specifikt inriktad på erkännandefrågor för högskolor. EAR HEI-manualen är utformad för handläggare som arbetar med beslut om tillgodoräknande, erkännande av studieperioder utomlands och antagnings- och urvalsprocesser för sökande som vill bli antagna till heltidskurser på grundval av utbildningsbevis som de har fått i andra länder.

Manualen innehåller exempel på bästa Praxis från alla delar av erkännandeprocesserna – från de små men nödvändiga arbetsuppgifterna som att bekräfta att man har tagit emot ansökan, till erkännande av utländska kvalifikationer baserade på validering av reell kompetens, till rekommendationer om poäng- och betygsomräkningar. Den är en handfast hjälp för handläggarna och vägleder dem genom alla erkännandeprocesser på lärosätetsnivå, där varje enskilt steg i processen illustreras med exempel och åtföljs av rekommendationer. Den ger praktiska råd till högskolor som vill ta emot flyktingar som kanske inte har fullständigt dokumenterade akademiska meriter.

EAR HEI-manualen riktar sig också till beslutsfattare. Den är ett svar på uppmaningen från Bolognaprocessens ministerkonferens om att högskolorna ska ta med erkännandeprocesserna i sina interna och externa kvalitetssäkringsprocesser.

Syftet är att se till att det finns samstämmiga institutionella policyer för erkännande som bygger på Lissabonkonventionen, som är Unescos och Europarådets rättsligt bindande text om erkännande av utländska utbildningsbevis. De principer och processer som anges i konventionen har direkt anknytning till arbetet med erkännande vid lärosätena. Eftersom alla exempel på bästa praxis som lyfts fram i denna manual stämmer överens med dessa principer och processer, är manualen ett perfekt verktyg för att högskolorna ska kunna arbeta systematiskt med att uppfylla sina juridiska skyldigheter.

Som företrädare för sekretariatet för kommittén för Lissabonkonventionen och European University Association, stöder vi EAR HEI-manualen helhjärtat. Vi anser att den är ett viktigt referensverktyg för alla delar av högskolornas erkännandeprocesser och att den utgör grunden för en samstämmig erkännandepolicy som bygger på principerna och processerna i Lissabonkonventionen.

Allan Bruun Pedersen – vice ordförande, kommittén för Lissabonkonventionen.

Howard Davies – European University Association

Om manualen

European Area of Recognition

Denna manual är en produkt av projektet *European Area of Recognition – A Manual for the Higher Education Institutions* (EAR HEI) vars syfte är att hjälpa högskolornas handläggare att använda rättvisa erkännandemetoder. EAR HEI-manualen baseras på manualen för *European Area of Recognition* (EAR) som gavs ut 2012 och som syftade till att förenkla erkännandep Praxis i ENIC-NARIC-nätverken (ENIC-NARIC-kontoren). EAR-manualen baserades på såväl Lissabonkonventionen och dess tilläggstexter som rekommendationer från projekt, arbetsgrupper och publikationer.

EAR HEI-manualen följer rekommendationerna i EAR-manualen, som utformades i nära samarbete med och med stöd av ENIC-NARIC-nätverken. Det betyder att rekommendationerna utgör en standard för vad som betraktas som rättvist erkännande i Europaregionen. Dessutom rekommenderades manualen av ministrarna med ansvar för högre utbildning i det europeiska området för högre utbildning (European Higher Education Area, EHEA) i sin kommuniké från Bolognaprocessens ministerkonferens i Bukarest (april 2012). EAR HEI-manualen är alltså inte bara en manual bland många andra. Det är den enda europeiska manualen för erkännande för handläggare som innehåller gemensamt beslutad bästa praxis baserat på Lissabonkonventionen.

EAR-manualen rekommenderades i Bolognaprocessens Bukarestkommuniké 2012:

Ett rättvist och professionellt erkännande, däribland validering av icke-formellt och informellt lärande, utgör själva kärnan i EHEA... Vi välkomnar manualen för European Area of Recognition (EAR) och rekommenderar att den används som vägledning för erkännande av utländska kvalifikationer och som en sammanställning av god praxis. Vi uppmuntrar även högskolor och kvalitetssäkringsorgan att bedöma lärosätenas erkännandeprocesser genom intern och extern kvalitetssäkring.

Tanken på att ta fram en vägledning som var särskilt utformad för högskolor väcktes när EAR-projektet slutfördes. Eftersom vi nu hade en samling av god praxis, varför inte använda den och ta fram en manual speciellt för den grupp som gör de flesta slutgiltiga bedömningarna – högskolorna?

Det har krävts viktiga bidrag från och ett stort engagemang hos sakkunniga från högskolorna för att utveckla en erkännandemanual för högskolor. Utöver NARIC-företrädare från Polen, Frankrike, Litauen, Irland, Danmark, Lettland och Nederländerna (samordnare) och ordföranden för Lissabonkonventionens kommitté (2007–2013), ordföranden för ENIC-nätverket (2011–2013) och den särskilda rådgivaren från USNEI, omfattade projektteamet därför även experter från European University Association (EUA), Hochschulrektorenkonferenz (HRK) i Tyskland, Tuning Educational Structures och den europeiska studentunionen (ESU).

Dessutom försökte projektteamet samla in så mycket återkoppling som möjligt under arbetet med manualen. Framför allt anordnades två samråd (webbenkäter) för personer som arbetade med bedömning av utländsk utbildning och antagning inom det europeiska området för högre utbildning (EHEA). Den första enkäten inriktades på att kartlägga behoven hos handläggare i EHEA. Detta gav projektteamet återkoppling om ämnen som kunde tas med och som inte specifikt ingick i den

ursprungliga EAR-manualen (till exempel behörighetsgivande kvalifikationer, språkprov, studentmobilitet). Syftet med den andra enkäten var att få feedback på det första utkastet till manualen och ta reda på vad som behövde förbättras. Resultatet av den enkäten låg till grund för den slutliga versionen av denna manual. Utöver projektteamets nätverk skickade enskilda ENIC-NARIC-kontor enkäterna till högskolorna i sina respektive länder och de distribuerades också av flera europeiska nätverk, till exempel Bolognaexperterna. Mer än 400 högskolor svarade på båda enkäterna och lämnade in en mängd användbara och positiva svar. Resultatet är den EAR HEI-manual du har framför dig.

Innehåll

Manualen består av sju delar, som bygger på varandra och som tillsammans ger en heltäckande bild av bedömning och erkännande av utländska examina.

Den första delen är avsedd att ge en större förståelse av vad erkännande handlar om. Här diskuterar vi den rättsliga ramen, erkännandestrukturer och mångfalden av erkännandeprocesser och utbildningssystem. Vi beskriver också de fem komponenter i en kvalifikation som alltid måste beaktas i bedömningen.

I del två går vi sedan i kronologisk ordning igenom de olika komponenter som måste beaktas vid bedömningen: ackreditering och kvalitetssäkring av det lärosäte som utfärdat utbildningsbeviset, kontroll av att utbildningsbeviset inte har utfärdats av ett bluffuniversitet eller en bluffackrediteringsorganisation, kontroll av att dokumentationen är äkta, fastställande av syftet med erkännandet, fastställande av läranderesultaten för utbildningsprogrammet, bedömning av de poäng och betyg som har erhållits, erkännande av programmet förutsatt att det inte finns väsentliga skillnader och slutligen, i förekommande fall, beviljande av ett partiellt erkännande samt sökandens rätt att överklaga bedömningen.

Den tredje delen – Institutionell erkännandep Praxis – handlar om vad som krävs för att erkännandeprocessen ska gå smidigt och vara rättvis. Här beskriver vi dels den "infrastruktur för erkännande" som måste finnas för att underlätta erkännandeprocessen och hur processen kan kvalitetssäkras. Dessutom vill vi skapa en bättre förståelse av lärosätets erkännandeprocess sett ur ett nationellt perspektiv och internt inom lärosätet (som ett led i antagningsprocessen). Dessutom går vi genom lärosätets ansvar gentemot (presumptiva) sökanden när det gäller insyn och information.

I den efterföljande delen, "Källor till mer information", hittar du sedan de källor som kan användas i bedömningsprocessen. Där diskuterar vi hur och var du hittar tillförlitliga informationskällor och vi går särskilt igenom bilagor till examensbevis och kvalifikationsramverk som användbara källor till mer information.

Del fem handlar om specifika typer av utbildningsbevis som man kan stöta på i erkännandeprocessen, exempelvis gemensamma examina och kvalifikationer som innefattar flexibla utbildningsvägar eller transnationell utbildning. Sådana kvalifikationer bör betraktas och behandlas som "vanliga utbildningsbevis", men de kan kräva lite ytterligare utredningar under bedömningsprocessen.

Del sex i manualen ägnas åt rekommendationer i fråga om studieperioder utomlands. Till skillnad från de föregående kapitlen, som handlar om mobilitet i fråga om examina, handlar denna del om studentmobilitet.

Avslutningsvis finns en översikt över de viktigaste källor och hänvisningar som används per kapitel, samt ett register.

DEL I

– Erkännande av kvalifikationer – en introduktion

Del I i manualen är avsedd att ge en större förståelse av vad erkännande handlar om. Här diskuterar vi den rättsliga ramen, erkännandestrukturer och olika erkännandeprocesser och mångfalden av utbildningssystem. Vi beskriver också de fem komponenter i en kvalifikation som alltid måste beaktas i bedömningen av utländsk utbildning.

1. Erkännande av kvalifikationer – en introduktion

Sammanfattning

Detta kapitel ger en introduktion till erkännande i Europaregionen i form av en översikt över den rättsliga grunden för erkännande (Lissabonkonventionen), ENIC-NARIC-kontorens roll i det praktiska genomförandet (ENIC-NARIC-nätverken) och de olika erkännandeprocesserna och mångfalden av utbildningssystem som måste beaktas.

Konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (Lissabonkonventionen)

Lissabonkonventionen utgör grunden och standarden för erkännandeprocesserna i Europaregionen. Den är ett fördrag mellan stater, där parterna och de behöriga myndigheterna hos en part åtar sig att uppfylla de skyldigheter (principer och processer) som anges i fördraget i fråga om andra parter i fördraget. Bland dessa behöriga myndigheter ingår högskolorna, som beslutar om erkännande och som därför är skyldiga att följa de principer som anges i Lissabonkonventionen.

I Lissabonkonventionen fastställs de grundläggande principerna för rättvist erkännande av utbildningsbevis och studieperioder. Där betonas att bevisbördan ligger hos det mottagande lärosätet, inte hos sökanden. Ansvaret för att visa att en utländsk utbildning inte uppfyller de relevanta kraven ligger alltså hos den myndighet som är behörig att erkänna utländska examina och som utför bedömningen. Dessutom krävs enligt Lissabonkonventionen att varje land ska erkänna utländsk utbildning, såvida landet inte kan visa att det finns väsentliga skillnader mellan den utländska examen som ansökan om erkännande gäller och motsvarande examen i värdlandet.

Konventionen antogs och öppnades för undertecknande i Lissabon den 11 april 1997, varför den brukar kallas för Lissabonkonventionen. Nästan alla medlemsstater i Europarådet och några länder i Unescos Europaregion har undertecknat och/eller ratificerat Europarådets/Unescos konvention om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen.

Under de år som har gått sedan Lissabonkonventionen antogs har kompletterande texter lagts till, för att ge lärosäten och handläggare mer detaljerade rekommendationer och vägledning.

De viktigaste tilläggen är följande³:

- *Recommendation on Criteria and Procedures for the Assessment of Foreign Qualifications and Explanatory Memorandum* (2001, reviderad 2010).
- *Code of Good Practice in the Provision of Transnational Education and Explanatory Memorandum* (2001).
- *Recommendation on the Recognition of Joint Degrees and Explanatory Memorandum* (2004).
- *Recommendation on International Access Qualifications* (1999).
- *Recommendation on the use of qualifications frameworks in the recognition of foreign qualifications* (2013).

Lissabonkonventionen och den nuvarande metoden för erkännande

Lissabonkonventionens huvudprinciper utgör själva kärnan i dagens bedömningsmetod, som utgår från "acceptans". Acceptans bygger på tanken att det alltid kommer att finnas skillnader i förväntade läranderesultat mellan utbildningsprogram som tillhör olika utbildningssystem och att detta bör betraktas som en berikande del av internationaliseringen av den högre utbildningen i stället för som ett hinder för erkännande och mobilitet.

Detta har dock inte alltid varit fallet när det gäller bedömning av utländsk utbildning. "Likvärdighet" var en vanlig metod i många länder från 1950-talet fram till mitten av 1970-talet (och förekommer än idag i vissa länder). Den innebar att kvalifikationer bedömdes från kurs till kurs och att varje komponent i den utländska utbildningen måste motsvara komponenterna i en jämförbar utbildning i värdlandet. Idag betraktas den metoden som omodern och oförenlig med Lissabonkonventionen, eftersom den hindrar ett rättvist erkännande och studentmobilitet.

I takt med att studenternas mobilitet och antalet (och mångfalden bland) högre utbildningsprogram ökade blev likvärdighetskravet allt mer ohållbart och ersattes gradvis med "erkännande" på 1980-talet. Enligt denna metod behöver en utländsk utbildning inte vara fullständigt likvärdig, så länge den har ett liknande syfte och ger samma rättigheter som den jämförbara utbildningen i värdlandet. "Erkännandet" banade vägen för den metod som betraktas som bästa praxis idag och som fick allt större stöd från 1990-talet och framåt, det vill säga "acceptans".

Lissabonkonventionen har en central ställning i politiken och de politiska initiativen för erkännande i Europaregionen. Bologna-processen, som inleddes 1999, har spelat en avgörande roll för att föra upp erkännande på den europeiska dagordningen, eftersom erkännande betraktades som avgörande för att kunna inrätta det europeiska området för högre utbildning. I Bologna-processen betraktas Lissabonkonventionen som den viktigaste internationella rättsakten för att främja rättvist erkännande av behörighetsgivande utbildningar och högskolekvalifikationer. Bologna-processen har lett till flera initiativ för att förbättra transparensen i och erkännandet av

³ I november 2017 antogs även tilläggs-texten *Recommendation on the Recognition of Refugees' Qualifications under the Lisbon Recognition Convention and Explanatory Memorandum*

utbildningar. Som exempel kan nämnas det kraftfulla stödet för ECTS, bilagan till examensbevis och införandet av kvalifikationsramverk, som vi diskuterar längre fram i manualen.

I Bukarestkommunikén från 2012 slog de europeiska utbildningsministrarna fast att de vill samarbeta för ett automatiskt erkännande av jämförbara akademiska examina, med utgångspunkt i verktygen för Bolognaprocessen, som ett långsiktigt mål för EHEA. En "pathfindergrupp" bildades för att undersöka hur man skulle kunna få till stånd ett automatiskt erkännande av jämförbara examina inom högre utbildning. Ett sådant automatiskt erkännande skulle kunna ske i form av ett erkännande på systemnivå, medan den faktiska slutgiltiga bedömningen fortfarande skulle ta hänsyn till om utbildningsprofilen stämmer överens med det specifika syftet med erkännandet.

Lissabonkonventionen har också stått som förebild för andra regionala Unescokonventioner utanför Europaregionen, till exempel den reviderade konventionen för Asien och Stillahavsområdet (Tokyokonventionen från 2011) och den reviderade konventionen för Afrikaregionen (Addis Ababakonventionen från 2014).

ENIC-NARIC-kontorens roll

I Europaregionen har det bildats två nätverk av nationella informationskontor som arbetar för att underlätta erkännande: ENIC- och NARIC-nätverken. ENIC-NARIC-kontoren är nationella kontaktpunkter för alla som har frågor om erkännande av kvalifikationer.

ENIC-nätverket

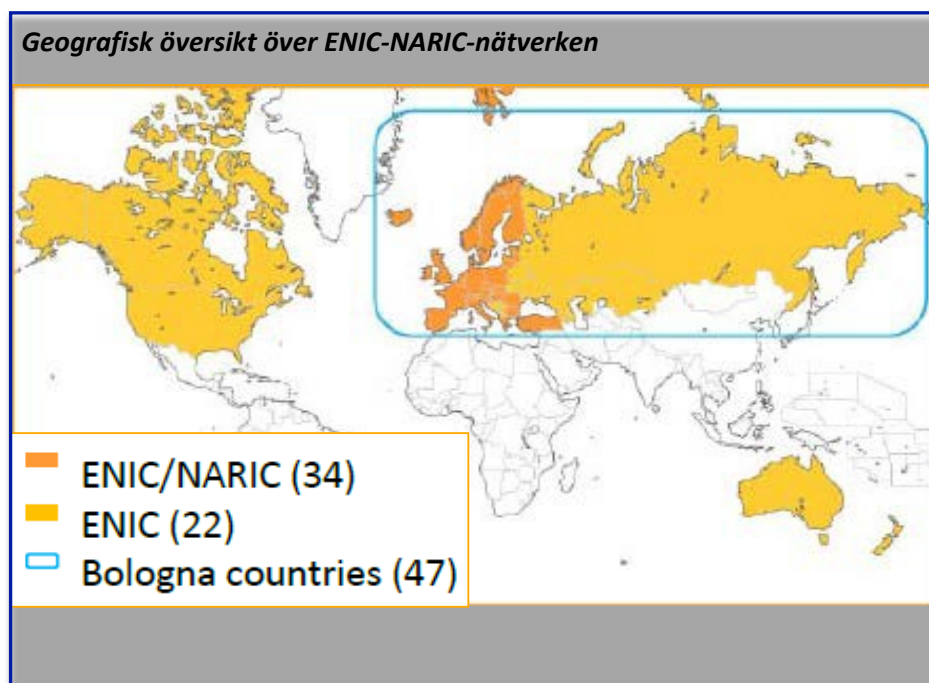
ENIC-nätverket (European Network of Information Centres) bildades av Europarådet och Unesco 1994 för att genomföra Lissabonkonventionen och utveckla policy och praxis för erkännandet av utbildningar genom att tillhandahålla information om utländska utbildningar, utbildningssystem, mobilitetssystem och erkännande av examina som utfärdats utomlands. Nätverket består av de nationella informationskontoren i de länder som har undertecknat Lissabonkonventionen. Det har ett tätt samarbete med NARIC-nätverket.

NARIC-nätverket

NARIC-nätverket (National Academic Recognition Information Centres) inrättades 1984 på initiativ från Europeiska kommissionen och arbetar för att förbättra erkännandet av akademiska examina och studieperioder i Europeiska unionens (EU) medlemsstater. Länderna i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) och Turkiet ingår också. Alla medlemsländer har utsett nationella kontor som ska bidra till att underlätta mobilitet för studenter, lärare och forskare genom att tillhandahålla rådgivning och information om erkännande av examina och studieperioder inom högre utbildning. Tjänsten används framför allt av högskolor, behöriga erkännandemyndigheter, studenter och studentrådgivare, föräldrar, lärare och presumtiva arbetsgivare.

ENIC-NARIC-kontoren har utsetts av utbildningsministeriet eller någon annan myndighet med liknande funktion i de respektive länderna, men de enskilda NARIC-kontorens status och arbetsuppgifter kan variera (se även kapitel 12, "Lärosätens erkännandepaxis"). I majoriteten av medlemsstaterna är högskolorna självständiga och fattar egna beslut om antagning av utländska

studenter och om vilka delar av ett utbildningsprogram som studenter kan beviljas undantag från, på grundval av att de har en utländsk utbildning. Därför fattar de flesta NARIC-kontor inte bindande beslut utan tillhandahåller information och råd om utländska utbildningssystem och examina på begäran. Såväl högskolor som ENIC-NARIC-nätverken verkar inom ramen för de skyldigheter som fastställs i Lissabonkonventionen.

Den ökade globaliseringen inom utbildning skapar behov av ett nära samarbete mellan de båda nätverken och deras motsvarigheter i andra delar av världen för att fortsätta att utveckla lämpliga kriterier och processer för erkännande. ENIC- och NARIC-nätverken är officiellt separata nätverk, men har i praktiken ett så nära samarbete att ett enda kontor brukar företräda båda nätverken i de länder (eller delar av länder) som tillhör båda nätverken. De brukar anordna ett gemensamt årligt möte för företrädare från alla ENIC- och NARIC-kontor. ENIC- och NARIC-nätverken strävar också efter att bli effektivare genom att samarbeta med internationella nätverk av ackrediterings- och kvalitetssäkringsorgan.

Du hittar kontaktuppgifter för alla ENIC-NARIC-kontor⁴ på www.enic-naric.net. Där hittar du också mer information om erkännande, däribland relevanta dokument som Lissabonkonventionen.

⁴ Universitets- och högskolerådets avdelning för bedömning av utländsk utbildning utgör Sveriges ENIC-NARIC-kontor.

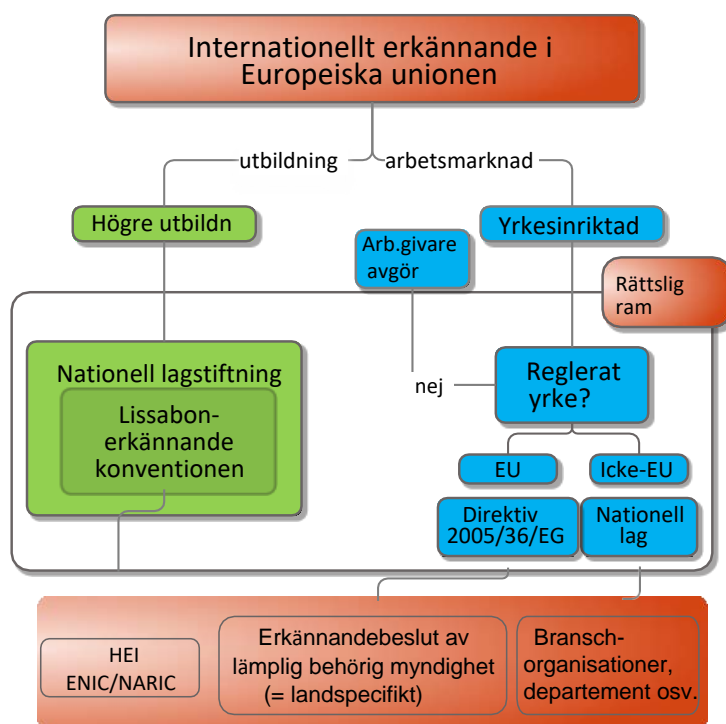
Olika typer av erkännandeprocesser

Erkännande av utländska utbildningar är en formell process som kan ingå en rad olika juridiska processer för en mängd olika syften. Kulturen och processerna varierar mellan länder och lärosäten och kan omfatta flera behöriga myndigheter. Ibland är de sökande inte medvetna om att deras kvalifikationer har genomgått någon form av bedömning. I andra fall har de själva begärt en skriftlig bedömning av sina utbildningsbevis för eget bruk.

Exempel på processer som i vissa länder kan innebära någon form av erkännande är utfärdande av arbetstillstånd, beviljande av officiell status som högt kvalificerad migrant, anställningsansökningar inom offentlig sektor eller ansökningar om en viss (högre) tjänst.

I princip finns det två typer av erkännandeprocesser i det europeiska området: akademiskt erkännande och erkännande av yrkeskvalifikationer. Med akademiskt erkännande avses erkännande som är avsett att användas för fortsatta studier eller rätten till en akademisk titel. Med erkännande av yrkeskvalifikationer avses erkännande för att kunna komma in på arbetsmarknaden (särskilt i fråga om reglerade yrken).

Ramen för internationellt erkännande i Europaregionen:

Processerna för akademiskt erkännande i praktiken

De allra flesta studenter ansöker direkt till den högskola som de vill studera vid och hamnar därmed i den institutionella antagningsprocessen, som omfattar någon form av erkännandeprocess. Det finns stora skillnader mellan de olika högskolornas rutiner för att erkänna kvalifikationer, men detta kanske inte framgår helt klart för sökanden.

Det akademiska erkännandet kan ske på olika nivåer i en högskola. Studieperioder utomlands kanske erkänns på fakultets- eller lärosätetsnivå, medan ett centralkontor ansvarar för att erkänna examina. Erkännandet av behörighetsgivande kvalifikationer kan vara en separat process i sig.

I länder med ett aktivt nationellt ENIC-NARIC-kontor kan antagningshandläggare vända sig dit för att få information om en viss utländsk utbildning, eller till och med få ett skriftligt utlåtande. Sådana tjänster tillhandahålls också av vissa privata organisationer med internationell verksamhet.

I annat fall kan antagningshandläggarna göra egna utredningar av den utländska utbildningen med de källor till mer information som finns på internet eller i skriftlig form, och genom att använda den sakkunskap som redan finns på högskolan.

I många länder föredrar man att organisera det akademiska erkännandet så att högskolan hanterar sökanden direkt och fattar det slutliga beslutet, ibland baserat på råd från ett ENIC-NARIC-kontor.

En mångfald av utbildningssystem

Det är viktigt att känna till de nationella utbildningssystemen och skillnaderna mellan dem, eftersom utländska utbildningar från andra utbildningssystem ska jämföras med utbildningar i värdlandets utbildningssystem. Den stora mångfalden av utbildningssystem i Europa och över hela världen är därför en mycket viktig faktor, och man måste vara medveten om komplexiteten hos och det stora utbudet av lärosäten, utbildningar och examina.

De nationella utbildningssystemen avspeglar principer, idéer och metoder som har sina rötter både i den nationella kulturen och i allmängiltiga modeller. Samtidigt som ett ökat internationellt samarbete och ökad globalisering har lett till korsbefruktnings mellan systemen och en viss harmonisering (framför allt inom Europa, genom Bolognaprocessen och andra insatser), har det också vuxit fram en hel flora av nya högskolor, utbildningar och examina. Samtidigt har det skett en utveckling i fråga om kvalitetssäkring, ackumulering och tillgodoräknande av poäng och utbildningsmetoder.

I princip bör skillnader på systemnivå – eller på högskole- eller programnivå – inte hindra ett rättvist erkännande av utbildningar. I vissa fall kan skillnader mellan olika system, framför allt när det gäller läranderesultat eller i systemets strukturella egenskaper, försvåra en direkt överföring från ett system till ett annat. Men i det flesta fall innebär detta inte – och bör inte innebära – att det är omöjligt att erkänna utbildningen eller föra över studiemeriterna.

2. En kvalifikations fem komponenter

Sammanfattning

Det krävs fem komponenter för att definiera en kvalifikation: nivå (level), omfattning (workload), kvalitet (quality), profil och syfte (profile) och förväntade läranderesultat (learning outcomes). De olika begreppen överlappar varandra till viss del, men alla är relevanta och måste tas med i bedömningen av en utbildning, framför allt när man ska avgöra om det finns väsentliga skillnader mellan den utländska utbildningen och den som ansökan gäller. Läranderesultat är på väg att bli den viktigaste faktorn, och bedömningen av dem underlättas av de andra komponenterna.

1 – Nivån för en kvalifikation

Nivån för en utbildning på högskolenivå ("tertiary qualification"), som placerar utbildningen i en progression av lärande, brukar definieras med en uppsättning nivåbeskrivningar. Beskrivningarna anger nivån för de förväntade läranderesultat som ska uppnås för att man ska anses ha kommit till en viss punkt i progressionen. Ett land som har ett nationellt kvalifikationsramverk har en nivåbeskrivning för varje utbildningsnivå. Nivåbeskrivningen kan också hänvisa eller vara kopplad till ett övergripande kvalifikationsramverk, exempelvis referensramen för kvalifikationer i det europeiska området för högre utbildning (EHEA-QF), eller den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF-LLL), som gör det lättare att jämföra olika nationella referensramar.

För högre utbildning används ofta tre sådana nivåer (kandidat, magister/master och doktor). I EHEA-QF kallas de cykel 1 (grundnivå), cykel 2 (avancerad nivå) respektive cykel 3 (forskarnivå). I EQF-LLL motsvarar de nivåerna 6, 7 och 8. Båda ramverken innehåller även nivåbeskrivningar i form av generiska läranderesultat (deskriptorer).

Exempel 2.1 – EQF -LLL-deskriptorer

EQF-LLL beskriver var och en av de åtta nivåerna i form av kunskaper, färdigheter och kompetens. För kandidatnivån (6) används följande kategorier av deskriptorer:

<i>Kunskaper:</i>	<i>Avancerade kunskaper inom ett arbets- eller studieområde som inbegriper kritisk förståelse för teorier och principer.</i>
<i>Färdigheter:</i>	<i>Avancerade färdigheter som visar på behärskning av ämnet och innovation, vilka behövs för att lösa komplicerade och oförutsägbara problem inom ett specialiserat arbets- eller studieområde.</i>
<i>Kompetens:</i>	<i>Leder komplexa tekniska eller specialiserade verksamheter eller projekt och har beslutsansvar i oförutsägbara arbets- eller studiesammanhang. Ansvarar för individers och grupper yrkesutveckling.</i>

Eftersom denna modell är förhållandevis ny i Europa är det dock inte alla utbildningar som är kopplade till den.

Även om det övergripande europeiska kvalifikationsramverket har tre huvudnivåer för högskolekvalifikationer kan det finnas extra nivåer eller underavdelningar i enskilda länders nationella ramverk. En Bachelor Honours-examen och en Ordinary Bachelor-examen kan till exempel ha separata nivåer i det nationella kvalifikationsramverket, men räknas till samma nivå i EQF-LLL (nivå 6). Kursbaserade masterutbildningar kan skilja sig från dem som främst är uppsatsbaserade, framför allt i fråga om deskriptorer som beskriver förmågan att bedriva självständig forskning och/eller deskriptorer som är förknippade med tillämpad utbildning och praktik. I sådana fall kan deskriptorerna göra åtskillnad mellan två typer av utbildningar på samma nivå i det nationella kvalifikationsramverket. I allmänhet bör de deskriptorer och generiska läranderesultat som är kopplade till (eller följer av) sökandens utbildning motsvara de nivåbeskrivningar i det egna systemet som skulle tillåta antagning till ett visst program.

2 – Omfattning

I de flesta fall mäts den tid det tar att nå en viss utbildningsnivå i läsår och ett läsår motsvarar ett visst antal högskolepoäng (i Europa motsvarar till exempel 60 ECTS ett års heltidsstudier). Varje högskolepoäng, alltså det som beskriver studiernas omfattning, kopplas sedan till studentens arbetsinsats. Högskolepoängen utfärdas när en kursmodul har slutförts tillfredsställande – det räcker inte med närvaro. Högskolepoäng ska också ackumuleras. Studenten måste alltså samla ett visst antal högskolepoäng på alla nivåer inom ett utbildningsprogram för att ett utbildningsbevis ska kunna utfärdas.

Omfattning är ett kvantitativt mått i timmar på lärandeaktiviteter som krävs för att uppnå de läranderesultat som är knutna till ett program och därefter få lämpligt antal högskolepoäng för det. I ECTS Users' Guide 2015 föreslås ett medianvärde på 1 500–1 800 timmar per läsår, det vill säga ungefär 25 timmar per ECTS. Omfattningen bör täcka alla delar av studierna (i klassrum, fältarbete, praktik på arbetsplats, tid för självstudier eller uppgifter eller hemtentor och så vidare) och inte enbart det formella antalet undervisnings- eller kontakttimmar.

Ibland kan det vara svårt att fastställa omfattningen när man jämför utbildningar eftersom den beräknas på olika sätt i olika system, trots att den är ett kvantitativt mått. I de länder som medverkar i Bologna-processen varierar till exempel den fastställda faktiska arbetsinsatsen för samma antal studiepoäng under ett läsår med upp till 40 %.

Även inom ett system kan omfattningen variera från ämne till ämne, särskilt när ett ämne kräver praktisk erfarenhet. Arbetsinsatsen kan också variera beroende på programnivå. En kursbaserad masterexamen kanske har en fastställd förväntad arbetsinsats, medan en masterexamen som främst är uppsatsbaserad kanske har en nominell omfattning. I en del fall kanske studenten har en examen där vissa högskolepoäng har tilldelats på grundval av validerad reell kompetens, vilket betyder att studenten kanske inte har behövt delta i alla programmoduler för att få examen. Detta bör i så fall vara noterat i ämnesförteckningen (transcript of records).

Eftersom det finns så stora variationer är det olämpligt att kräva ett visst antal timmar, år eller högskolepoäng för erkännande inom ramen för Lissabonkonventionen. Omfattningen bör betraktas som en av de komponenter som har betydelse för att uppnå utbildningens läranderesultat.

3 – Kvalitet

Kvalitetsbegreppet tillämpas på tre olika sätt för högskoleprogram. För det första i högskolans interna bedömning av kvaliteten på studentens läranderesultat. Detta uttrycks oftast genom ett betygssystem vars kriterier kan variera kraftigt såväl mellan som inom länder. Läs mer om detta i avsnittet om betyg i kapitel 8, "Poäng, betyg, ackumulering och tillgodoräknande".

För det andra kan programmet och tillhörande stödfunktioner hos lärosätet ha varit föremål för extern kvalitetssäkring. Sådana bedömningar kan vara obligatoriska eller frivilliga och baseras i allmänhet på en ändamålsenlighetsmodell. Kvalitetssäkring är avgörande för att skapa förtroende för högskolekvalifikationer, högskolor och högre utbildningssystem.

För det tredje kan en högskola, en institution eller skola rangordnas nationellt eller globalt. Värdet på denna indikator diskuteras nedan.

Rankinglistor

En av de beståndsdelar man måste ta hänsyn till i bedömningen av utländska utbildningar är kvaliteten på lärosätet och utbildningarna. Som regel brukar antagningshandläggare kontrollera om ett lärosäte och/eller ett program är erkänt eller ackrediterat, vilket betyder att vissa miniminormer för utbildningen har uppfyllts. Ibland kan det vara frestande att använda någon av de internationella rankinglistor över högskolor som offentliggörs av olika organisationer runtom i världen. Experter på erkännande rekommenderar dock inte detta som god praxis, av åtminstone följande skäl:

- De flesta rankinglistor är kraftigt vinklade mot forskningsresultat och avspeglar inte nödvändigtvis kvaliteten i utbildningsprogram.
- Rankinglistor har ingen direkt koppling till de enskilda studenternas läranderesultat.
- Rankinglistor innehåller oftast bara några hundra lärosäten, vilket betyder att minst 97 % av högskolorna i världen inte omfattas. Detta betyder att rankinglistornas användbarhet är kraftigt begränsad när det gäller att jämföra kvalifikationer.

De indikatorer som används är inte alltid objektiva och kan ha brister.

Läs mer om kvalitet i kapitel 3, "Ackreditering och kvalitetssäkring".

4 – Profil (utbildningens syfte)

Kvalifikationsprofil är ett begrepp som har använts på olika sätt, för att beskriva programmets övergripande syfte eller dess innehåll. Följande typiska delar av kvalifikationsprofilen kan vara relevanta för erkännandeprocessen:

- Programmet kan ha en tydlig inriktning på att förbereda studenten för fortsatta akademiska studier, eller för att söka arbete.

I det förstnämnda fallet är programmet utformat för att ge en stabil teoretisk grund och utveckla de färdigheter som krävs för att forska. I det andra fallet ligger betoningen på tillämpad utbildning och utbildningen kan innefatta en yrkespraktik.

I praktiken är så gott som alla högre utbildningsprogram inriktade på att ge en kombination av båda typerna av färdigheter. I högre utbildningssystem där det görs en tydlig åtskillnad mellan forskningsuniversitet och högskolor med tillämpad utbildning (binära system) kan det vara lättare att urskilja de båda profiltyperna.

- Utbildningen kan vara bred och omfatta en rad olika ämnen eller ha en stark inriktning på specialisering för studenten.

I det första fallet är utbildningen utformad för att ge studenten en introduktion till en rad olika ämnen (Liberal Arts). I det andra fallet innehåller utbildningen enbart ämnen som rör ett visst studieområde (till exempel biokemi).

I praktiken kommer det att finnas många varianter av utbildningar som är mer eller mindre brett inriktade.

- Utbildningen kan vara tvärvetenskaplig, ämnesövergripande eller ämnesinriktad.

I de två förstnämnda fallen innehåller utbildningen två eller fler ämnesområden och kan ha en specialisering som ligger mittemellan dessa områden.

Exempel 2.2 – Använda en kvalifikationsprofil vid en bedömning

Kraven för att sökande med en utländsk utbildning ska vara behöriga till en viss utbildning kan uttryckas i form av en kvalifikationsprofil (till exempel en "specialiserad kandidatutbildning i företagsekonomi med yrkesinriktning"). I så fall kan alla utbildningar som stämmer överens med den profilen (och även uppfyller de övriga kriterierna, till exempel äkthet och ackrediteringsstatus) erkännas på ett enkelt sätt.

Utbildningar som inte stämmer överens med profilen kan utredas noggrannare, för att ta reda på om läranderesultaten motsvarar kraven tillräckligt väl. Beroende på utbildningens krav kan en mycket specifik profil, eller en hel rad profiler (till exempel "en kandidatexamen inom teknik, kemi, fysik eller biologi") utformas.

Använder man kvalifikationsprofiler på detta sätt kan bedömningsprocessen gå snabbare och man kan undvika onödiga kontroller.

Erkännandeprocessen underlättas om det finns transparent information om utbildningens profil, eftersom det ger ett övergripande perspektiv på utbildningens läranderesultat. Det går inte alltid att göra sig en tydlig bild av utbildningens profil utifrån de kvalifikationer och dokument som utfärdas av högskolorna. Formatet för bilagan till examensbevis (se kapitel 14 "Bilaga till examensbevis (och andra källor till mer information)", ger lärosätena möjlighet att lämna mer information om utbildningens profil. En ny profilmodell för utbildningsprogram¹ ger också en "akademisk karta" för en viss examen. Denna utbildningsprofil omfattar ämnesområde och

¹ Detta är examensprofilen, som du kan läsa mer om på s. 86–88 i denna publikation: Lokhoff, J. m., fl, [A guide to formulating degree programme profiles. Including competences and programme learning outcomes](#), 2010.

inriktning för utbildningen, eventuella särskilda inslag som utmärker programmet, studentens förvärvade kompetens och bedömda läranderesultat samt en sammanfattning av undervisnings-, lärande- och examinationsmetoderna.

5 – Förväntade läranderesultat

Förväntade läranderesultat (learning outcomes) kan definieras som ett ”yttrande om vad en student förväntas känna till, förstå och kunna visa efter en slutförd lärandeprocess och som kan avse en enskild modul eller programkomponent, ett helt utbildningsprogram, en programnivå, eller något där emellan”. Det finns olika system för att utforma läranderesultat och koppla dem till nivåer inom nationella och övergripande kvalifikationsramverk. Poäng som studenterna erhåller är ett intyg på att de tillfredsställande har kunnat visa att de har uppnått de läranderesultat som krävs för modulen eller utbildningen. Närmare upplysningar om dem lämnas i utbildningsprofilen och/eller bilagan till examensbeviset. Du kan läsa mer i kapitel 7, ”Förväntade läranderesultat”.

DEL II

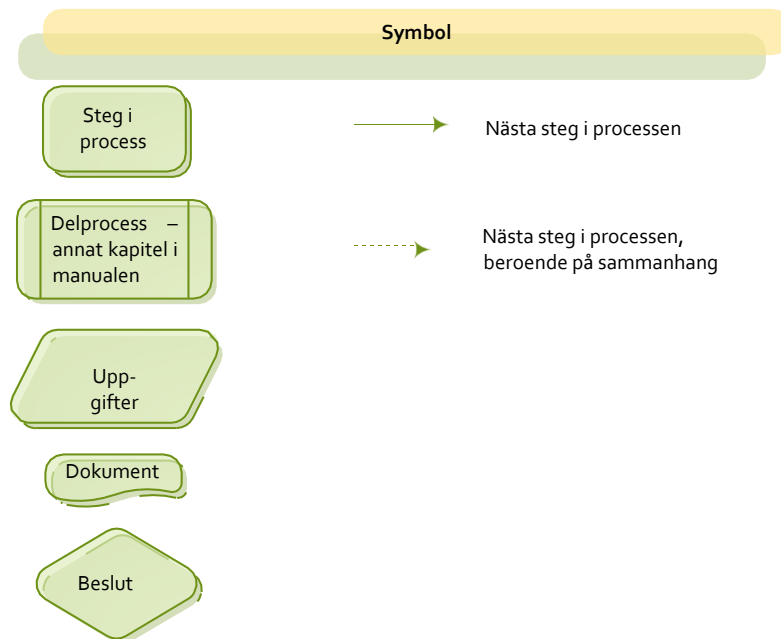

Bedömningsprocessen

I del II diskuterar vi i kronologisk ordning de viktigaste komponenterna som måste beaktas vid bedömningen: ackreditering och kvalitetssäkring av det lärosäte som utfärdat kvalifikationen, kontroll av att kvalifikationen inte har utfärdats av ett bluffuniversitet eller en bluffackrediteringsorganisation, kontroll av att dokumentationen är äkta, fastställande av syftet med erkännandet, fastställande av läranderesultaten för programmet, bedömning av de poäng och betyg som har erhållits, erkännande av kvalifikationen förutsatt att det inte finns väsentliga skillnader och slutligen, i förekommande fall, beviljande av ett partiellt erkännande samt sökandens rätt att överklaga bedömningen.

Hädanefter är alla kapitel uppbyggda på ett likartat sätt. I början har vi en kort sammanfattning, som följs av ett flödesschema över de viktigaste punkterna i kapitlet. Sedan kommer en kort introduktion och ett avsnitt med numrerade rekommendationer och exempel.

I flödesschemana numreras de grå rutorna efter den rekommendation som avses. Utformningen av de olika rutor och pilar som används i flödesschemana bygger på följande logiska symboler:

3. Ackreditering och kvalitetssäkring

Sammanfattning

I detta kapitel använder vi begreppen ackreditering och kvalitetssäkring som en integrerad del i erkännandeprocessen och godtar resultatet av de processerna som tillräckliga bevis på kvaliteten i ett högre utbildningsprogram eller ett lärosäte. Kapitlet innehåller också praktiska källor till mer information.

Flödesschema

*Med "ackreditering" avses "erkännande eller ackreditering".

Inledning

Det går inte att bedöma en utländsk utbildning ordentligt utan att ta hänsyn till den officiella statusen för det lärosäte som utfärdar kvalifikationen och/eller den utbildning som följts. Du behöver med andra ord kontrollera att lärosätet har rätt att utfärda kvalifikationer som är godkända för akademiska och yrkesmässiga ändamål i hemlandet och/eller, i förekommande fall, om utbildningsprogrammet är ackrediterat. Att ett lärosäte och/eller ett utbildningsprogram är erkända eller ackrediterade tyder på att den utfärdade examen motsvarar en lämplig minimikvalitet i det landet.

Beroende på land kan olika begrepp användas för lärosätets eller utbildningens status. De två vanligaste är "erkännande" och "ackreditering". De används ofta omväxlande med varandra, men de är inte synonyma. Det är inte säkert att det ingår kvalitetssäkrings-system i de nationella erkännande- och ackrediteringsprocesserna, men vi tar upp dem ändå i detta kapitel, för att ge en bättre bild av den senaste utvecklingen inom detta område.

Erkännande

Syftet med att ett lärosäte erkänns av den behöriga myndigheten i landet är att säkerställa en viss kvalitet. Erkännandet går ofta hand i hand med ett tillstånd att utfärda kvalifikationer och examina.

Ibland används andra begrepp för att hänvisa till erkända lärosäten, till exempel "validated", "registered", "chartered" och "approved". Tänk dock på att beroende på det nationella sammanhanget kan det hända att dessa begrepp enbart avser beviljandet av vissa rättigheter och inte är något kvalitetsbevis. Till exempel kanske ett lärosäte har fått rätt av den behöriga myndigheten att erbjuda privata utbildningsprogram, utan att ha rätt att utfärda nationellt erkända högskolekvalifikationer.

När man bedömer en kvalifikation är det därför viktigt att ta reda på vilken typ av "erkännande" (som garanterar kvaliteten) som krävs för det lärosäte som utfärdar examen. Källor som du kan använda finns i slutet av detta kapitel och i kapitel 13, "Hur hittar och använder jag information?".

I vissa utbildningssystem är denna typ av arbete med erkännande vid lärosätet den form av kvalitetskontroll som finns tillgänglig och bör accepteras som ett tillräckligt bevis på kvaliteten.

Ackreditering

Ackreditering nämns ofta i samma sammanhang som kvalitetssäkring. De är inte synonyma, även om de kan samexistera och trots att båda är starka indikatorer på kvaliteten hos ett utbildningsprogram. Ackreditering innebär att en högskolas verksamhet eller det att en skola ger en utbildning, har godkänts av en organisation som enligt lag har behörighet för det. Organisationen kan vara ett departement eller ett ackrediterings- eller kvalitetssäkringsorgan som granskar högre utbildningar. Ackreditering är en extern process. För att bli ackrediterade måste högskolor och utbildningar uppfylla villkor som ställs utifrån.

Kvalitetssäkring

På senare år har många länder infört formella processer för att kvalitetssäkra program och utbildningar. Den viktigaste drivkraften för detta har varit Bolognaprocessens krav på kvalitetssäkring för att befästa lärosätenas självständighet. Det finns uppsättningar av principer och processer för det europeiska området för högre utbildning, som har fastställts i Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area, ESG) (offentliggjorda 2009, men reviderade 2015). Där föreslås en modell där lärosätena själva tar ansvar för sina kvalitetssäkringsprocesser på ett tillräckligt organiskt och helhetsbaserat sätt, för att skapa en intern "kvalitetskultur", men där de fortfarande låter sig granskas regelbundet av en extern organisation.

Ackrediteringen kan utfärdas för såväl lärosäten som utbildningsprogram, eller för båda delarna. Vid bedömningen av en utbildning är det viktigt att ta reda på vilken typ av ackreditering som krävs i det system som examen kommer ifrån. Nationell ackreditering bör accepteras som ett tillräckligt bevis på kvaliteten i en utbildning, eftersom den ger en koppling till nivåerna i det nationella utbildningssystemet och/eller nivåerna och läranderesultaten för det nationella kvalifikationsramverket.

Utöver nationell ackreditering finns det andra typer av ackreditering på internationell och nationell nivå för specifika typer av utbildningar eller yrkesverksamheter. I den högre utbildningens allt mer globala miljö är ackreditering av en utländsk organisation ett attraktivt strategiskt alternativ för lärosäten som är beroende av att rekrytera utländska studenter eller som sätter stort värde på sin internationella profil och verksamhet. Det finns många organisationer som bedriver transnationell verksamhet inom specifika områden. De kan kräva att lärosätena har egenskaper som går utöver vad som normalt finns hos nationellt eller regionalt ackrediterade lärosäten, vilket ger dem ett mervärde som gör dem attraktiva för vissa studentkategorier. Det måste dock betonas att avsaknad av en sådan ytterligare ackreditering av en utländsk utbildning inte på något sätt innebär att du måste neka erkännande.

Rekommendationer

1. Det är viktigt att du kontrollerar erkännande- och ackrediteringsstatus för programmet och den utfärdande högskolan när du bedömer en utländsk examen. Tänk då på följande:
 - a. Vilka myndigheter som ingår i erkännande-/ackrediteringsprocessen och om de är fullständigt erkända i det system de verkar inom.
 - b. Vilken terminologi som används i ett visst högre utbildningssystem i fråga om erkännande och ackreditering, till exempel "accredited", "recognised", "validated", "registered", "chartered", "approved".
 - c. Om erkännande- och/eller ackrediteringssystemet är inriktat på lärosäten eller utbildningsprogram, eller båda delarna.
 - d. Vilka processer som ingår i erkännandet/ackrediteringen och vilka nivåer och

- typer av utbildning de omfattar:
- i. Styr utbildningen av nationell/regional/lokal lagstiftning och fastställs statusen genom den lagstiftningen?
 - ii. Omfattar processen kvalitetssäkring?
- e. Kontrollera om det lärosäte som utfärdar examen och/eller det genomgångna programmet var erkända och/eller ackrediterade på dagen för utfärdandet.

Exempel 3.1 – Myndigheter som deltar i erkännande-/ackrediteringsprocessen (1)

En sökande ansöker om erkännande av en masterexamen. Kvalifikationen utfärdades av en erkänd högskola som anges på utbildningsministeriets webbplats. Det finns inget ackrediteringssystem i det land där examen utfärdades, vilket betyder att varken högskolan eller programmet har ackrediterats.

Utbildningsministeriets erkännande garanterar att både högskolan och programmet har inrättats i enlighet med nationell lagstiftning om högre utbildning och att den utfärdade examen motsvarar en nationellt accepterad programnivå.

Exempel 3.2 – Myndigheter som deltar i erkännande-/ackrediteringsprocessen (2)

En antagningshandläggare som bedömer en masterexamen har konstaterat att det utfärdande lärosätet är en erkänd högskola i land B, men att det enligt land B:s utbildningssystem inte räcker med att lärosätet är erkänt: programmet måste också vara ackrediterat. Därför kontrollerar antagningshandläggaren också databasen över ackrediterade program hos den nationella ackrediteringsorganisationen i land B, för att säkerställa att programmet är ackrediterat.

Du bör alltid kontrollera de uppgifter som lärosätet lämnar genom att jämföra dem med minst ytterligare en extern källa (se "Källor till mer information" nedan).

I vissa fall krävs det mer utredning i fråga om lärosätet och/eller utbildningsprogrammet. Fyra särskilda fall där detta ofta inträffar beskrivs ingående i kapitel 4, "Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer", kapitel 18, "Kvalifikationer efter transnationell utbildning", kapitel 19, "Kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram" och kapitel 20, "Kvalifikationer från lärosäten som inte är erkända av de nationella utbildningsmyndigheterna". Som utgångspunkt är det god praxis att acceptera resultatet av erkännande- och ackrediteringsprocesserna i utländska utbildningssystem (även om de arbetar enligt andra regler än vad som gäller i ditt eget nationella system) och konsekvent basera dina bedömningar på de resultaten.

Exempel 3.3 – Acceptera resultatet av ackrediteringsprocessen

En antagningshandläggare i land X ska bedöma en masterexamen som har utfärdats av ett ackrediterat privat lärosäte i land Z. I land X kan enbart offentlig högre utbildning ackrediteras. Antagningshandläggaren bör dock lita på ackrediteringssystemet i land Z och erkänna kvalifikationen.

2. Om du (efter att ha följt rekommendation 1 i detta kapitel) konstaterar att lärosätet och/eller programmet inte var erkända/ackrediterade den dag då kvalifikationen utfärdades har du ingen objektiv information om utbildningens kvalitet. Detta kan betraktas som en väsentlig skillnad enligt Lissabonkonventionen. Nu har du följande alternativ:

- Försök att ta reda på om delar av utbildningen kan erkännas partiellt (till exempel tillgodoräkna studiepoäng som kanske har kvalitetssäkrats vid en annan högskola).
- Försök att ta reda på om lärosätet är ett icke-erkänt, men legitimt lärosäte (se kapitel 20, "Kvalifikationer från lärosäten som inte är erkända av de nationella utbildningsmyndigheterna").
- Hänvisa sökanden till en bedömningsprocess som kan leda till validering av reell kompetens som kan erkännas (partiellt).
- Avbryt bedömningsprocessen, neka erkännande och informera sökanden.

Exempel 3.4 – Icke-ackrediterat utbildningsprogram

En sökande vill bli antagen till en masterutbildning i företagsekonomi och lämnar in ett utbildningsbevis på grundnivå som har utfärdats av ett lärosäte i land Z. Detta lärosäte är specialiserat på ekonomiska utbildningar, erbjuder många korta kurser och endast ett kandidatprogram. Land Z har ett system för programackreditering och antagningshandläggaren får reda på att just denna kandidatutbildning blev av med sin ackreditering några år innan sökanden fick sin examen. Det betyder att resultatet av utbildningen är osäkert och att handläggaren inte kan bevilja ett fullständigt eller partiellt erkännande.

Å andra sidan kan studentens studier vid detta lärosäte inte avfärdas helt, med hänsyn till lärosätets tidigare och nuvarande status. Därför hänvisar antagningshandläggaren studenten till en process för erkännande av tidigare lärande, där studenten kan bedömas utifrån de läranderesultat som har uppnåtts. Beroende på vilket erkännande som denna process leder fram till, kan studenten påbörja kandidatutbildningen i företagsekonomi på lämplig nivå och få tillgodoräkna sig delar av utbildningen i enlighet med bedömningen.

Källor och hänvisningar

Erkännande och ackreditering

Du kan kontrollera följande källor för att avgöra vilken status ett lärosäte eller ett utbildningsprogram har. En fullständig förteckning finns också i kapitel 13, "Hur hittar och använder jag information?".

- Dokumentation från det utfärdande lärosätet.
- Nationella källor, till exempel webbplatser för ackrediterings-/kvalitetssäkringsorganisationer, webbplatser för utbildningsministeriet, webbplatser för branschorganisationer för ackrediterings-/kvalitetssäkringsorganisationer.
- Officiella nationella publikationer om utbildningssystemet.

- Internationella officiella källor, till exempel webbplatser för internationella organisationer och webbplatser för nätverk för handläggare som bedömer utländska utbildning.
- Publikationer med information om de nationella utbildningssystemen eller ackrediterings- och erkännandesystemen.
- Webbplatser för internationella organisationer och källor till mer information för kvalitetssäkring och ackreditering.

Branschorganisationer och register för ackrediterings-/kvalitetssäkringsorganisationer

- INQAAHE (*International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education*) ger en överblick över kvalitetssäkringsnätverk i hela världen. Det går att använda medlemsförteckningarna för dessa nätverk för att hitta nationella ackrediterings-/kvalitetssäkringsorganisationer.
Länk: <http://www.inqaahe.org/members>
- ENQA (*European Association for Quality Assurance in Higher Education*).
Länk: www.enqa.eu
European Standards and Guidelines (ESG): <http://enqa.eu/index.php/home/esg/>
ESG på svenska: <http://www.uka.se/kvalitet--examenstillstand/verktyg-for-larosaten-och-bedomare/esg-pa-svenska.html>
- ECA (European Consortium for Accreditation in Higher Education).
Länk: <http://ecahe.eu>
- EQAR (europeiskt kvalitetssäkringsregister för högre utbildning).
Länk: www.eqar.eu/register.html

Ackrediteringsorgan för yrkesbehörighet

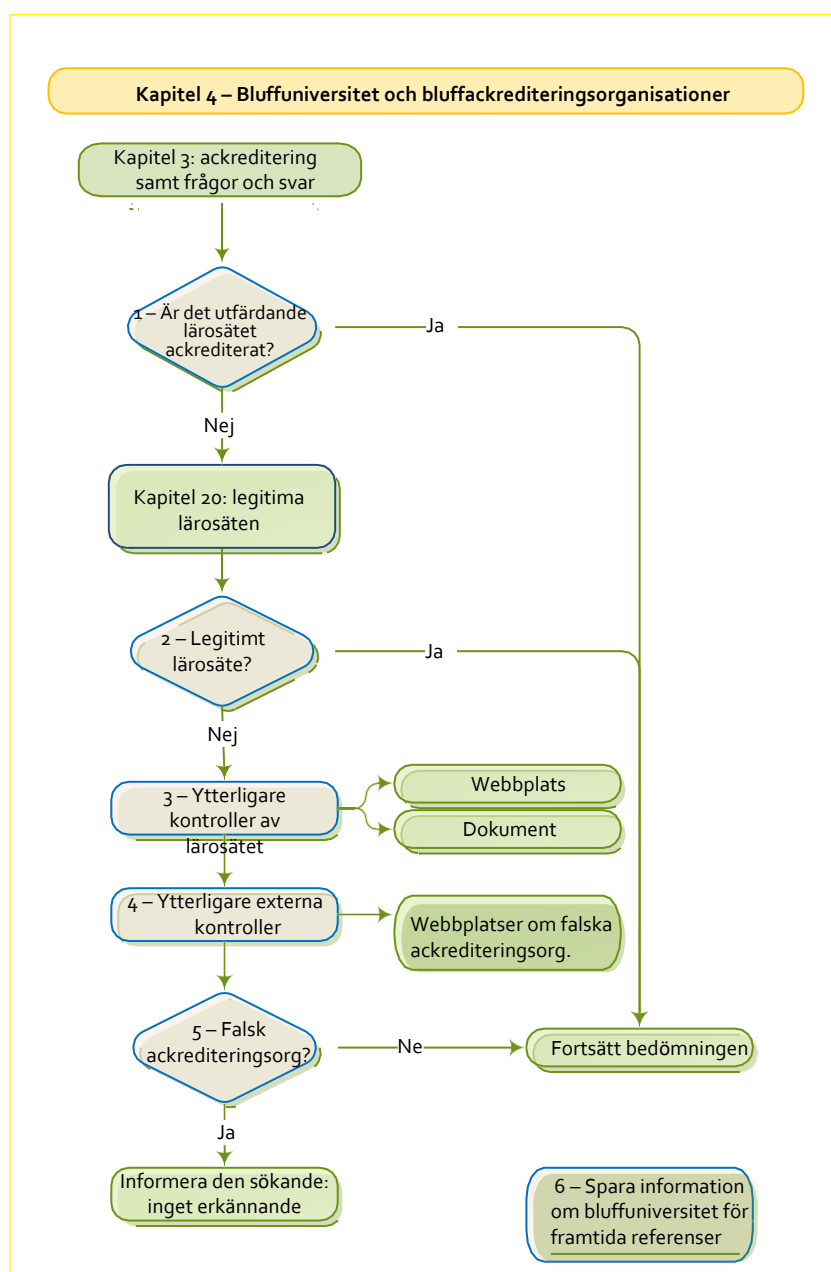
- CEMS, Global Alliance in Management Education.
Länk: www.cems.org
- EAEVE, European Association of Establishments for Veterinary Education.
Länk: www.eaeve.org
- EQUIS, Accreditation of Management Education.
Länk: <http://www.efmd.org/accreditation-main/equis>
- EUR-ACE, European Network for Accreditation of Engineer Education.
Länk: www.enaee.eu
- UEMS, European Union of Medical Specialists.
Länk: www.uems.eu

4. Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer

Sammanfattning

I detta kapitel diskuterar vi bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer, som fortfarande är ett allvarligt problem för handläggare som bedömer utländsk utbildning inom ENIC-NARIC, antagningshandläggare, rekryterare, arbetsgivare och allmänheten i stort. Här hittar du definitioner och tips för att upptäcka bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer tillsammans med rekommendationer om hur du kan hantera examina från dem.

Flödesschema

Inledning

Bluffuniversitet

Ett *bluffuniversitet* är en verksamhet som framställer sig som ett lärosäte och som har följande egenskaper:

- Säljer falska utbildningsbevis utan krav på (seriösa) studier, forskning eller examination.
- Är inte erkänt av nationella behöriga myndigheter och saknar laglig ackreditering, även om organisationen kan ha näringstillstånd.
- Saknar ofta fysiskt kontor och bedriver sin verksamhet online.

Några av de vanligaste egenskaperna hos bluffuniversitet:

- Examina och kvalifikationer som erbjuds baseras nästan uteslutande på livserfarenhet.
- Avgifter och betalningsalternativ betonas kraftigt. Det kanske till exempel finns logotyper för kreditkort på webbplatsen.
- Kurserna kan vara mycket korta: i vissa fall går det att ta en kandidatexamen på fem dagar.
- En lång lista över "nationella", "internationella" eller "globala" ackrediteringsorgan och anknutna organisationer nämns på webbplatsen – varav de flesta inte heller är legitima.
- Ingen besöksadress lämnas, bara ett kontorskomplex eller ett nummer till en postbox. Kontaktuppgifterna kan skilja sig från den plats där organisationen påstår att den har sitt säte.
- De kvalifikationer som erbjuds har osannolika beteckningar.
- Bluffuniversitetets namn liknar välkända universitet med gott anseende.
- Det krävs få eller inga kontakter med lärare.

Tänk på att inte alla icke-ackrediterade lärosäten är bluffuniversitet. Läs mer i kapitel 20 "Kvalifikationer från lärosäten som inte är erkända av de nationella utbildningsmyndigheterna".

Bluffackrediteringsorganisation

En *bluffackrediteringsorganisation* är en verksamhet som framställer sig som ackrediteringsorganisation och som har följande egenskaper:

- Den är inte erkänd som ackrediteringsorganisation av de behöriga nationella myndigheterna.
- Den påstår sig ge ackreditering utan att ha tillstånd för detta.
- Det går att köpa ackrediteringsbeslut från organisationen mot en avgift, men utan verklig granskning.
- I många fall har bluffackrediteringsorganisationerna nära band till bluffuniversitet och kan till och med ha samma ägare.

Tänk på att inte alla icke-erkända ackrediteringsorganisationer är blufforganisationer. Det är viktigt att känna till de relevanta ackrediteringsprocesserna och kvalitetssäkringsstandarderna. Läs mer om ackreditering i kapitel 3, "Ackreditering och kvalitetssäkring".

Rekommendationer

Det är mycket viktigt att du inte erkänner examina eller poäng från bluffuniversitet. Framför allt är det viktigt att vidta följande åtgärder för att förhindra att dokument som utfärdats av bluffuniversitet godkänns i en bedömning av utländsk utbildning:

1. Kontrollera om det utfärdande lärosätet är korrekt ackrediterat och/eller erkänt av den behöriga myndigheten i det berörda landet (se kapitel 3, "Ackreditering och kvalitetssäkring").
2. Om det utfärdande lärosätet inte är ackrediterat och/eller korrekt erkänt av den behöriga myndigheten behöver du kontrollera om lärosätet ändå är legitimt (se kapitel 10, "Alternativt erkännande och rätten att överklaga").
3. Om du inte kan bekräfta det utfärdande lärosätets legitimitet och/eller status behöver du kontrollera om utbildningen, dokumentet och lärosätets webbplats har några av de egenskaper som beskrivs ovan och som kan vara ett tecken på att det är fråga om ett bluffuniversitet.
4. Kontrollera på någon av de många webbplatser som har listor med namn på kända bluffuniversitet (se källor nedan). Tänk dock på att sådana listor aldrig är uttömmande, eftersom det hela tiden kommer nya bluffuniversitet och gamla byter namn.
5. Om du har hittat bevis på att det utfärdande lärosätet är ett bluffuniversitet ska du inte bevilja sökanden någon form av erkännande. Upplys sökanden om dina slutsatser, men erbjud inte något alternativt erkännande. Sökanden har så klart fortfarande rätt att överklaga din bedömning.
6. Samla och spara exempel på utbildningsbevis från bluffuniversitet som referensmaterial. På så sätt blir du bekant med det format och innehåll som utbildningsbevis från bluffuniversitet brukar ha.

Exempel 4.1 – Identifiera ett bluffuniversitet

En sökande som ansöker till en masterutbildning har lämnat in ett antal kvalifikationer som ska styrka en tidigare utbildning. De vanliga kontrollerna av de utfärdande lärosätenas ackrediteringsstatus har visat att sökandens ekonomie kandidatexamen har utfärdats av ett lärosäte som inte har ackrediterats av de behöriga myndigheterna i ursprungslandet. En granskning av lärosätets webbplats visar att det inte krävs några studier för att erhålla en kvalifikation och att lärosätet inte har någon fysisk adress. En kontroll på Oregon States lista över icke-ackrediterade lärosäten bekräftar att detta lärosäte betraktas som ett bluffuniversitet. Uppgifter om lärosätet läggs sedan in i en intern förteckning över identifierade bluffuniversitet, som en hjälp för andra kollegor.

Därefter informeras sökanden om att kvalifikationen inte kommer att erkännas och att sökanden inte kan antas till utbildningen på grundval av sin ekonomie kandidatexamen.

Exempel 4.2 – Identifiera en bluffackrediteringsorganisation

En antagningshandläggare kontrollerar webbplatsen för ett okänt lärosäte och hittar information om ackrediteringsstatusen för lärosätets masterutbildningar i företagsledning. Programmen verkar ha ackrediterats av en organisation vid namn "Quality Assurance European Universities (QAEU)". QAEU har en webbplats där organisationen påstår sig vara fullvärdig medlem av ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education). Antagningshandläggaren känner till ENQA:s mål och medlemsgranskning och är därför beredd att acceptera QAEU:s medlemskap i ENQA som tillräckligt bevis på ackrediteringsorganisationens kvalitet.

Men QAEU nämns inte i medlemsförteckningen på ENQA:s webbplats, även om förteckningen innehåller några organisationer med förvillande lika namn. Antagningshandläggaren bestämmer sig för att kontakta både QAEU och ENQA. E-postmeddelandena och telefonsamtalen till QAEU besvaras aldrig, medan ENQA lämnar upplysningar om att QAEU är en bluffackrediteringsorganisation som bara har en webbplats och nämns på webbplatserna för tre välkända bluffuniversitet.

Källor till mer information

Länkar till mer information om bluffuniversitet

- World Education Services.
Länk: www.wes.org
- Centre for information on Diploma Mills.
Länk: <https://duo.nl/particulier/studying-in-the-netherlands/diploma-mills.jsp>
- US Department of Education.
Länk: <https://www2.ed.gov/students/prep/college/diplomamills/index.html>
- Användbara frågor om bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer.
Länk: http://www.chea.org/userfiles/CHEA%20Fact%20Sheets/fact_sheet_6_diploma_mills.pdf
- Government of Maine, Higher Education Department, om bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer.
Länk: www.maine.gov/doe/highered/nonaccredited/index.html
- CIMEA against the mills. Hur man upptäcker och motarbetar bluffuniversitet.
Länk: <https://www2.ed.gov/students/prep/college/diplomamills/index.html>

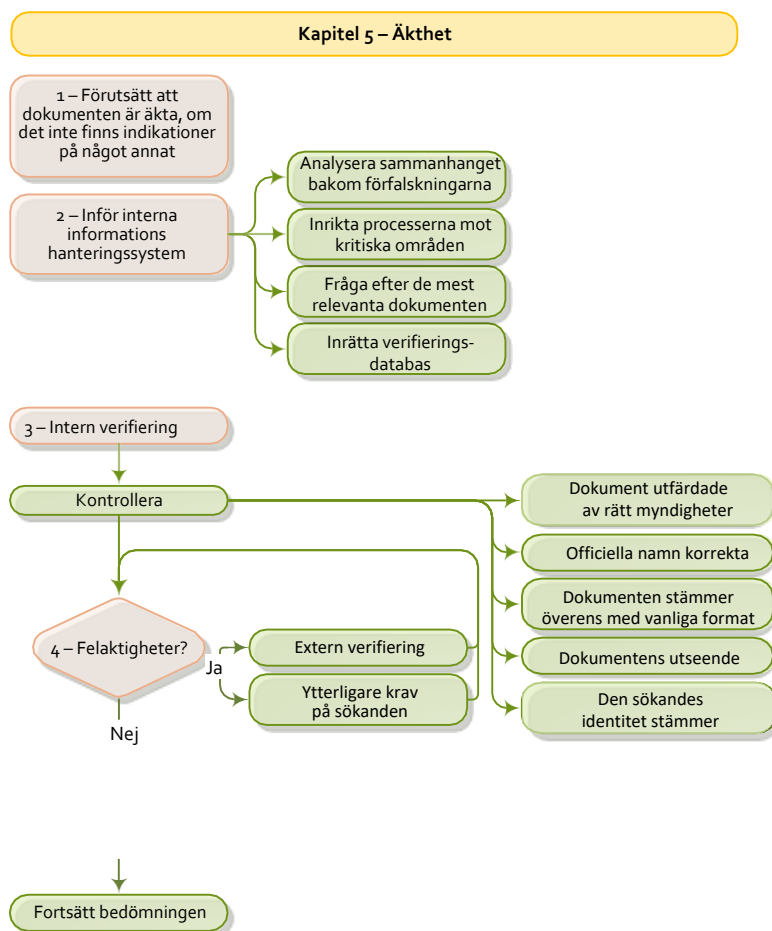
Anmärkning: Handläggarnas första reaktion när bluffuniversitetet började växa fram var att skapa svartlistor över dem. Det visade sig dock vara en omöjlig uppgift, eftersom nya och omdöpta bluffuniversitetet dök upp hela tiden. Dessutom riskerar man att bli stämd av organisationerna. Därför föredrar många experter på erkännande numera att hålla sig till vitlistor över erkända och ackrediterade lärosäten.

5. Äkthet

Sammanfattning

Här hittar du information om interna och externa processer för att verifiera den dokumentation som lämnas in av en sökande. Kapitlet innehåller också en lista över informationskällor där du kan kontrollera dokument och andra verktyg som gör det lättare att avgöra om utbildningsmeriterna är äkta.

Flödesschema

Inledning

Processen med att avgöra om de dokument som sökanden har lämnat in är äkta, det vill säga att kontrollera att de inte är falska, kallas verifiering. Det är viktigt att verifiera betygshandlingar, eftersom mängden förfalskade dokument verkar öka. Detta är inte förvånande, med tanke på värdet av vissa kvalifikationer, de rättigheter som följer med dem i fråga om invandring och möjligheter till anställning och fortsatt utbildning.

Det finns olika typer av falska dokument, som generellt kan delas in i följande grupper:

- Manipulerade dokument.
- Ändrade dokument.
- Illegitimt utfärdade dokument (till exempel till personer som inte har genomgått de studier och/eller examineringar som krävs för den berörda utbildningen, utan i stället har erhållit dokumentet genom en muta).

Utöver de typer av falska dokument som vi nämner här bör du vara medveten om examensbevis som utfärdas av bluffuniversitet och andra äkthetsproblem, till exempel vilseledande översättningar (läs mer om bluffuniversitet i kapitel 4, "Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer").

Rekommendationer

1. Förutsätt att dokumentationen är äkta, om det inte finns indikationer på något annat.

Även om verifiering är en viktig del i erkännandeprocessen är det också viktigt att inte utsätta sökande för onödigt omfattande granskning. Du bör alltid utgå från antagandet att dokumenten är äkta, om det inte finns bevis som pekar på något annat. Allmän praxis är att man arbetar med (oftast vidimerade) kopior av alla dokument som krävs, med undantag för ämnesförteckning (som skickas direkt av det utfärdande lärosätet till antagningshandläggaren).

Exempel 5.1 – Avvägning mellan verifiering och effektivitet

En antagningshandläggare har nyligen upptäckt några falska dokument och bestämmer sig för att skärpa ansökningsprocessen. I stället för vidimerade kopior måste alla sökande nu lämna in sin dokumentation i original och handlingarna kommer att undersökas med IR- och UV-teknik. Denna nya process får tre stora konsekvenser:

1. Den genomsnittliga handläggningstiden för en ansökan ökar från 30 minuter till tre timmar, vilket leder till att ansökningar samlas på hög och ledtiderna blir mycket längre.
2. En liten andel av originalhandlingarna tappas bort eller skadas på antagningsenheten och ersättning måste betalas ut till de sökande för detta.
3. Begåvade studenter bestämmer sig för att inte riskera några förseningar, utan söker till andra högskolor med smidigare antagningsprocesser.

En mer balanserad lösning skulle kunna vara att antagningshandläggaren försöker hitta ett mönster i de falska dokument som har tagits emot och under en begränsad tid begär in handlingar i original från ett visst land eller för en viss typ av utbildningar (där de flesta fallen av förfalskningar/fusk verkar förekomma). Kravet kan sedan avskaffas efter en försöksperiod, om man inte har upptäckt några ytterligare fall av förfalskningar/fusk.

2. Inrätta ett internt informationshanteringssystem för verifiering.

För att skapa en effektiv intern verifieringsprocess bör du:

- a. Undersöka vilka sammanhang där det kan vara vanligare med förfalskningar/fusk – det kan gälla specifika utbildningar eller lärosäten.
- b. Anpassa dina antagnings- och erkännandeprocesser så att du kan koncentrera verifieringsinsatserna på dessa kritiska områden.
- c. Se till att du frågar efter relevanta dokument för varje enskilt land, för att kunna genomföra verifieringen effektivt.

Exempel 5.2 – Begär relevanta dokument

I vissa länder utfärdas examensbevisen i original i första hand för att de ska kunna ramas in och hängas på väggen. De kan vara stora och vackert utsmyckade, men kanske inte innehåller särskilt mycket information. I sådana länder brukar högskolorna ofta utfärda officiella ämnesförteckningar för enskilda studenter på begäran och dessa kan sedan användas i alla sammanhang där sökanden måste lämna uppgifter om den utfärdade kvalifikationen.

Det skulle inte ge något att undersöka en kopia av ett sådant examensbevis för att hitta felaktigheter, om du i stället kan begära att en ämnesförteckning ska skickas direkt från högskolan till antagningsenheten.

d. Upprätta en checklista, som till exempel kan omfatta följande:

- 1) En förteckning över vanliga och tillförlitliga verifieringsprocesser för specifika länder.
- 2) Alla inlämnade dokument som har kontrollerats och konstaterats vara äkta, i förekommande fall med giltighetstider och säkerhetsmärkningar, för att använda som referensmaterial för framtida ansökningar. På så sätt blir du bekant med formatet och innehållet i utbildningsdokumentation som kan väntas komma från enskilda länder och lärosäten och även den utbildningsterminologi som används.
- 3) Exempel på falska dokument som referensmaterial för vanliga förfalskningsmetoder (till exempel användning av skannade underskrifter).
- 4) En ordlista över vanliga begrepp på andra språk. Förlita dig inte enbart på översättningar.

Det är mycket viktigt för verifieringsprocessen att du ser till att databasen hålls uppdaterad, genom att lägga till de senaste exemplen och ta med de nyaste uppgifterna. När bedömningen av utländsk utbildning inte görs centralt, kan det vara väl värt att skapa ett system för att dela information med dina kollegor.

Exempel 5.3 – Hitta tillförlitliga verifieringsprocesser för specifika länder

Du tar emot ett dokument från Moldavien och identifierar det som ett *Baccalaureat Diploma*. Du har aldrig sett den här typen av dokument förut, så du kan inte jämföra det med ett verifierat exempel och du är inte säker på att det är äkta. Eftersom din enhet inte har någon erfarenhet av dokumentation från Moldavien söker du information om Moldaviens utbildningssystem på olika nationella myndigheters webbplatser och ser om det går att verifiera handlingarna.

På webbplatsen för Moldaviens utbildningsministerium hittar du en länk till en webbplats för verifiering av handlingar. Alltså går du till <http://www.edu.gov.md/> klickar på "verificarea actelor de studiu", loggar in och väljer "Diploma de Baccalaureat", anger examensår, identifieringsnummer och diplomnummer, för att kontrollera vem som innehar examen. Nu kan du göra en slutgiltig bedömning.

3. Gör en intern verifiering:

Alla betygshandlingar bör genomgå någon form av intern verifiering. Därför måste äktheten bedömas med hjälp av de dokument som har lämnats in och de informationskällor som du har tillgång till. För att göra den interna verifieringen ska du kontrollera om

- a. de inlämnade dokumenten har utfärdats av rätt myndighet i det berörda landet. Du kan till exempel söka i de källor som anges i slutet av det här kapitlet.

Exempel 5.4 – Kvalifikationerna har utfärdats av rätt myndighet

Om vi använder Nigeria som exempel, ska du kontrollera att gymnasiebetygen har utfärdats av *West African Examinations Council (WAEC)* eller *National Examinations Council (NECO)*, inte av en enskild gymnasieskola.

Dessa råd kvalitetssäkrar inte bara de examensprov som den sökande har gjort, utan erbjuder också möjlighet att verifiera den sökandes resultat.

- b. Kontrollera att alla officiella namn på dokumenten stämmer, att kvalifikationens format stämmer överens med de nationella formaten eller de format som lärosätet använder. Tänk på att vissa länder har ett (nationellt) standardformat, formatet i andra länder kan variera beroende på programnivå, lärosäte eller till och med fakultet.
- c. Kontrollera att innehållet i dokumentet stämmer överens med vad du skulle förvänta dig från det landet. Det kan till exempel gälla logotyper, utfärdande organ, datum och varaktighet, antal ämnen som har studerats, vilket betygssystem som har använts eller obligatoriska ämnen.
- d. Kontrollera om det finns några felaktigheter i dokumentets utformning. Det kan vara konstiga typsnitt, avsaknad av officiella stämplor och/eller underskrifter, felaktig justering, skannade underskrifter, informellt språk, stavfel, inkonsekvent terminologi, osannolika titlar på utbildningen, inkonsekvent användning av fetstil/kursiv och så vidare. Allt detta kan vara tecken på förfalskning. Kontrollera också kronologin i de uppgifter som anges i dokumentationen. Kontrollera till exempel att gymnasieutbildningens längd

motsvarar det förväntade antalet år, eller att åldern på den person som har erhållit kvalifikationen är trovärdig.

- e. Kontrollera om sökandens utbildningsväg enligt dokumenten stämmer överens med hur det utländska utbildningssystemet fungerar (uppfyller sökanden till exempel antagningskraven i det utländska programmet när det gäller nivå och betyg?).
- f. Kontrollera om uppgifterna om sökandens identitet är konsekventa i alla dokument. Här måste du ta hänsyn till att namn kan ändras av en mängd orsaker, till exempel giftermål, skilsmässa, nationella skillnader i hur man särskiljer för- och efternamn, tvåspråkiga former av namnet och olika transkriptionsregler som kan leda till olika stavningar.

Exempel 5.5 – Kontrollera den sökandes identitet

En sökande (som är född i Ryssland) lämnar in ansökningshandlingar som omfattar en brittisk och en tysk kvalifikation. Den brittiska kvalifikationen utfärdades till en person vid namn Ivanov, medan den tyska kvalifikationen innehåller namnet Iwanow. Eftersom detta är en vanlig skillnad när ryska namn transkriberas till engelska respektive tyska, och alla andra uppgifter om sökanden (till exempel födelsedatum) stämmer överens i ansökningshandlingarna, krävs ingen ytterligare utredning av sökandens identitet.

Vissa länder har två officiella språk, vilket innebär att personer kan använda två former av sina namn. Det är möjligt att den sekundära kvalifikationen innehåller den ena formen, medan ämnesförteckningen från universitetet innehåller den andra. I till exempel Irland kan namnet Ryan (engelsk form) också stavas Ó Riain (irisk form).

4. Om det förekommer felaktigheter ska du göra en extern verifiering och/eller ställa ytterligare krav på sökanden.

Sakkunskapen på handläggarens egen arbetsplats brukar ofta räcka för att upptäcka manipulerade dokument. Om den interna verifieringen visar att det finns mer subtila felaktigheter, kan du dock överväga att göra en extern verifiering eller ställa ytterligare krav på sökanden, om detta skulle hjälpa dig att avgöra om dokumenten är äkta. Vilken åtgärd som är lämpligast beror på det specifika fallet och det fel som upptäckts.

- a. Extern verifiering – att avgöra äkthet genom externa kontroller – kan omfatta följande steg:
 - 1) Kontakta det utfärdande lärosätet för att kontrollera sökandens kvalifikationer.
 - 2) Begär att sökanden ska se till att det utfärdande lärosätet skickar ämnesförteckningen direkt till dig i ett förseglat kuvert.
 - 3) Kontakta de berörda organen/myndigheterna i ursprungslandet eller kontakta ditt nationella ENIC-NARIC-kontor för att få deras expertstöd i fråga om de inlämnade dokumentens äkthet.
 - 4) lämna in originalhandlingarna för kriminalteknisk undersökning.

Anmärkning: Den moderna kommunikationstekniken har gjort att detta steg går snabbare och kostar mindre. Tänk dock på att du måste få sökandens tillstånd innan du låter någon extern part verifiera deras dokument, för att skydda deras integritet. Du bör överväga att be om studentens samtycke i den standardiserade ansökningsblankett som används vid ditt lärosäte. Du bör också

vara medveten om att vissa länder och lärosäten kanske inte svarar på sådana förfrågningar – och detta bör inte tolkas till sökandens nackdel.

Ett nytt initiativ för att göra det lättare att verifiera utländska utbildningar är *Digital Student Data Depositories Worldwide* (<http://groningendeclaration.net>). Syftet är att göra nationella studentdatabaser tillgängliga för verifiering av dokument.

Exempel 5.6 – Kontrollera med det utfärdande lärosätet

En sökande har lämnat in en ansökan. Efter att ha jämfört sökandens utbildningsdokument med ett verifierat intyg och med en ämnesförteckning från samma lärosäte under samma år, som finns i er interna databank över verifierade äkta betygshandlingar, upptäcker du att det finns stora skillnader i utseendet: logotypen stämmer inte och den har fel placering, texten är högerjusterad i stället för centrerad och du hittar flera felstavningar och inkonsekvenser i texten.

Därför skickar du en begäran om verifiering till det utfärdande lärosätet och bifogar kopior av de inlämnade dokumenten.

Du avbryter behandlingen av ansökan tills det utfärdande lärosätet har svarat. När du har fått svar kan du göra din slutgiltiga bedömning.

b. Du kan till exempel ställa följande ytterligare krav på sökanden:

- 1) Be att få se originalhandlingarna. Om du tar med detta alternativ i erkännandeprocessen måste du ha en tillförlitlig process för att hantera originalhandlingar. Du måste bland annat ge sökanden tydliga instruktioner om hur originalen kan skickas in på ett säkert sätt (till exempel med rekommenderat brev) och din avdelning måste ha tydliga regler för hur handlingarna ska tas emot och sparas, hanteras under granskningen och sedan skickas tillbaka till sökanden på ett säkert sätt. Du bör också ta hänsyn till kostnaderna för denna process och vem som ska stå för dem, samt (de finansiella) riskerna om något går snett.
- 2) Begär att handlingarna ska vidimeras av notarius publicus eller med apostille enligt Haagkonventionen (1961) i länder där dessa metoder är allmänt kända. Tänk på att stämplars från notarius publicus och apostille inte är ett intyg på sanningshalten i dokumentets innehåll och att handlingarna inte alltid verifieras innan de stämplas. Apostille-stämplars ger inga garantier för att ett lärosäte eller utbildningsprogram är legitimt. Tänk på att det faktum att ett dokument inte är vidimerat inte i sig är en orsak för att misstänka förfalskning, och du bör endast begära vidimering i exceptionella fall, där du misstänker förfalskning och vill undvika onödigt komplicerade och dyra erkännandeprocesser.

Anmärkning: Du bör enbart ställa ytterligare krav på sökanden om det finns särskilda omständigheter.

Källor och hänvisningar

Förslag på landspecifika resurser för att verifiera vissa dokument

Följande resurser kan användas för att verifiera vissa dokument. Tänk på att det inte finns någon heltäckande lista som innehåller all information och alla källor. Kom ihåg att denna lista inte är fullständig och kan komma att ändras:

- Bangladesh: intyg om gymnasieutbildning i form av resultat från "secondary school" och "higher secondary examination".
Länk: <http://www.educationboardresults.gov.bd/>
- Kina: verifieringstjänst för kinesiska kvalifikationer.
Länk: <http://www.vetassess.com.au/skills-assessment-for-migration/chinese-qualifications-verification>
- Gambia: West African Examinations Council (WAEC).
Länk: www.waecdirect.org
- Ghana: West African Examinations Council (WAEC).
Länk: <https://www.waecdirect.org/>
- Indien:
 - Central Board of Secondary Education. Länk: <http://www.cbse.nic.in/>
 - India Results.
Länk: <http://www.indiaresults.com/select-state.htm>
- Kenya: KNEC.
Länk: <https://www.knec.ac.ke/home/index.php>
- Nigeria:
 - WAEC.
Länk: <https://www.waecdirect.org/>
 - NECO.
Länk: <http://www.mynecoexams.com/>
- Pakistan (HEC):
 - Ofta går det att verifiera resultat från "Secondary" och "Intermediate Examination" på det utfärdande lärosätets webbplats, till exempel BISE Lahore.
Länk: <http://www.biselahore.com/>
 - Verifiering av examina.
Länk:
<http://hec.gov.pk/english/services/students/Degree%20Attestation%20System/Pages/Degree-Attestation.aspx>
 - Verifiering för universitetet i Punjab. Länk:
<http://pu.edu.pk/home/results>
- Rumänien:
Länk: <http://www.ebacalaur.eat.ro>
- Sierra Leone: WAEC.
Länk: <https://www.waecsierra-leone.org/ResultChecker/>

- Sydafrika:
 - South African Qualifications Authority.
Länk: <http://verisearch.octopus.co.za>
 - Department of Basic Education.
Länk: www.education.gov.za(avdelningen Matric Results)
- Tanzania: ACSE-resultat för 2009 finns på webbplatsen för Tanzania Examinations Council.
Länk: <https://www.necta.go.tz/>
- Moldavien: verifieringstjänst för kvalifikationer från Moldavien.
Länk: <http://www.edu.gov.md/>
- Ukraina: verifieringstjänst.
Länk: www.osvita.net

Landspecifika källor för exempel på nationella dokumentformat

- Frankrike.
Länk: http://cache.media.enseignementsup-recherche.gouv.fr/file/43/59/0/annexe9139_367590.pdf
(endast universitetsexamina)
- Ryssland.
Länk: <http://www.russianenic.ru/english/index.html>
- Ukraina.
Länk: <https://osvita.net/en/>

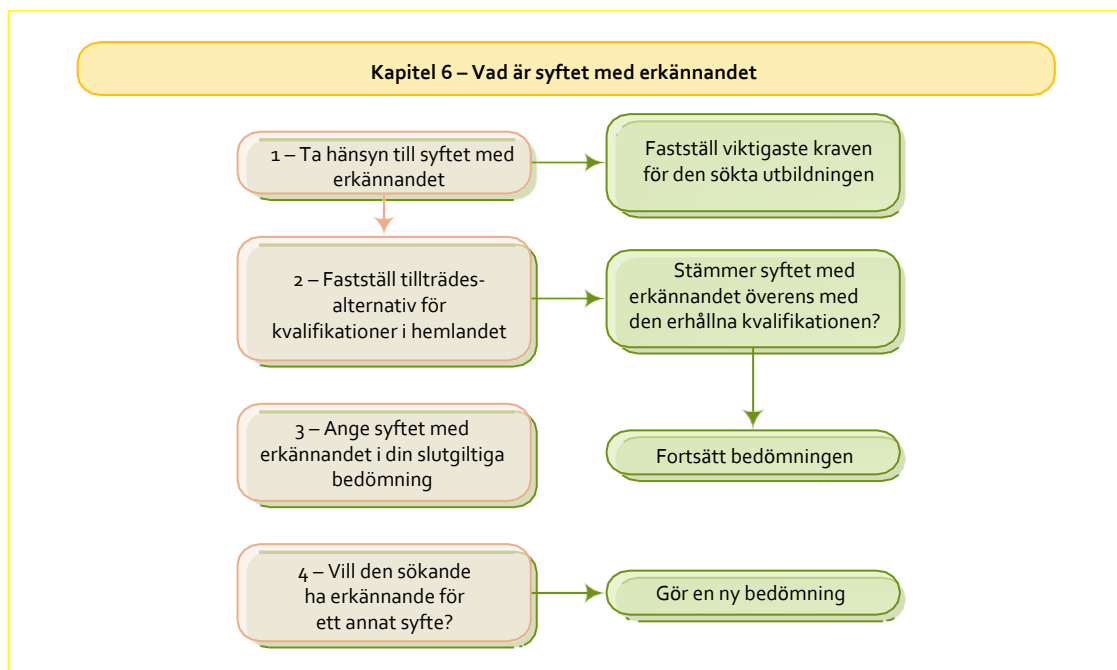
Anmärkning: Det är bara ett begränsat antal länder som använder nationella format för sina högskolekvalifikationer.

6. Vad är syftet med erkännandet?

Sammanfattning

I detta kapitel beskriver vi de vanligaste orsakerna till att man vill få sina kvalifikationer erkända och förklarar hur det påverkar de slutgiltiga bedömningarna. I praktiken kommer antagningshandläggare att hantera erkännanden som ska användas för högre utbildning ("akademiskt erkännande"). Detta kapitel är avsett att ge en bättre förståelse av hur man bör ta hänsyn till syftet i ett akademiskt erkännande och vi ger exempel som belyser detta.

Flödesschema

Inledning

Syftet med erkännandet

Det kan finnas olika anledningar till att man ansöker om erkännande av utländska utbildningar. De vanligaste orsakerna är att man vill få tillträde till fortsatt utbildning (akademiskt erkännande) och/eller få tillträde till arbetsmarknaden (professionellt erkännande).

Akademiskt erkännande

Det akademiska erkännandet är inriktat på erkännande av studieperioder eller kvalifikationer som har utfärdats av ett lärosäte för en person som vill fortsätta eller börja studera eller använda en akademisk titel.

Bedömning av en utländsk utbildning och syftet med erkännandet

Det är viktigt att ta hänsyn till syftet med erkännandet när du bedömer en utländsk utbildning för att se till att bedömningen blir både korrekt och relevant. Bedömningen och erkännandet av en

utbildning för att få tillträde till arbetsmarknaden eller ett reglerat yrke kan skilja sig från bedömningen och erkännandet av en utbildning för tillträde och behörighet till fortsatta studier. Beslutet om akademiskt erkännande kan också variera beroende på vilken nivå och specialisering i ett specifikt utbildningsprogram som ansökan gäller. Bedömningen av de läranderesultat och kompetenser som krävs i fråga om en slutförd utbildning kan alltså variera beroende på syftet med erkännandet.

Rekommendation

1. Ta hänsyn till syftet med ansökan om erkännande genom att fastställa de viktigaste kraven för det utbildningsprogram som sökanden ansöker till.

Exempel 6.1 – Ta hänsyn till syftet med erkännandet

Oftast är antagningskraven för sökande med kvalifikationer som har utfärdats inom ramen för ditt nationella utbildningssystem väldefinierade och transparenta. Det kanske rentav finns tydliga regler och föreskrifter som går att tillämpa på vissa typer av nationella kvalifikationer.

För att skapa effektiva och transparenta antagningsprocesser för sökande med utländsk utbildning bör du försöka översätta de nationella och institutionella kraven till en uppsättning jämförbara krav som sökande med utländsk utbildning bör uppfylla för att ha goda möjligheter att fullfölja programmet framgångsrikt. Eftersom kraven på antagning till en kandidatutbildning för tandläkare är helt annorlunda än kraven för att antas till en masterutbildning i företagsekonomi kommer syftet med erkännandet till stor del att vara avgörande för resultatet av erkännandeprocessen.

2. Vissa kvalifikationer kanske ger begränsat tillträde till högre utbildning i hemlandet. Begränsningen kan gälla vissa programnivåer, vissa typer av högskolor och/eller vissa studieområden. Beroende på vad den berörda studenten vill studera, kan det hända att samma begränsningar gäller vid ditt lärosäte.

Exempel 6.2 – Ta hänsyn till begränsat tillträde

En sökande lämnar in en yrkesinriktad kvalifikation i datavetenskap. I hemlandet kan sökanden komma in på arbetsmarknaden inom det yrkesområde som utbildningen avser, eller söka till ett högre utbildningsprogram, men bara inom det aktuella ämnesområdet. En antagningshandläggare som arbetar på en högskola i ett annat land beviljar fullständigt erkännande för tillträde till en kandidatutbildning i datavetenskap. Om sökanden däremot skulle ansöka till en kandidatutbildning i medicin skulle antagningshandläggaren konstatera att det finns väsentliga skillnader i utbildningsprofilen och läranderesultatet.

Det beslut om erkännande som studenten får bör innehålla tydlig information och klart ange syftet med erkännandet.

Exempel 6.3 – Ange syftet med erkännandet i den slutgiltiga bedömningen

En antagningshandläggare vid en högskola i land A lämnar följande information i sin slutgiltiga bedömning till en sökande med en utbildning från land B:

- Syftet med erkännandet (antagande till ett visst program vid högskolan i land A).
- En jämförelse mellan utbildningen från land B och en viss utbildning i land A:s utbildningssystem. Om utbildningen inte fullt ut motsvarar en viss nivå i land A:s utbildningssystem ska programnivån uttryckas i form av en viss del (eller ett antal poäng) av ett utbildningsprogram i land A.
- Beslutet om fullständigt, partiellt eller alternativt erkännande (förklarat i form av väsentliga skillnader).
- Information om partiellt erkännande (möjlighet att ansöka om tillgodoräkande) baserat på utbildningen från land B eller alternativt erkännande (möjlighet att ansöka till en annan utbildning inom ett liknande område som bättre motsvarar sökandens utbildning).

3. Om den sökande ansöker om erkännande för ett annat syfte än det som tidigare har angetts i ett utlåtande om erkännande, rekommenderar vi att du gör en ny bedömning.

Exempel 6.4 – Gör en ny bedömning för ett annat syfte med erkännandet

En innehavare av en kandidatexamen i Liberal Arts bedömdes inte vara behörig för tillträde till en utbildning på avancerad nivå, där det krävdes en tidigare examen med en hög grad av specialisering inom huvudområdet. Sökanden ansöker till ett annat masterprogram vid samma högskola, som kräver en generell kandidatexamen. Antagningshandläggaren använder den information som samlats in tidigare ärendet (till exempel kontroller av ackrediteringsstatus och kvalifikationens äkthet), ändrar erkännandets syfte och skriver en ny bedömning av utbildningen, som denna gång leder till ett fullständigt erkännande, alltså behörighet.

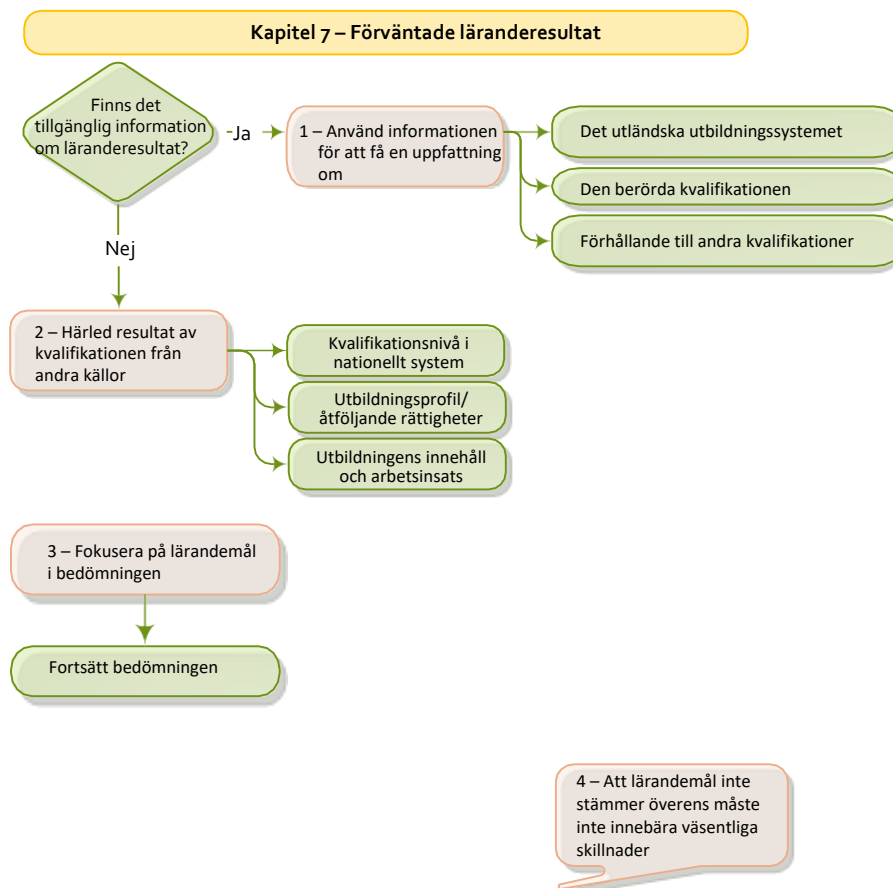
7. Förväntade läranderesultat

Sammanfattning

Erkännande av utländsk utbildning bör inte inriktas på en detaljerad bedömning av formella kriterier i samband med den utländska utbildningen utan bör i så stor utsträckning som möjligt ta hänsyn till vad en person vet, förstår och kan göra. Detta kan man göra genom att ta hänsyn till utbildningens förväntade läranderesultat (learning outcomes).

I detta kapitel hittar du information och vägledning om hur du kan använda läranderesultat i erkännande och du får en kort introduktion till begreppet läranderesultat och tips om de viktigaste informationskällorna.

Flödesschema

Inledning

Vad är läranderesultat?

Ett *läranderesultat* kan definieras som ett yttrande om vad en student väntas känna till, förstå och kunna visa efter att ha slutfört en viss lärandeaktivitet. Definitionen kan gälla en enskild modul eller komponent i ett utbildningsprogram, en enskild utbildning, en programnivå, eller något där emellan. I praktiken används läranderesultat också för att ange det övergripande resultatet av en utbildning, i stället för i den snäva tekniska bemärkelse vi talar om här.

Läranderesultat delas ofta in i två typer:

- Specifika läranderesultat, som är kopplade till ämnesområdet.
- Generiska läranderesultat, som går att överföra mellan olika akademiska områden.

Olika system för att beskriva läranderesultat används eller håller på att utvecklas. Generiska läranderesultat är till exempel kopplade till cyklerna eller nivåerna i de övergripande kvalifikationsramverk, EHEA-QF och EQF-LLL (läs mer i kapitel 15, "Kvalifikationsramverk").

I de nationella ramverken används flera beskrivningar:

- Läranderesultat för utbildningen, som används som generiska läranderesultat för de olika utbildningstyperna.
- Nivåbeskrivningar, som används som generiska beskrivningar för de olika nivåerna.
- Fastställda nationella ämnesriktnmärken (national subject benchmark statements), som beskriver utbildningarnas ämnesspecifika egenskaper och standarder.

Var kan jag hitta information om läranderesultat?

Du kan hitta allmän information om läranderesultat på nationell nivå bland följande egenskaper i de nationella kvalifikationsramverken:

- Nationella examensbeskrivningar.
- Nationella nivåbeskrivningar.
- Fastställda nationella ämnesriktnmärken (se ovan).

Information om läranderesultat på programnivå kan finnas i:

- bilagan till examensbeviset (Diploma Supplement),
- beskrivningen av utbildningsprogrammet,
- utbildningsprofilen eller examensprofilen.

Hur används läranderesultat i erkännande av utländska utbildningar och studieperioder?

Eftersom läranderesultat används allt oftare för att beskriva utbildningar och utveckla utbildningsprogram, börjar läranderesultat bli en avgörande del i erkännandet av utländska utbildningar och studieperioder. Läranderesultat är kopplade till och avspeglar alla de andra komponenterna i en kvalifikation eftersom de har en direkt koppling till programmets nivå och profil och är beroende av en lämplig (eller relevant) omfattning och kvalitet hos lärosätet och programmet.

Om läranderesultat beaktas i bedömningen av en utländsk utbildning blir erkännandeprocessen mer direkt inriktad på de resultat som har uppnåtts och den kompetens som har förvärvats, i stället för att vara beroende av insatskriterierna för utbildningen (till exempel omfattning och innehåll). Den viktigaste frågan till studenten när du bedömer utländska utbildningar blir alltså "vad kan du göra nu när du har din examen?".

Tänk på att möjligheten att använda läranderesultat i erkännande i hög grad beror på tillgången till och kvaliteten i beskrivningen av läranderesultat och i viss grad också på utvärderarnas sakkunskap, eftersom de kanske är mer vana vid att bedöma kvantitativa kriterier (till exempel nivå och omfattning) än kvalitativa.

Rekommendation

När du bedömer en utbildning rekommenderar vi följande:

1. Använd den tillgängliga informationen om läranderesultat i det utländska utbildningssystemet för den berörda examen och om dess förhållande till andra examina som utfärdas i det systemet.

Exempel 7.1 – Användning av generiska lärandemål för att förstå kvalifikationen

En antagningshandläggare tar emot en viss kvalifikation från Malta för första gången och hänvisas till nivåbeskrivningarna i [Maltas kvalifikationsramverk](#) (MQF). Ramverket ger en överblick över resultatet för alla de åtta nivåer som används i Malta för att beskriva kunskaper, färdigheter, kompetens och lärandemål. Antagningshandläggaren bildar sig därmed en första uppfattning om de generiska lärandemålen för denna maltesiska utbildning och om skillnaderna mellan nivåerna.

Exempel 7.2 – Använda lärandemål för att förstå förhållandena mellan olika kvalifikationer

I vissa utbildningssystem (däribland Irland) gör man åtskillnad mellan Honours Bachelor och Ordinary Bachelor. Men dessa distinktioner varierar mellan olika länder. Genom att granska de nationella beskrivningarna av lärandemålen för de irländska examina Ordinary Bachelor och Honours Bachelor kan handläggaren få en överblick över deras lärandemål och förstå vad som skiljer dem åt. Utifrån denna information kan antagningshandläggaren till exempel avgöra om någon av examina i princip kan ge tillträde till master- eller doktorandutbildning i värdlandet.

2. Om det inte finns någon information om läranderesultaten kan du försöka härleda dem ur utbildningens övriga komponenter, till exempel:
 - a. utbildningens placering i det nationella utbildningssystemet (nivå),
 - b. syftet med utbildningen och de rättigheter som åtföljer examen (profil),
 - c. utbildningens innehåll och obligatoriska moduler (till exempel en uppsats eller avhandling, eller arbetspraktik),
 - d. programmets omfattning.

Exempel 7.3 – Information om lärandemål saknas

Enligt den traditionella metoden för att bedöma kvalifikationer kontrollerar antagningshandläggaren en uppsättning formella kriterier. Detta är fortfarande en viktig del av bedömningen av utländska utbildningar och det enda möjliga alternativet om det inte finns någon direkt information om lärandemål. Därefter är det bra att gå vidare genom att ta hänsyn till befintliga fakta och se vad de säger dig om lärandemålen för utbildningen. En utbildning på masternivå som kräver en omfattande uppsats och ger tillträde till doktorandutbildning i hemlandet väntas till exempel ge läranderesultat som räcker för att bedriva självständig forskning. Om du använder denna metod är det mindre sannolikt att du fokuserar på att hitta skillnader i separata delar av utbildningen.

3. Fokusera på läranderesultaten i din bedömning av utländska utbildningar.

Exempel 7.4 – Användning av ämnesspecifika lärandemål för tillträde till ett visst utbildningsprogram

En sökande har lämnat in en kvalifikation för antagning till en masterutbildning i fysik. Baserat på ämnesförteckningen får antagningshandläggaren intrycket av att utbildningen kanske främst har varit yrkesinriktad. Ansökningshandlingarna innehåller också en utbildningsprofil (se kapitel 2, "En kvalifikations fem komponenter"), med inriktning på utbildningens lärandemål.

Antagningshandläggaren använder denna information och konstaterar att sökanden har gått en allmän och bred kandidatutbildning med en stark teoretisk inriktning och en forskningsdel. Dessa faktorer tyder på att kvalifikationen är mer akademiskt än yrkesmässigt inriktad. Därför konstateras inga väsentliga skillnader i fråga om tillträde för någon typ av masterutbildning i fysik.

4. Tänk på att förteckningar över läranderesultat för två utbildningar som inte stämmer överens inte i sig måste betyda att det finns väsentliga skillnader mellan utbildningarna. De nuvarande olika systemen för att beskriva läranderesultat innebär att det inte går att göra någon ett-till-ett-jämförelse mellan förteckningarna över läranderesultat. Det krävs alltså ett visst mått av tolkning från handläggarens sida

Exempel 7.5 – Öväntat saknade lärandemål

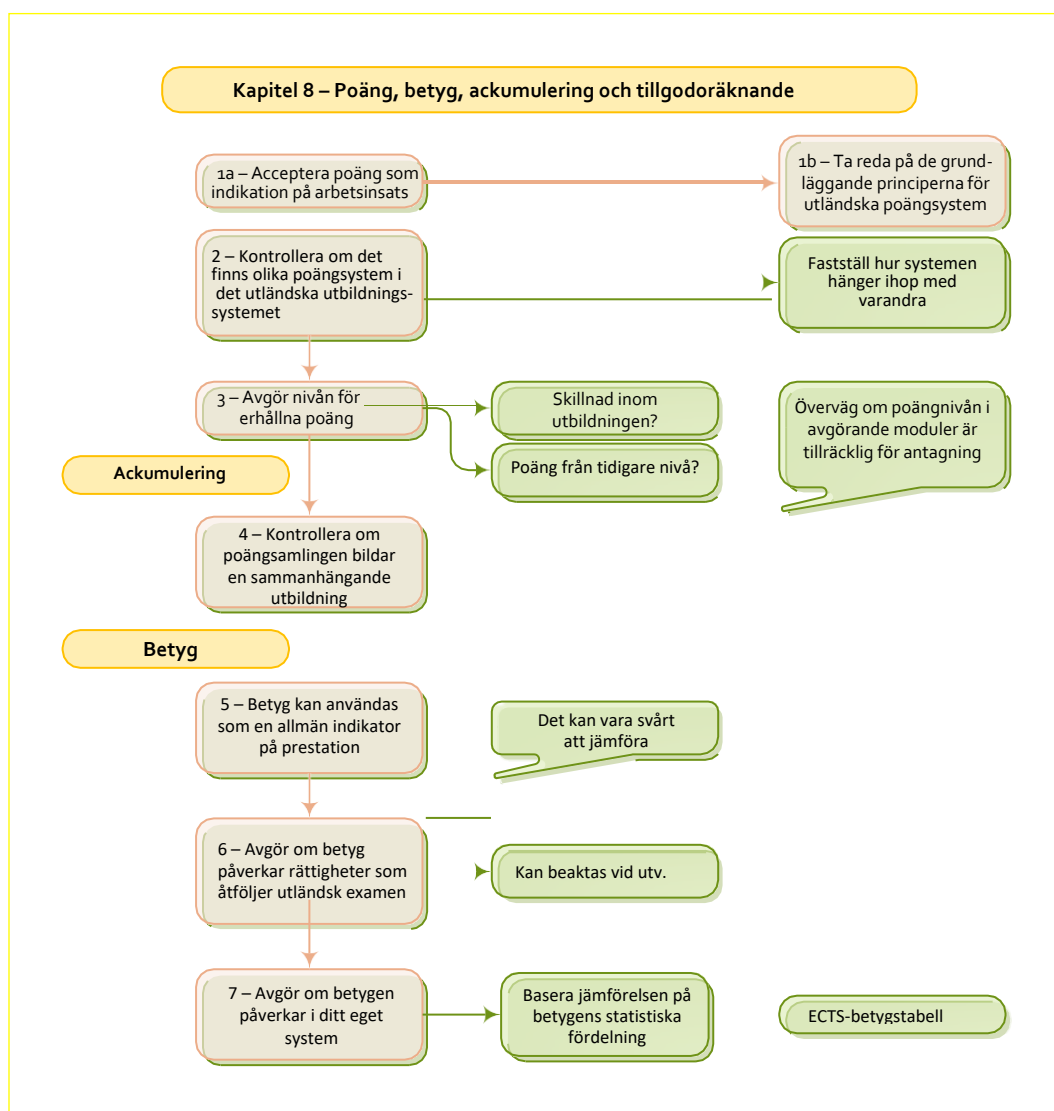
Det är möjligt att den som sammanställer förteckningen över lärandemål för utbildningen har missat ett viktigt mål, samtidigt som det framgår tydligt av annan information om utbildningen att den leder fram till ett sådant mål. Läranderesultaten för ett visst program bör alltid betraktas inom ramen för de allmänna lärandemål som anges för utbildningar på den nivån (uttryckta i nationella examensbeskrivningar och nivåbeskrivningar).

8. Poäng, betyg, ackumulering och tillgodoräknande

Sammanfattning

Poäng är en kvantitativ beskrivning av vad en student har uppnått. De tilldelas när en utbildning eller modul har genomförts tillfredsställande. I allmänhet avser poängen programmets omfattning, men praxis varierar inom och mellan olika länder. Poängen kan också vara kopplade till betyg. Det finns inget internationellt överenskommet system för omräkning av betyg och jämförelser av dem bör utgå från deras statistiska fördelning.

Flödesschema

Inledning

Poäng

Poäng mäter mängden lärande baserat på uppnådda läranderesultat och deras åtföljande omfattning mätt i tid. Poängen utfärdas till studenten när han eller hon har blivit godkänd på en viss del av ett utbildningsprogram och/eller ett helt utbildningsprogram. Poäng tar normalt sett inte hänsyn till prestationsnivå, om inte annat anges.

Det finns olika poängsystem inom olika sektorer och programnivåer världen över. Ett poängsystem kan vara begränsat till ett enskilt lärosäte, ett specifikt nationellt sammanhang, eller en sammanställning av olika nationella utbildningssystem som det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS). Internationellt sett brukar poäng baseras på den arbetsinsats som beräknas vara nödvändig för att studenten ska uppnå läranderesultatet. Vilket system som används för att räkna om arbetsinsats till poäng varierar. Programmets omfattning kan gälla timmar akademiskt arbete som studenten har genomfört, eller antalet kontakttimmar.

Ackumulering av poäng

Med ackumulering av poäng avses en progression av lärande mot att uppnå förväntade läranderesultaten inom en utbildning. När studenten har ackumulerat ett visst antal poäng inom de ämnen som krävs, kan han eller hon slutföra en termin, ett läsår eller ett helt utbildningsprogram. Ackumuleringsprocessen avgörs av det poängsystem som gäller och det finns ofta utrymme för en flexibel utbildningsväg. Processen med att ackumulera poäng kan variera mellan olika poängsystem. Poäng ackumuleras på olika nivåer och en viss poängnivå indikerar de relativa kraven på lärande och studentens självständighet. Ju större grad av självständighet som krävs, desto högre brukar poängnivån vara.

Tillgodoräknande

Det är viktigt att förstå att ackumulering av poäng och tillgodoräknande inte är parallella processer. Ackumulering av poäng avser samlande av poäng inom ramen för ett poängsystem, medan tillgodoräknande i de flesta fall gäller processen att erkänna poäng som har utfärdats inom ett annat poängsystem eller av ett annat lärosäte med målet att uppnå ett visst antal poäng för att få en specifik examen. Tillgodoräknande omfattar alltså en erkännandeprocess och är ett grundläggande verktyg för livslångt lärande och mobilitet. Genom avtal mellan olika utbildningsleverantörer går det att tillgodoräkna sig poäng mellan olika utbildningssystem. Referensramar för poäng kan underlätta ett ömsesidigt erkännande av mätbart lärande. Detta kan uppmuntra till fortsatt lärande och tillåter studenterna att flytta mellan eller inom lärosäten utan att avbryta sina studier eller behöva göra om prov, och få en tydlig dokumentation över sina prestationer.

Ett antal poängsystem har skapats för att underlätta tillgodoräknande mellan olika utbildningssystem, till exempel ECTS för högre utbildning och det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (European Credit System for Vocational Education and Training, ECVET) för yrkesutbildning i Europa. En av de viktigaste fördelarna med att använda en gemensam eller likartad referensram för poäng är att det kan göra det lättare för en student att komma in på den internationella utbildningsarenan och öka mobiliteten.

Kvalifikationsramverk är inriktade på poäng som tilldelas för en specifik programnivå och möjliggör flexibla utbildningsvägar genom att underlätta ackumulering av poäng och tillgodoräknande på nationell nivå. Sådana ramverk kan föras över till andra nationella eller internationella ramverk.

Betyg

Betyg är en mellanliggande eller slutlig bedömning av läranderesultatets kvalitet och graderar studentens prestation till en viss nivå. Ett betygssystem brukar omfatta ett intervall av siffror, procentandelar, bokstäver eller beskrivningar för en prestationsnivå, till exempel "väl godkänd", "godkänd" eller "underkänd". Betygssystem och betygskriterier varierar mellan olika utbildningssystem och ofta även mellan olika programnivåer⁵. Betyg kan sättas utifrån intern bedömning (på lärosätet) och/eller extern examination. De kan vara kriteriebaserade (där betyget avspeglar studentens resultat i förhållande till en absolut skala), eller normbaserade (där betyget avspeglar studentens resultat i förhållande till resultatet för tidigare studentgrupper). Betygssystemens och betygssättningskulturernas egenskaper göra det svårt, om inte omöjligt, att på ett korrekt sätt räkna om betyg från ett system till ett annat.

ECTS är ett försök att lösa detta problem genom att lägga fram en betygssättningsstabell med information om sökandens prestation i förhållande till en referensgrupp (kohort). En beskrivning av processen finns i ECTS Users' Guide 2015, s. 80–81.

Rekommendationer

Poäng och tillgodoräknande

1. Poäng ska accepteras som en indikation på den mängd studier som har fullföljts framgångsrikt och på omfattningen av moduler i utbildningsprogrammet.
2. Om en utländsk utbildning följer ett annat poängsystem bör du ta reda på de grundläggande principerna för det utländska poängsystemet, till exempel det minsta antal poäng som krävs för att slutföra utbildningen och för att genomföra ett läsår. Med hjälp av den informationen kan du avgöra hur de utländska poängen kan omräknas eller tolkas enligt det poängsystem som används vid ditt lärosäte.

Exempel 8.1 - Koppla utländska poäng till ditt eget poängsystem

En sökande visar upp en kandidatexamen från land Q, som omfattar 120 Q-poäng. Det verkar som om 30 Q-poäng motsvarar ett läsårs studier. Med denna information undersöker en antagningshandläggare i land P (som använder ECTS-poäng) hur många Q-poäng som rör huvudämnena i kandidatutbildningen och räknar om 1 Q-poäng till ungefär 2 ECTS-poäng. Denna beräkning bör räcka för att ge en indikation på omfattningen av de olika delarna av programmet, utan att man behöver dela upp poängen i mindre enheter som studietimmar eller kontakttimmar.

⁵ I Sverige finns inte något nationellt betygssystem inom högre utbildning.

3. Kontrollera om det används olika poängsystem i ett land och om poängsystemet har förändrats vid en viss tidpunkt. Avgör hur systemen kan konverteras mellan varandra och till ditt eget poängsystem. Se till att du använder rätt faktor för de poäng som du vill konvertera.

Exempel 8.2 – Konvertering av äldre poängsystem

En sökande lämnar in en äldre examen från land N, där poängsystemet har ändrats från "studiepoäng" (där en poäng motsvarade en veckas arbete och ett läsår bestod av 42 veckor) till ECTS. Antagningshandläggaren får reda på att de poäng som används i denna examen är de gamla studiepoängen och att en omräkningsfaktor på $60/42 = 1,4$ användes i land N för att räkna om studiepoängen till ECTS. Antagningshandläggaren (som använder ECTS-systemet) tillämpar samma faktor på de poäng som anges i sökandens examen.

4. Undersök på vilken nivå som poängen har utfärdats. Poängnivån kan till exempel ha betydelse för bedömning av en utländsk utbildning i följande fall:
- Program där studenten fått tillgodoräkna sig ett begränsat antal poäng från en nivå under själva utbildningsprogrammet.
 - Utbildningar där det görs tydlig åtskillnad mellan introduktionskurser under det första läsåret jämfört med avancerade kurser under utbildningens senare delar.
- Avgör om studenten har erhållit poäng på tillräckligt hög nivå i viktiga ämnen som krävs för antagning till utbildningen vid ditt lärosäte.

Exempel 8.3 – Poäng på olika nivåer

En sökande från land X ansöker om tillgodoräkning för en masterutbildning vid ett lärosäte i land Y. Vid granskningen av sökandens ämnesförteckning framkommer det att sökanden vill tillgodoräkna sig kurser på både master- och kandidatnivå. Poängen på kandidatnivå kan godtas om detta är tillåtet enligt föreskrifterna för den masterutbildning som ditt lärosäte erbjuder. Du kan också välja att inte godta dessa poäng, om ditt lärosäte inte tillåter att poäng som har erhållits på kandidatnivå används för en masterexamen.

Akkumulering av poäng

5. Kontrollera om en samling poäng verkligen motsvarar en sammanhängande utbildning (eller del av en utbildning) som är jämförbar med poäng som inhemska studenter får slå ihop. Du måste inte godta en students samlade poäng rakt av, särskilt inte om de har erhållits från olika lärosäten utan att ha ingått i ett enskilt utbildningsprogram.

Exempel 8.4 – Ackumulering av poäng

En sökande lägger fram en ämnesförteckning som visar att 180 ECTS har tjänats in under en treårig kandidatutbildning på 180 ECTS. Det finns dock ingen slutgiltig examen och det framgår inte tydligt om studenten har fullföljt utbildningen framgångsrikt eller inte. Sökanden kan ha fått ytterligare poäng för icke-obligatoriska ämnen, samtidigt som några av de obligatoriska ämnena fortfarande saknas. Detta skulle ge en ämnesförteckning som visar att studenten har 180 ECTS, men de motsvarar inte ett fullständigt genomfört utbildningsprogram. Därför skjuts den slutgiltiga bedömningen upp, tills den färdiga examen eller andra godtagbara bevis på att examen har utfärdats har kommit in.

Betyg

Beroende på det specifika utbildningssystemet kan betyg ha direkt inverkan på bedömningen av en viss utbildning. När du bedömer betyg som har erhållits i ett utländskt system bör du:

6. Vara medveten om att både betygsriterier och betygsfördelning kan variera kraftigt och att det kan vara besvärligt att jämföra betyg från olika betygsättningsystem. Därför kan det vara klokt att enbart använda betyg som en indikator på en students studieprestationer i allmänhet och inte som ett numeriskt verktyg som enkelt kan översättas till ditt eget betygsättnings-system.

Exempel 8.5 – Betygsättning: ingen inverkan på erkännande

En sökande lämnar in ett utbildningsbevis och en ämnesförteckning. Enligt informationen om det betygssystem som används i sökandens land var studentens prestationer inte särskilt imponerande: betygen var konsekvent de lägsta möjliga som krävdes för att få godkänt på kursen.

Studenten hade dock klarat de övergripande kraven för utbildningen och fått en slutlig examen. Därför går det att göra en slutgiltig bedömning.

7. Avgör om betygen har direkt inverkan på behörigheten för en utländsk utbildning i hemlandets utbildningssystem. Beroende på hur det ser ut i ditt eget system kan du ta hänsyn till detta i bedömningen och ditt beslut.

Exempel 8.6 – Betygsättning: inverkan i hemlandet

I land P krävs en kandidatexamen med ett genomsnittligt betyg på minst 12 av 15 för tillträde till masterutbildningar. En sökande vill bli antagen till en masterutbildning i land Q och visar upp en kandidatexamen från land P med ett genomsnittligt betyg på 11. Antagningshandläggaren kan informera sökanden om att det finns en väsentlig skillnad, eftersom utbildningen inte ger tillträde till masterutbildningar i land P. Om tillträdes- och antagningsföreskrifterna i land Q inte baseras på erhållna betyg, kan antagningshandläggaren dock besluta att kandidatexamen i sig är en tillräcklig förberedelse för masterutbildningen och anta sökanden till utbildningen.

8. Om betygen har direkt inverkan på tillträdet till fortsatta studier i ditt eget utbildningssystem kan du ta hänsyn till detta i din bedömning av den utländska utbildningen. I så fall bör du basera din jämförelse av de utländska betygen med betygen i ditt eget system på den statistiska fördelningen av betyg, i stället för att göra en linjär jämförelse mellan betygsskalor. I fall där sökandens dokumentation innehåller tillförlitlig information om den statistiska fördelningen av betyg för den slutförda utbildningen (till exempel i form av en ECTS-betygstabell eller ett liknande verktyg) kan du använda denna information för att göra en mer korrekt bedömning av sökandens betyg. I så fall måste du ha tillgång till en liknande betygstabell, för att jämföra de utländska betygen med de betyg som används i ditt system. Om du har tillgång till sådana betygstabeller rekommenderar vi att du också ger de egna studenterna tillgång till dem. I Egracons-projektet utvecklades ett användarvänligt webbaserat verktyg för omräkning av betyg.

Exempel 8.7 – Använda en betygstabell (från användarhandledningen för ECTS 2009)

30 med beröm	5,6 %	1	20 %
30	15,7 %	2	35 %
29	0,5 %	3	25 %
28	12,3 %	4	<u>20 %</u>
27	11,8 %		
26	9,0 %		
25	8,2 %		
24	11,3 %		
23	2,7 %		
22	6,0 %		
21	2,3 %		
20	5,7 %		
19	1,9 %		
18	<u>6,9 %</u>		
Summa:	100 %		100 %

* Baserat på det totala antalet betyg som utfärdats inom ramen för det berörda utbildningsprogrammet.

Av detta exempel ser vi att ett betyg på 30 i betygsskalan för A skulle räknas om till 1 i betygsskalan för B. Betyget 2 i B skulle räknas om till betygen 26–29 (genomsnitt 27) i land eller system A.

Källor och hänvisningar

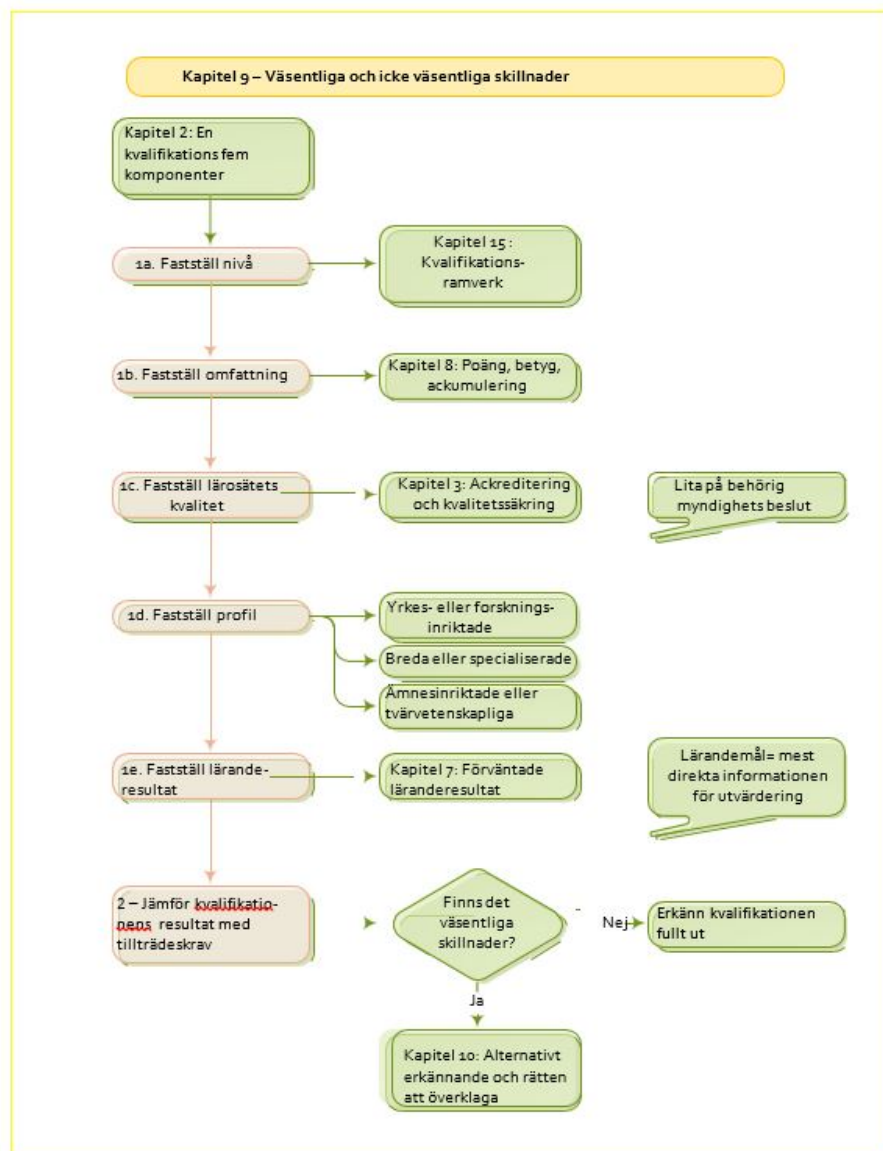
- Europeiska kommissionens webbplats om europeiska systemet för överföring av studiemeriter (ECTS).
Länk: http://ec.europa.eu/education/resources/european-credit-transfer-accumulation-system_sv
- Europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen (Ecvet).
Länk: http://ec.europa.eu/education/policy/vocational-policy/ecvet_sv
- Egracons (European Grade Conversion System).
Länk: <http://egracons.eu> (webbplats) och <https://tool.egracons.eu/> (verktyg)

9. Väsentliga och icke väsentliga skillnader

Sammanfattning

En av hörnstenarna för konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (Lissabonkonventionen) är att erkännande bör beviljas, förutsatt att det inte finns en väsentlig skillnad mellan den utländska utbildningen och den nationella utbildning som krävs. I detta kapitel kommer du att hitta vägledning för att underlätta din bedömning om skillnaderna mellan utbildningarna är väsentliga eller inte, och även rekommendationer om hur du informerar sökanden om väsentliga skillnader.

Flödesschema

Inledning

Vad innebär väsentliga skillnader?

En av de grundläggande principerna för Lissabonkonventionen är följande: Utländsk utbildning ska erkännas, om det inte kan påvisas att det finns en väsentlig skillnad mellan den utländska utbildning för vilken erkännande söks och motsvarande utbildning i värdlandet. Det innebär att du inte ska kräva att utländska utbildningar ska vara exakt likadana som motsvarande utbildningar i ditt land. I stället bör du godta skillnader som inte är väsentliga.

Tolkning av väsentliga skillnader

Väsentliga skillnader är skillnader mellan den utländska och den nationella utbildningen som är så stora att de med största sannolikhet skulle hindra sökanden från att lyckas med fortsatta studier eller forskningsverksamhet.

Bevisbörda

Bördan för att bevisa att det finns en väsentlig skillnad ligger hos det lärosäte som personen ansöker till. Det faktum att du ibland är osäker på specifika komponenter i/mål för utbildningen räcker inte för att neka erkännande. Tänk på detta när du granskar ett ärende och upptäcker vissa skillnader:

- Inte alla skillnader bör betraktas som "väsentliga". Det är oundvikligt att det uppstår skillnader, till följd av den stora mångfalden av högre utbildningssystem och utbildningar.
- Skillnaden ska vara väsentlig i förhållande till kvalifikationens funktion och syftet med erkännandet (se kapitel 6, "Syftet med erkännandet").
- Skillnaden kan i sig förefalla väsentlig, men kan vara godtagbar i samband med antagningen till en specifik utbildning.
- Du är inte skyldig att neka erkännande för den utländska utbildningen om det finns väsentliga skillnader, men det betyder inte att du måste öppna portarna för icke-kvalificerade sökande. Du ska se till att sökanden får en rättvis möjlighet att lyckas (till exempel genom att tillhandahålla ett stödsystem för studenter som skulle göra det möjligt för sökanden att snabbt komma i kapp och göra framsteg i utbildningen) och att utbildningens kvalitet inte hotas.

Tolkning av väsentliga skillnader

Tolkningen av väsentliga skillnader hänger i hög grad ihop med läranderesultaten för en utbildning, ett program och/eller utbildningskomponenter, eftersom dessa avgör om sökanden är tillräckligt väl förberedd för fortsatta studier. En skillnad som enbart rör insatskriterier (till exempel programmets omfattning) kommer sannolikt inte att påverka sökandens kompetens och bör därför inte automatiskt betraktas som en väsentlig skillnad.

Rekommendationer

När du avgör om skillnaderna mellan utbildningarna är väsentliga eller inte, rekommenderar vi följande:

1. Fastställa de viktigaste komponenterna i utbildningen och kontrollera hur de hänger ihop med antagningskraven för programmet.

När du överväger om det finns väsentliga skillnader bör du ta hänsyn till de fem komponenterna i en kvalifikation: nivå, omfattning, kvalitet, profil och läranderesultat (se kapitel 2, "En kvalifikations fem komponenter"). Även om du upptäcker en väsentlig skillnad i någon av de viktigaste delarna bör du undersöka om detta också innebär att det finns en väsentlig skillnad i utbildningens övergripande resultat, eller om den uppvägs av någon annan viktig del i utbildningen. Du bör inrikta dig på läranderesultat när du bedömer utbildningen.

Följande frågor kan vara till hjälp när du bedömer utbildningen:

- a. Vilken nivå har utbildningen? Ger den tillträde till fortsatta studier i ursprungslandet?
Med utbildningens nivå menar vi vilken position den har i det nationella utbildningssystemet och/eller kvalifikationsramverket (se kapitel 15, "Kvalifikationsramverk"). Oftast har utbildningar på olika nivåer (till exempel kandidatexamen, masterexamen och doktorexamen) väsentligt olika mål.
- b. Vad är programmets omfattning?
Utbildningens omfattning brukar uttryckas som poäng (se kapitel 8, "Betyg, ackumulering och tillgodoräkande") och kan användas som en indikation på de läranderesultat som uppnåtts. Det bör framhållas att poängsystem varierar mellan och inom länder. Bedömningar av skillnader i detta avseende bör baseras på en grundlig granskning av innehållet i det poängsystem som används. En väsentlig skillnad kan uppstå om skillnad i omfattning leder till en skillnad i utbildningens övergripande resultat. Om så inte är fallet bör utbildningen erkännas. Se exempel 9.4.
- c. Vad är det för kvalitet på det lärosäte/det program som kvalifikationen utfärdats för?
Om utbildningen är kvalitetssäkrad eller ackrediterats av ett behörigt organ bör du lita på att den uppfyller miniminormerna för kvalitet (se kapitel 3, "Ackreditering och kvalitetssäkring"). Om de nationella myndigheterna gör tydlig åtskillnad mellan lärosäten och/eller utbildningar av olika kvalitet inom sitt eget utbildningssystem kan du ta hänsyn till detta i din bedömning. Erkännandet av en kvalifikation bör dock inte vara beroende av om den utfärdades av ett lärosäte som har höga poäng i någon av de många internationella rankinglistor som publiceras nuförtiden.
- d. Vilken profil har utbildningen?
Är utbildningen avsedd att förbereda studenten för arbete i ett visst yrke, eller för att forska? Är det en bred utbildning med flera icke-relaterade ämnen eller är det en specialiserad utbildning? Är utbildningen ämnesinriktad, tvärvetenskaplig eller ämnesövergripande?

En väsentlig skillnad kan uppstå om en utbildning har en profil som skiljer sig kraftigt från vad som krävs för inhemska studenter, eftersom utbildningen kanske har brister i vissa avgörande komponenter. Se exempel 9.5.

- e. Vilka är utbildningens läranderesultat?

Läranderesultatet beskriver vad en examinerad känner till, förstår och kan göra efter att ha erhållit en viss kvalifikation (se kapitel 7, "Läranderesultat"). I princip är detta den mest direkta information som kan ligga till grund för din bedömning av om det finns väsentliga skillnader eller inte, men det är fortfarande svårt att få tag på information om läranderesultat för utbildningar och den kan också vara svårtolkad.

Exempel 9.1 – Relevanta läranderesultat bör stämma överens

En sökande har genomgått en utbildning i teknik som förbereder för antagning till doktorandutbildningar i teknik och även ger professionella rättigheter inom teknikområdet. Sökanden ansöker till en doktorandutbildning i teknik vid ditt lärosäte. Du bör enbart utvärdera utbildningen på grundval av det läranderesultat som krävs för att antas till doktorandutbildningen och inte på grundval av de professionella rättigheterna.

2. Kontrollera om de viktigaste kraven för antagning till utbildningen täcks tillräckligt väl av resultatet för den utländska utbildningen.

Du bör jämföra den utländska utbildningen med den relevanta nationella utbildningen (eller uppsättningen kvalifikationer) som krävs för att antas till programmet. Denna nationella utbildning omfattar en rad mål, från rent teoretisk kunskap till praktiska färdigheter. I så gott som samtliga fall omfattar den utländska utbildningen en annan uppsättning mål. Alla resultat måste inte stämma överens; bara de som är avgörande för att kunna genomgå utbildningen framgångsrikt.

- a. Om du upptäcker icke-väsentliga skillnader ska du godta kvalifikationen.
Om du konstaterar att det inte finns några väsentliga skillnader som skulle kunna utgöra ett stort hinder för att lyckas med den specifika utbildningen, ska du erkänna kvalifikationen fullt ut.

Exempel 9.2 – Acceptera (icke väsentliga) skillnader i utbildningens läranderesultat

Om en sökande lämnar in en kvalifikation som enligt lärandemålen är lämplig för antagning till nästa programnivå (till exempel antagning till en masterutbildning i historia på grundval av en kandidatexamen i historia), kommer det med största sannolikhet inte att finnas några väsentliga skillnader mellan den utländska utbildningen och den utbildning som krävs.

Det kommer naturligtvis att finnas skillnader i innehållet i de historieutbildningar som erbjuds i två olika länder i till exempel ämnen som rör nationell historia. Dessa skillnader bör emellertid inte betraktas som väsentliga. Under sina studier kommer sökandena att ha utvecklat den kompetens som krävs för att enkelt utöka sina historiekunskaper till en viss period eller ett visst land.

Exempel 9.3 – Acceptera (icke väsentliga) skillnader i profil

Om en sökande vill fortsätta på masternivå inom ett annat studieområde än det som kandidatutbildningen gällde är detta inte automatiskt en väsentlig skillnad i sig, så länge de övergripande akademiska målen för de båda programmen stämmer överens. En kandidatexamen i fysik kan till exempel vara en lämplig förberedelse för antagning till en masterutbildning i vetenskapshistoria eller vetenskapsfilosofi. Om sökanden vill bli antagen till en utbildning på avancerad nivå inom ett mindre närliggande område kan det vara rimligt att kräva någon form av komplettering, till exempel vissa förberedande kurser.

Detta skulle också krävas av inhemska studenter som väljer att gå vidare inom ett mer avlägset ämne på avancerad nivå.

Exempel 9.4 – Acceptera (icke väsentliga) skillnader i omfattning

I många länder omfattar kandidat- och masterutbildningar sammanlagt 300 ECTS (oftast 180 ECTS för kandidatutbildningen och 120 ECTS för masterutbildningen). Men det finns också länder där en kandidatutbildning på 180 ECTS kan följas av en masterutbildning på 60–90 ECTS. Syftena med, och lärandemålen för, dessa masterutbildningar kan vara jämförbara med masterutbildningar på 120 ECTS, till exempel som specialisering inom ett av de viktigaste forskningsområdena för ämnet, forskningsförberedande studier och förberedelse för antagning till doktorandutbildningar. En skillnad på 30–60 ECTS mellan två masterutbildningar måste alltså inte automatiskt betraktas som väsentlig.

Alla komponenter i masterexamen bör beaktas (nivå, omfattning, kvalitet, profil och lärandemål) och bara väsentliga skillnader i det övergripande målet för utbildningen (som skulle hindra sökanden från att lyckas) bör rapporteras.

- b. Om du upptäcker väsentliga skillnader ska du informera sökanden om dem och överväga andra sätt att erkänna utbildningen.
- 1) Om du upptäcker väsentliga skillnader som utgör ett stort hinder för att studenten framgångsrikt ska kunna bedriva fortsatta studier inom en viss utbildning bör du inte bevilja ett fullständigt erkännande.
 - 2) Informera sökanden om varför du inte bevilja erkännande och vilka väsentliga skillnader du har upptäckt. På så sätt får sökanden möjlighet att kompensera för dessa skillnader eller överklaga bedömningen av utbildningen.

Exempel 9.5 – Neka fullständigt erkännande – väsentliga skillnader i nivå och lärandemål

En sökande med examen från en kort högskoleutbildning i företagsekonomi söker till en masterutbildning. Utbildningen förbereder sökanden för arbetsmarknaden och ger tillträde till det tredje året i en kandidatutbildning i företagsekonomi i hemlandet. Denna typ av utbildning har en egen nivå i hemlandets kvalifikationsramverk, en nivå under kandidatexamen.

Antagningshandläggaren konstaterar att det finns väsentliga skillnader i nivå och lärandemål för den utländska utbildningen och att det inte går att anta sökanden till masterutbildningen.

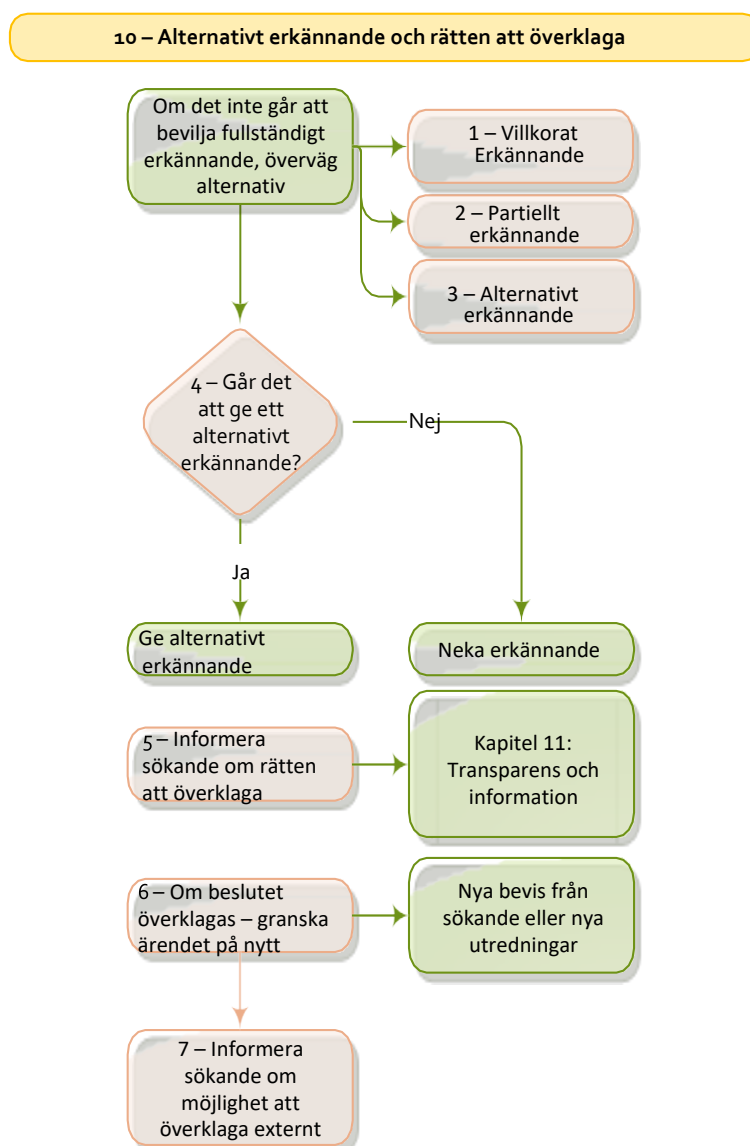
Överväg om det går att bevilja ett alternativt, partiellt eller villkorat erkännande (se kapitel 10, "Alternativt erkännande och rätten att överklaga").

10. Alternativt erkännande och rätten att överklaga

Sammanfattning

Efter att ha granskat den utländska utbildningen kanske du konstaterar att ditt lärosäte inte kan ge det erkännande som sökanden efterfrågar. I det här kapitlet går vi igenom alternativa typer av erkännande. Du får också lära dig mer om sökandes rätt att överklaga en slutgiltig bedömning.

Flödesschema

Inledning

När det har konstaterats att det finns väsentliga skillnader mellan den utländska utbildningen och den utbildning som krävs, bör antagningshandläggaren avgöra vilka alternativ som finns för sökanden. Det kan handla om allt från att neka erkännande helt och hållet (vilket man till exempel bör göra om examen har utfärdats av ett bluffuniversitet), till att ge ett alternativt erkännande (vilket i de flesta fall innebär antagning till en annan utbildning vid det mottagande lärosätet) till rådgivning om hur sökanden kan kompensera för de väsentliga skillnader (till exempel genom att hänvisa sökanden till utbildningar och kvalifikationer som skulle ge tillträde till den valda utbildningen).

Om sökanden godtar detta, är processen klar. Om sökanden inte håller med om beslutet har han eller hon dock rätt att överklaga. Processen för att överklaga regleras oftast i nationell lagstiftning.

Rekommendationer

Alternativt erkännande

Om det inte går att erkänna en utbildning fullt ut på grund av väsentliga skillnader bör du överväga om det finns alternativa sätt att erkänna den. Dessa alternativ bör tydligt baseras på de väsentliga skillnader som du har upptäckt och kan användas på följande sätt:

1. Erkänn utbildningen på villkor att sökanden uppfyller vissa krav i ett senare skede (villkorat erkännande), till exempel att sökanden antas till programmet på villkor att hon eller han först uppfyller vissa krav, exempelvis att ta ett antal poäng i obligatoriska kurser. Dessa kurser bör vara avgörande från utbildningen och inte redan förekomma i den utbildning som sökanden har genomgått.

Exempel 10.1 – Villkorat erkännande

En innehavare av en kandidatexamen i fysik ansöker om antagning till en masterutbildning i matematik. Fysikutbildningen saknar några av de lärandemål som anges för en examen på grundnivå i matematik. De grundläggande komponenterna motsvarar dock ett utbildningsprogram i matematik. Eftersom sökanden presterade mycket bra i en krävande utbildning på grundnivå i fysik kan du rimligen anta att sökanden sannolikt kommer att lyckas med studierna i matematik på masternivå. Ditt lärosäte kan överväga att anta personen till masterutbildningen förutsatt att hon eller han uppnår de lärandemål som saknades till att börja med.

2. Bevilja partiellt erkännande, till exempel genom att godta vissa av de poäng som sökanden har fått i den utländska utbildningen. Då skulle sökanden få möjlighet att antas till motsvarande utbildning som ditt lärosäte erbjuder och beviljas undantag för de poäng som godtas.

Exempel 10.2 – Partiellt erkännande

En innehavare av en kvalifikation på grundnivå ansöker om att antas till en utbildning på avancerad nivå. Kvalifikationen saknar vissa nödvändiga lärandemål från motsvarande utbildning på grundnivå vid det mottagande lärosätet, vilket skulle göra det väldigt svårt för sökanden att lyckas med den avancerade utbildningen. Antagningshandläggaren kan erbjuda sökanden att antas till motsvarande utbildning på grundnivå och låta sökanden tillgodoräkna sig de poäng som redan har erhållits i den utländska utbildningen.

3. Använd alternativa former av erkännande:
- Utvärdera sökandens kvalifikation som jämförbar med en annan nivå i ditt lands utbildningssystem än den nivå som ansökan gällde.

Exempel 10.3 – Erkänn kvalifikationen på en annan nivå

En sökande med en kandidatexamen ansöker om att antas till en doktorandutbildning. Behörighetskravet är en masterexamen. I stället för att antas till doktorandutbildningen erbjuds sökanden att bli antagen till en masterutbildning.

- Bedöm sökandens kvalifikation som jämförbar med en utbildning på den önskade nivån, men med en annan profil.

Exempel 10.4 – Antagning till en utbildning med en annan profil

En sökande ansöker om att antas till en uppsatsbaserad masterutbildning i kemi. För att vara behörig att gå utbildningen krävs att man har en kandidatexamen i kemi.

Sökanden har en kandidatexamen inom området för tillämpad kemiteknik, som inte förbereder studenten tillräckligt mycket när det gäller forskningsmetodik, som är en avgörande del i den uppsatsbaserade masterutbildningen. Som en form av alternativt erkännande bedömer antagningshandläggaren den utländska utbildningen som jämförbar med en yrkesinriktad kandidatexamen i kemisk teknik. Detta ger sökanden en tydlig bild av hur den utländska utbildningen står sig i det nationella utbildningssystemet i värdlandet. Därefter kan antagningshandläggaren erbjuda antagning till en yrkesinriktad masterutbildning i kemisk teknik, som skulle vara ett lämpligare val för sökanden.

- Erbjud sökanden en kompletterande kurs för att uppväga de väsentliga skillnaderna.

Exempel 10.5 – Antagning till en kompletterande utbildning

Ett tekniskt universitet erbjuder en förberedande utbildning för inhemska studenter som vill förbättra sina kunskaper i matematik, fysik och kemi innan de påbörjar en kandidatutbildning i teknik. Om en antagningshandläggare vid detta tekniska universitet upptäcker att det finns väsentliga skillnader i dessa ämnen i en utländsk utbildning kan sökanden antas till den förberedande utbildningen för att bli behörig till kandidatutbildningen.

- Om du inte kan hitta någon alternativ form av erkännande (alternativt, partiellt eller villkorat erkännande) får du vägra sökanden att utfärda ett erkännande. Förklara varför du inte kan bevilja erkännandet och vad sökanden kan göra för att få en kvalifikation som skulle ge behörighet.

Att inte bevilja någon form av erkännande kan också vara ett slags "rättvist erkännande", särskilt om sökanden har lämnat in falska handlingar eller en examen som har utfärdats av ett bluffuniversitet eller ett icke erkänt lärosäte.

Exempel 10.6 – Neka erkännande – bluffuniversitet

En sökande lämnar in en kandidatexamen i fysik i en ansökan om antagning till en masterutbildning i matematik. Du konstaterar att det inte krävdes några studier för att få examen och att det utfärdande "lärosätet" är ett bluffuniversitet. I detta fall ska du inte överväga några alternativa former av erkännande. Du ska i stället neka erkännande och informera sökanden om skälen till beslutet.

Rätten att överklaga

- I alla fall där sökande inte håller med om beslut som fattats av ditt lärosäte, eller invänder mot någon del av erkännandeprocessen, ska de ha möjlighet att överklaga. Ditt lärosäte bör informera sökanden om orsaken till beslutet och möjligheten att överklaga.

Exempel 10.7 – Informera om möjligheten att överklaga

En person med examen från en ettårig grundutbildning ansöker om en överföring till fjärde terminen på ett grundläggande utbildningsprogram. Antagningshandläggaren beslutar sig för att anta personen till den tredje terminen och förklarar beslutet i ett brev till sökanden, tillsammans med information om möjligheten att överklaga beslutet.

- Om beslutet överklagas bör ditt lärosäte göra en ny granskning av den information som ursprungligen lämnades in. Vid behov kan du uppmana sökanden att lämna in nya eller kompletterande bevis eller göra mer ingående utredningar.

Denna rekommendation gäller enbart överklagande i första instans (som brukar vara en intern process inom lärosätet. Andra instans brukar vara reglerad i en särskild lag, till exempel en förvaltningslag).

Exempel 10.8 – Om beslutet överklagas: granska ansökan på nytt

En sökande som vill bli antagen till en masterutbildning har invändningar mot lärosätets beslut. Sökanden överklagar beslutet, har argument till stöd för sin sak och bifogar nya handlingar (detaljerad beskrivning av utbildningsprogrammet från det lärosäte som utfärdat kandidatexamen, en skrivelse från utbildningsministeriet med information om denna typ av kvalifikation). Lärosätet hanterar överklagan enligt gällande föreskrifter. Det går igenom sökandens argument, granskar den nya dokumentationen och gör en ny bedömning av kvalifikationen.

Om det ursprungliga beslutet står fast ska lärosätet besvara sökandens argument i sin motivering och fastställa det ursprungliga beslutet.

7. I förekommande fall ska sökanden informeras om möjligheten att överklaga externt. Vissa länder har en extern högre instans för tvister om slutgiltiga bedömningar. Den kan bestå av företrädare för olika berörda parter, till exempel utbildningsministeriet, lärosäten, det nationella ENIC-NARIC-kontoret, studentorganisationer, arbetsgivare och så vidare.

Exempel 10.9 – Informera sökanden om möjligheten att överklaga externt

En sökande ansöker till en kandidatutbildning i land X och blir antagen. Sökanden har tidigare fullföljt två år av en kandidatutbildning i land Y och ansöker om att bli antagen till det tredje året, för att slutföra kandidatutbildningen i land X på kortare tid. Universitetet godkänner ett års tidigare studier och går med på att anta studenten till kandidatutbildningens andra år. Sökanden håller inte med om beslutet.

Universitetet informerar sökanden om möjligheten att överklaga externt. Sökanden överklagar universitetets beslut till den högre instansen i land X. Den högre instansen beslutar att sökanden ska få tillgodoräkna sig ytterligare en termins studier.

DEL III

Lärosätets erkännandep Praxis

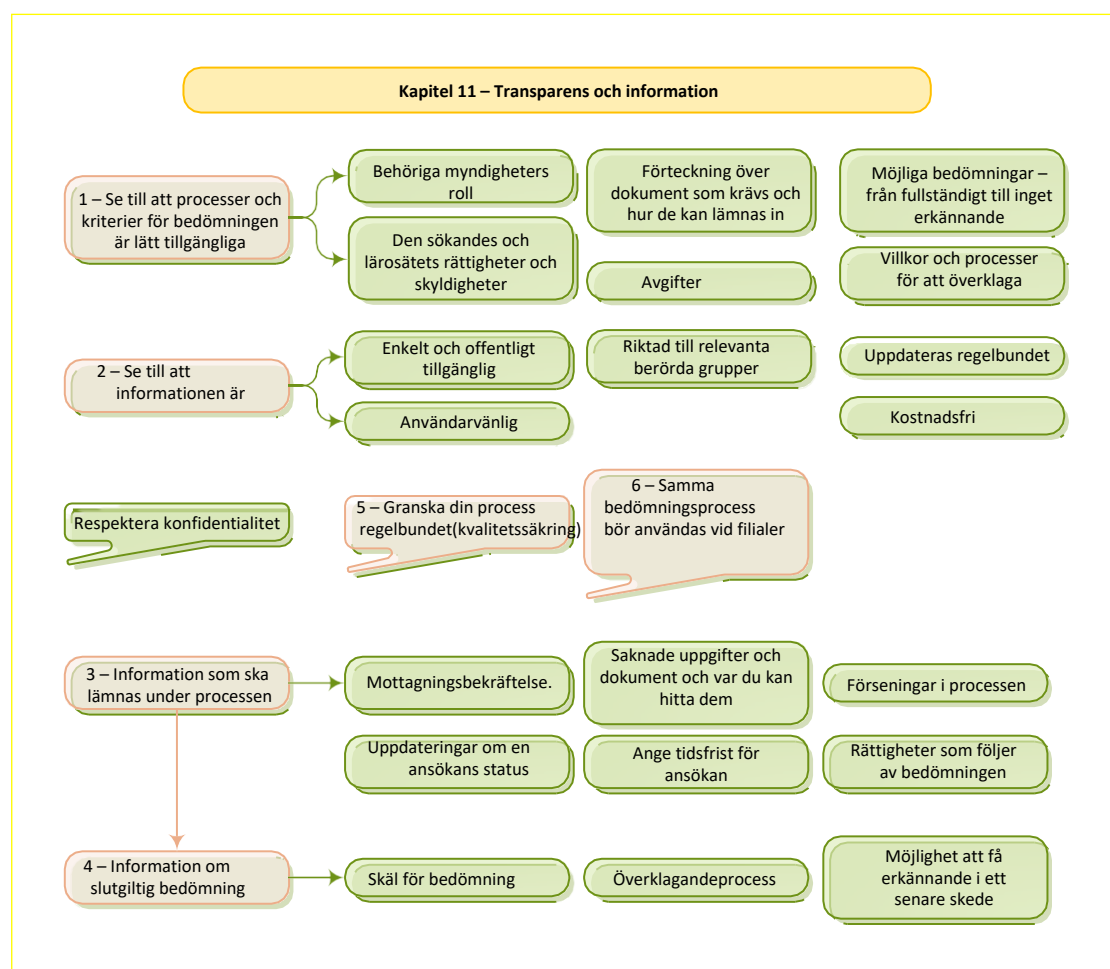
Del III i manualen handlar om vad som krävs för att erkännandeprocessen ska gå smidigt och vara rättvis. Här beskriver vi dels den "infrastruktur för erkännande" som måste finnas för att underlätta erkännandeprocessen och hur processen kan kvalitetssäkras. Dessutom vill vi skapa en bättre förståelse av lärosätets erkännandeprocess sett ur ett nationellt perspektiv och internt inom lärosätet (som ett led i antagningsprocessen). Vi går även genom lärosätets ansvar gentemot den (presumptiva) sökande när det gäller insyn och information.

11. Transparens och information

Sammanfattning

När studenter ansöker till ditt lärosäte ligger det i deras – och ditt – intresse att de har all information de behöver om ansöknings- och erkännandeprocesserna. Om denna information inte finns lättillgänglig kan det leda till bortslösad tid, förstörda karriärplaner samt att lärosätet riskerar sitt anseende. Tänk på att det inte bara är studenterna utan också deras omvärld, till exempel arbetsgivare, studiefinansieringsmyndigheter och föräldrar, som kan vilja ha denna information.

Flödesschema

Inledning

Transparens är en av de viktigaste principerna för Lissabonkonventionen. Transparens säkerställer att sökande får så korrekt, tydlig och tillförlitlig information om de processer och kriterier som tillämpas för erkännande i värdlandet. Det är en förutsättning för en rättvis behandling av alla ansökningar.

Som antagningshandläggare bör du prioritera transparens, från mottagning av en ansökan, under urvalsprocessen och fram till det slutliga beslutet. Samtidigt måste du skydda de sökandes personuppgifter. Det råder ingen konflikt mellan transparens i processen och skydd av personuppgifter.

Utöver transparens innehåller detta kapitel rekommendationer om den information som ska lämnas av ditt lärosäte, eftersom detta är avgörande för att skapa och upprätthålla transparens. I allmänhet bör tonvikten inte läggas vid mängden information, utan vid att informationen ska vara relevant, tydlig och tillgänglig.

Dessutom hänger både transparens och information ihop med sökandens rätt att överklaga beslut om erkännande som fattas av lärosätet (se kapitel 10, "Alternativt erkännande och rätten att överklaga").

En sökande kan bara utöva den rätten effektivt om han eller hon kan identifiera brister i lärosätets processer. Detta är också en anledning till att det är viktigt att lämna transparent och strukturerad information.

Rekommendationerna i detta kapitel kompletterar de rekommendationer som utfärdas av ditt nationella ENIC-NARIC-kontor, som du uppmanas att kontakta om du behöver specifik vägledning.

Rekommendationer

För att skapa transparens i erkännandeprocessen bör ditt lärosäte göra följande:

1. Se till att processer och kriterier för bedömning av utländska utbildningar och studieperioder finns lättillgängliga. Detta bör åtminstone omfatta följande:
 - a. En översikt över hur lärosätet hanterar erkännandet av utländska utbildningar.
 - b. Den roll som de behöriga erkännandemyndigheterna och det beslutsfattande organet spelar i erkännandeprocessen.
 - c. De respektive parternas (lärosätets och sökandens) rättigheter och skyldigheter.
 - d. En lista över de dokument som krävs och hur de ska lämnas in.
 - e. Vilka beslut som kan fattas: fullständigt erkännande, partiellt erkännande, inget erkännande och så vidare.
 - f. Ett besluts status: rekommendation eller rättsligt bindande.
 - g. Ungefär hur lång tid det tar att behandla en ansökan (med ett åtagande om att alla förfrågningar om information ska besvaras inom rimlig tid).
 - h. Eventuella avgifter för att behandla ansökan.
 - i. Hänvisningar till gällande lagstiftning (nationell och internationell och så vidare).
 - j. Villkor och processer för att överklaga en slutgiltig bedömning.
 - k. Hänvisningar till andra användbara lokala, nationella eller internationella källor till information om erkännande (till exempel det nationella ENIC-NARIC-kontoret).

Exempel 11.1 – Offentliggör en förteckning över dokument som krävs på din webbplats

Vilka dokument som sökanden måste lämna in kan vara beroende av vilket land kvalifikationen utfärdades i. De obligatoriska dokumenten kan omfatta:

- en kopia av kvalifikationen på originalspråket,
- en vidimerad översättning av kvalifikationen (om den inte är utfärdad på ett utbrett språk),
- en kopia av bilagan till examensbeviset eller liknande informationskälla (till exempel en ämnesförteckning),
- ett CV,
- en kopia av pass eller id-kort.

2. Se till att informationen om erkännandeprocessen:
 - a. är enkel och tillgänglig offentligt,
 - b. är användarvänlig (till exempel relevant och utformad för icke sakkunniga personer när det gäller innehåll och språk),
 - c. kompletteras med kontaktuppgifter för eventuella frågor (telefonnummer och e-postadresser),
 - d. riktas till alla berörda grupper (till exempel kvalifikationsinnehavare och i förekommande fall andra, till exempel flyktingar, arbetsgivare och så vidare),
 - e. är tillgänglig på flera olika sätt (till exempel elektroniskt, per telefon eller post, vid personliga möten, som utskrift och så vidare),
 - f. inte enbart lämnas på det nationella språket utan också på ett annat, utbrett språk, helst engelska,
 - g. uppdateras regelbundet,
 - h. är kostnadsfri.

Exempel 11.2 – Användarvänlig information: en översikt över bedömningsresultat

Ett lärosäte publicerar på sin webbplats en kort översikt över tidigare resultat av bedömningar av ett antal vanligt förekommande utländska kvalifikationer. Översikten kan fungera som vägledning för sökande, så att de kan bilda sig en uppfattning om vilket resultat de kan vänta sig om de lämnar in en ansökan om antagning till lärosätet. Översikten uppdateras regelbundet och omfattar enbart resultat som stämmer överens med de nuvarande bedömningskriterierna. Det framgår tydligt på webbplatsen att informationen endast är avsedd som en generell vägledning.

3. Lämna följande upplysningar till sökanden under ansökningsprocessen:
 - a. Bekräftelse på att ansökan har tagits emot.
 - b. Ange i förekommande fall vilka dokument och/eller vilken information som saknas, med den terminologi som används i sökandens ursprungsland.
 - c. Lämna information med råd om hur sökanden kan skaffa fram de dokument och/eller den information som krävs.

- d. Informera sökanden om eventuella ändringar i ansökans status.
- e. Ange handläggningstiden för ansökan.
- f. Informera sökanden om eventuella förseningar och problem som har uppstått i hanteringen av ansökan.
- g. Se till att sökande alltid har tillgång till information på något sätt (i tryckt eller elektroniskt format eller per telefon).
- h. Samarbeta med sökande och lämna all nödvändig information inom ditt kompetensområde.
- i. Respektera sökandens integritet och lämna inte ut några personuppgifter utan sökandens samtycke.

Exempel 11.3 – Informera och samarbeta med sökanden

Din organisation strävar efter att alla ansökningar ska behandlas inom 25 arbetsdagar. Du arbetar med en ansökan från land Z. För att slutföra bedömningen behöver du en bekräftelse på statusen för det lärosäte som utfärdade kvalifikationen. Du kontaktar de berörda myndigheterna i land Z för att undersöka lärosätets status, men det tar längre tid än förväntat att få svar.

Du kontaktar sökanden och förklarar att lärosätets status måste bekräftas. Sökanden kanske kan samarbeta med dig och hjälpa till att få fram den information som behövs från de behöriga myndigheterna.

4. Informera sökanden om den slutgiltiga bedömningen och komplettera den med följande upplysningar:
 - a. Syftet med erkännandet.
 - b. Motiveringen till bedömningen.
 - c. Rättigheter som den slutgiltiga bedömningen ger i värdlandet.
 - d. Om bedömningen är negativ ska du också lämna upplysningar om att sökanden kan överklaga den, hur sökanden ska gå till väga i så fall och vilken handläggningstid som gäller (se kapitel 10, "Alternativt erkännande och rätten att överklaga").
 - e. I förekommande fall ska du också lämna råd om alternativa former av erkännande eller vilka åtgärder sökanden kan vidta för att få ett erkännande i ett senare skede.

Exempel 11.4 – Konsekvens i slutgiltiga bedömningar

Vissa antagningshandläggare har en översikt över riktlinjer och förklaringar för olika standardskäl till att ett fullständigt erkännande inte beviljas, som kan användas när man har konstaterat att det finns väsentliga skillnader i sökandens utbildning. Dessa skäl hänger ihop med lärosätets bedömningskriterier, som baseras på Lissabonkonventionen. Antagningshandläggaren kan använda de lämpliga fraserna som utgångspunkt i den negativa slutgiltiga bedömning som skickas till en sökande. Översikten gör det lättare att se till att behandlingen av ärenden är konsekvent och effektiv.

5. Se regelbundet över processerna och kriterierna för bedömning av utländska utbildningar och studieperioder, så att de kan anpassas efter utvecklingen inom området för högre utbildning och nya modeller för god erkännandepaxis, samtidigt som du säkerställer att de inte är diskriminerande.

Exempel 11.5 – Översyn av processer och kriterier (1)

Det mest logiska alternativet för att tillämpa denna rekommendation är att lägga in en sådan översyn i kvalitetssäkringssystemet hos ditt lärosäte. Det kan ske i form av att ledningen gör en årlig genomgång, där processernas effektivitet och viktigaste resultat granskas. Underlaget för översynen kan bestå av interna och externa revisioner, ledningsrapporter, undersökningar av kundnöjdhet, produktutvärderingar och klagomål från sökande och berörda parter.

Översynen bör resultera i åtgärdsplaner för att förbättra era processer och kriterier och dessa bör följas upp ett år senare.

6. Om antagningsprocesser och/eller slutgiltiga bedömningar delegeras till underliggande lärosäten eller till andra aktörer ska ditt lärosäte se till att de ger samma grad av transparens, följer samma processer och att kvalitetsansvariga håller samma standard.

Exempel 11.6 – Översyn av processer och kriterier (2)

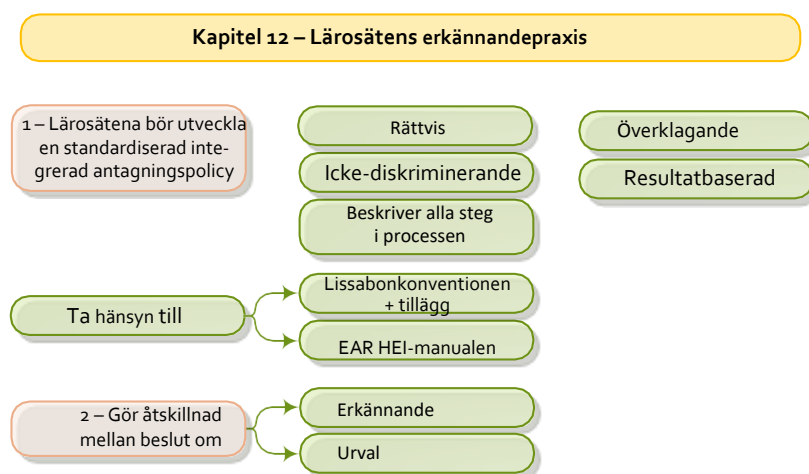
Ditt lärosäte kanske har filialer på ett flera ställen (kanske i olika länder) med olika antagningsenheter. Det kan också hända att andra organ hanterar antagningen till utbildningarna vid ditt lärosäte. I så fall är det mycket viktigt att ha ett centralt system för att informera alla inblandade parter och säkerställa att kriterierna för erkännande tillämpas konsekvent (eventuellt genom att använda en central bedömningsdatabas).

12. Lärosätens erkännandep Praxis

Sammanfattning

I detta kapitel beskriver vi god erkännandep Praxis hos lärosäten och vi ger rekommendationer om hur lärosätens processer kan förbättras. Kvalitetssäkring av erkännandeprocessen är ett viktigt verktyg för att höja kvaliteten och öka konsekvensen i de slutgiltiga bedömningarna. Vi diskuterar också olika modeller för samarbete mellan ENIC-NARIC-kontor och antagningsenheter.

Flödesschema

Lärosätens erkännandep Praxis

Ju mer centraliserad erkännandeprocessen är på ett lärosäte, desto mindre risk är det att studenter får problem med erkännandet, enligt den Trends 2010-rapport som EUA publicerat. I rapporten rekommenderas därför att lärosätena ska inrätta en central enhet för erkännande, som kan bidra till ett effektivt och enhetligt erkännande av studieperioder utomlands och utländska examina, och att denna enhet ska ingå i en central studieadministrativ enhet.

En sådan central enhet kan utveckla enhetliga processer och se till att all relevant information om erkännande finns tillgänglig för den berörda personalen. Det är god praxis att universitets webbplatser innehåller en sida om erkännandeprocesser, med ett flödesschema, en förteckning över kriterier, en länk till Lissabonkonventionen, punkter om hur läranderesultat kan användas, mallar för brev om godkännande eller avslag till studenterna samt en länk till EAR-manualen.

Processer

För att säkerställa att ditt lärosäte tillämpar en rättvis erkännandep Praxis rekommenderar vi att ni upprättar processer och kriterier för:

- kommunikation med sökande (se kapitel 11, "Transparens och information"),
- bedömning av utländska utbildningar (baserat på den bedömningsprocess som beskrivs i delarna II och V i denna manual),
- processen för att överklaga (baserat på kapitel 10, "Alternativt erkännande och rätten att överklaga").

Ditt lärosäte bör se till att dessa processer och kriterier finns tillgängliga offentligt.

Informationshantering

Informationshantering – bland annat genom att skapa databaser och organisera informationskällor – är en annan förutsättning för rättvisa bedömningar.

Databaser

Vi rekommenderar att ni skapar och använder följande databaser (som kan slås ihop till ett enda system):

- En databas över alla tidigare slutgiltiga bedömningar vid ditt lärosäte. Möjligheten att se tidigare bedömningar minskar utrymmet för godtycklighet och gör det lättare att skapa konsekvens i de slutgiltiga bedömningarna vid ditt lärosäte. Det sparar också mycket tid om det är enkelt att använda tidigare bedömningar i nya ansökningsärenden.
- En databas för verifieringsändamål som omfattar exempel på inkommande kvalifikationer som har kontrollerats och konstaterats vara äkta, exempel på falska dokument, en ordlista över vanliga begrepp på utländska språk (se kapitel 5, "Äkthet") och exempel på bluffuniversitet (se kapitel 4, "Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer"). En sådan databas kan användas för att jämföra inkommande kvalifikationer och göra det lättare att avgöra om de är äkta eller falska.

Kom ihåg att databaserna inte bara behöver skapas utan också måste hållas uppdaterade om de ska vara till nytta. Ett sätt att säkerställa detta är att göra dessa databaser till en väsentlig del av din bedömningsprocess. Tänk på att den personliga integriteten för de sökande som ingår i databasen alltid måste skyddas.

Exempel 12.1 - En effektiv erkännandedatabas

En antagningsenhet har utvecklat en skräddarsydd databas med följande funktioner:

- Sökande kan lägga in sin ansökningsblankett och de nödvändiga dokumenten i databasen via en webbplats.
- E-postmeddelanden skickas från databasen (automatiskt eller av antagningshandläggaren) till sökanden om ansökans status (till exempel mottagningsbekräftelse, bekräftelse av att handlingarna är fullständiga, meddelande om att det krävs kompletteringar och slutgiltiga bedömningar).
- Det finns ett standardiserat bedömningsformat med relevanta kriterier (till exempel kvalitet, nivå, omfattning, profil och lärandemål) som antagningshandläggaren fyller i och som leder till en slutgiltig bedömning i fråga om väsentliga skillnader.
- Databasen lägger fram ett förslag till bedömning baserat på tidigare bedömningar av jämförbara utbildningar, för att säkerställa konsekvens.
- Handläggaren kan också söka i databasen efter tidigare bedömningar genom en lämplig sökfunktion (med komponenter som land, nivå, lärosätets namn, kvalifikationens namn och utbildningsprogrammets namn).
- Databasen visar en lista över ansökningar som ska bedömas, sorterat på handläggningstid, som kan användas för att dela upp arbetet mellan antagningshandläggarna och övervaka att handläggningstiderna hålls.

Det går att ta ut olika slags styrningsrapporter från databasen (till exempel antal bedömningar, genomströmningstid, kvalifikationer per land och så vidare).

Källor

Vi rekommenderar att källor och hänvisningar organiseras systematiskt, eftersom det kommer att bidra till effektiviteten i den övergripande erkännandeprocessen på ditt lärosäte. Du hittar de flesta källor och hänvisningar i del 4, "Källor till mer information".

Kvalitetssäkring av erkännandeprocessen

I EHEA:s Bukarestkommuniké från 2012 uppmantrades lärosäten och kvalitetssäkringsorgan att se till att lärosätenas erkännandeprocesser ska omfattas av intern och extern kvalitetssäkring.

Bakgrunden till denna rekommendation är att vissa länder hävdar att staten inte kan säkerställa att lärosätena följer Lissabonkonventionens principer, eftersom de är självständiga.

Frågan kan lösas genom att erkännandeprocesserna läggs in i de interna kvalitetssäkringsmekanismerna och övervakas av det externa kvalitetssäkringsorganet på ett lämpligt sätt. Med en sådan lösning kan man undvika att föreskriva nationella erkännandeprocesser och i stället låta lärosätena själva ta fram de lämpligaste processerna för att se till att den rättsliga ramen för Lissabonkonventionen följs, samtidigt som de kan bevara sitt akademiska oberoende.

Denna lösning har fått stöd i den senaste översynen av *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning* (ESG). Enligt standard 1.4 i ESG ska lärosätena "på ett konsekvent sätt [tillämpa] fördefinierade och publicerade regler som omfattar hela studentens studietid" inklusive erkännande och antagning. Den tillhörande riktlinjen lyder som följer:

"Rättvist erkännande av examina för högre utbildning, studieperioder och reell kompetens, inklusive erkännande av icke-formellt och informellt lärande, är grundläggande komponenter för att säkerställa studenternas progression i sina studier och för att främja rörligheten. Ändamålsenliga erkännandeprocesser är beroende av:

- *att lärosätets erkännandep Praxis är i linje med principerna i Lissabonkonventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen,*
- *samarbete med andra lärosäten, kvalitetssäkringsorgan och det nationella ENIC-NARIC-centret i syfte att säkerställa att erkännande görs på ett likvärdigt sätt i hela landet."*

De principer och rekommendationer som beskrivs i denna EAR HEI-manual baseras på Lissabonkonventionen och är allmänt accepterade som god praxis och kan därför användas för att inrätta en ändamålsenlig intern kvalitetssäkringsprocess.

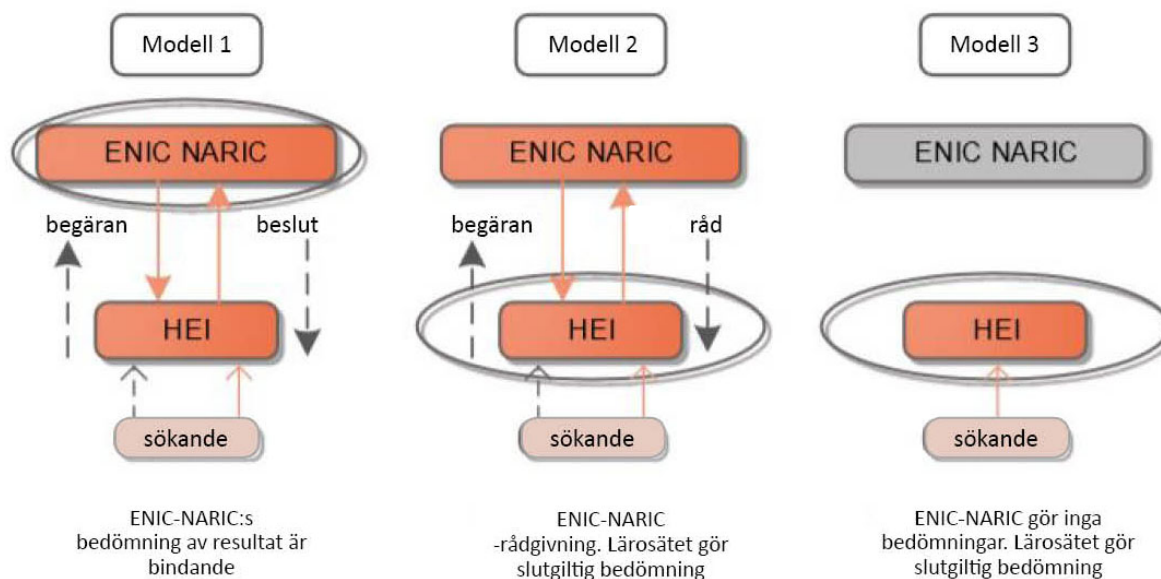
Lärosätets erkännandep Praxis nationellt

Lärosätets erkännandep Praxis styrs av hur erkännandet organiseras nationellt. Detta brukar vara fastställt i nationell lagstiftning. En viktig faktor är hur lärosätena samarbetar med det nationella ENIC-NARIC-kontoret och framför allt om ENIC-NARIC-kontorets bedömningar är juridiskt bindande eller är rekommendationer⁶. Generellt kan det uppstå tre typer av situationer:

1. Beslutande modell. ENIC-NARIC-kontoret utfärdar bindande slutgiltiga bedömningar. I detta fall måste lärosätet följa ENIC-NARIC:s slutgiltiga bedömning.
2. Rådgivande modell: ENIC-NARIC-kontoret ger rekommendationer. I detta fall gör lärosätet slutgiltiga bedömningar, som baseras på rekommendationen, men inte måste följa den.
3. Modell med metodvägledning: ENIC-NARIC-kontoret bedömer inte utländska utbildningar, utan lämnar mer allmän information om dem. I detta fall gör lärosätet den slutgiltiga bedömningen. Vissa lärosäten kan också begära bedömningar av utländska utbildningar från en extern bedömningstjänst som inte är knuten till deras nationella ENIC-NARIC-kontor.

Tre vanliga modeller för samarbetet mellan ENIC-NARIC-kontor och lärosäten i erkännandebeslut: Beslutande, rådgivande och metodvägledning.

⁶ ENIC-NARIC Sverige utfärdar rekommendationer och har som uppdrag att ge stöd och information till lärosäten om erkännande bl. a genom NARIC-portal.

I vissa fall har lärosäten andra frågeställningar än ENIC-NARIC-kontoret. De utvärderingar som görs av ett ENIC-NARIC-kontor kommer i de flesta fall att vara standardiserade jämförelser mellan den utländska utbildningen och den relevanta nationella utbildningen. Dessa brukar oftast inte fullt ut ta hänsyn till kraven för en viss utbildning eller till sökandens specifika färdigheter eller sakkunskap.

När ett lärosäte gör en slutgiltig bedömning på grundval av det nationella ENIC-NARIC-kontorets bedömning får det också ta hänsyn till sin egen ämnesspecifika sakkunskap och kännedom om kraven för utbildningen. Detta kan resultera i en slutgiltig bedömning som inte helt och hållet stämmer överens med den ursprungliga bedömningen. Bedömningen kan vara mer eller mindre fördelaktig än den allmänna bedömningen från ENIC-NARIC-kontoret. Så länge lärosätens bedömning är i linje med Lissabonkonventionen och kan motiveras kommer den typen av avvikelser inte att vara något problem. Det är dock viktigt att lärosätena och ENIC-NARIC-kontoret förstår och respekterar varandras roller och har en tydlig fördelning av arbetsuppgifter och ansvarsområden. Det bör också framgå tydligt för de sökande vilken organisation de bör vända sig till med frågor om bedömningen och till vilket organ de kan överklaga en slutgiltig bedömning.

Det är god praxis att lärosäten och ENIC-NARIC-kontor kommunicerar med varandra om problematiska erkännandearbenden och återkopplar i ärenden där de gör olika bedömningar. ENIC-NARIC-kontoret kan sedan utgå från den återkopplingen för att se över sin bedömningspraxis i fråga om vissa utbildningar eller högre utbildningssystem, och anpassa sina bedömningar efter det.

De följande exemplen visar de olika perspektiv som antagningshandläggare och ENIC-NARIC-kontoret i ett land kan ha.

Exempel 12.2 – Akademiskt innehåll jämfört med lärandemål

En sökande från land A med en kandidatexamen i sociologi ansöker om att bli antagen till en masterutbildning i sociologi i land B.

Antagningshandläggaren vid lärosätet i land B har kontaktat ENIC-NARIC-kontoret och fått en bedömning som visar att det finns en väsentlig skillnad när det gäller profilen. Detta eftersom kvalifikationen innehåller ett betydande antal poäng som ligger utanför huvudämnet. Handläggaren har också rådgjort med de anställda på institutionen för sociologi, som menar att sökanden är kvalificerad för masterutbildningen. Orsaken är att de känner till kandidatexamen från land A och konstaterar att de poäng som kommer från andra ämnen är relevanta som förberedelse för avancerade studier i sociologi.

Handläggaren bestämmer sig för att godta bedömningen från institutionen för sociologi, eftersom den är mer direkt baserad på läranderesultaten för utbildningen. Därför utesluter handläggaren en eventuell väsentlig skillnad i profilen. Handläggaren informerar ENIC-NARIC-kontoret om sina skäl för att erkänna kandidatexamen och för att använda sin beslutanderätt.

Exempel 12.3 – ENIC-NARIC-rådgivning

En sökande från land X ansöker till en masterutbildning i teknik i land Y. Sökanden från land X har en examen från en utbildning vid ett universitet med yrkesinriktning, inte forskning.

Det mottagande lärosätet i land Y är ett universitet med inriktning på forskning. Antagningshandläggaren har kontaktat det nationella ENIC-NARIC-kontoret som har rekommenderat ett villkorat erkännande. Rådet baseras på att det har genomförts utbildningsreformer i land X som har gjort det möjligt för studenter att gå över från den mer yrkesinriktade sektorn inom den högre utbildningen till lärosäten med inriktning på forskning. Villkoret för erkännandet baseras på profilen för den yrkesinriktade kandidatexamen. Sökanden måste gå en obligatorisk kurs i forskningsmetodik innan antagningen till masterutbildningen.

När handläggaren kontaktar fakulteten för teknik kommer det fram flera motstridiga åsikter. Några av de anställda anser att det går bra att ta emot en sökande från en yrkesinriktad högskola, medan andra är starkt emot. Handläggaren bestämmer sig för att godta ENIC-NARIC-kontorets råd om att bevilja ett villkorat erkännande, eftersom det beslutet är i linje med Lissabonkonventionen och ger den sökande en rättvis möjlighet att lyckas.

Antagning: erkännande jämfört med urval

Erkännande och urval är två olika, men ibland relaterade ämnen. De kan överlappa varandra, eftersom de är en integrerad del i samma process. Båda är steg i antagningen av kandidater med utländsk utbildningsbakgrund. Men medan erkännandet är inriktat på att avgöra om sökandens utbildning räcker för att få tillträde till programmet, är urvalet inriktat på andra, ytterligare krav som ställs på de potentiella studenterna.

Det finns många typer av antagningssystem som används i olika länder. De kan vara öppna eller selektiva, centraliserade eller så administreras de på fakultetsnivå. Olika antagningssystem kan användas i samma land eller till och med på samma universitet. I vilken omfattning ett lärosäte

kan fastställa sina egna antagningskrav beror också på det nationella sammanhanget. Antagningskrav kan därför fastställas i förväg på nationell nivå. Alla kandidater kanske till exempel måste göra ett centralt inträdesprov. I andra fall kanske lärosäten är fria att välja kandidater på ett mer flexibelt sätt. Vissa länder kan ha inslag av båda lösningarna, beroende på utbildning och/eller finansieringskälla.

Oavsett vilket antagningssystem som används finns det gemensamma steg som brukar ingå i processen.

Erkännande i samband med antagning

Under antagningsprocessen fastställs en sökandes behörighet till specifika utbildningar och/eller typer av utbildningar baserat på sökandens akademiska betyg. Erkännande för antagningsändamål omfattar följande:

1. "Grundläggande behörighet", som avgör om sökanden har de kvalifikationer som krävs för att få tillträde till program på en viss nivå (till exempel ett program som ger tillträde till kandidatutbildningar).
2. "Särskild behörighet", som avgör om sökanden uppfyller särskilda antagningskrav, till exempel en viss utbildningsprofil, kompetens inom vissa ämnen eller grupper av ämnen, om sådana har fastställts av det antagande lärosätet (till exempel en kombination av ämnen som ger tillträde till en kandidatutbildning inom medicin).

Om det görs en slutgiltig positiv bedömning och sökanden uppfyller andra behörighetskrav, till exempel språkkunskaper:

1. blir sökanden antagen till utbildningen i ett öppet antagningssystem, eller
2. får tillstånd att delta i en urvalsbaserad antagningsprocess.

I ett öppet antagningssystem överlappar behörighet och antagning varandra, eftersom alla behöriga sökande kommer att antas. Det finns dock även urvalsbaserade antagningssystem. Urval (till exempel med begränsat tillträde) kan ingå i systemet som helhet eller enbart användas när det finns fler sökande än studieplatser i en viss utbildning.

Under urvalsprocessen rangordnas alla behöriga sökande enligt vissa kriterier och sedan görs ett urval av ett begränsat antal studenter som antas till en viss utbildning. Urvalskriterierna kan variera beroende på lärosätets praxis och kan omfatta såväl utbildningsrelaterade som andra kriterier, till exempel genomsnittsbetyg (se kapitel 8, "Betyg, ackumulering och tillgodoräkning"), urvalsprov, personrelaterade kriterier (motivationsbrev, referenser, interjuver och så vidare), som förutsättningar för att bli antagen.

Rekommendationer

1. Erkännande- och urvalspolicy

Lärosätena bör utveckla en standardiserad integrerad antagningspolicy, som omfattar rättvisa och icke-diskriminerande erkännande- och urvalsprocesser och kriterier. Policyn ska också beskriva de olika stegen i antagningsprocessen, deras resultat, överklagandeprocesser och så vidare. De godkända erkännandeprocesserna och kriterierna ska ta hänsyn till Lissabonkonventionen, dess tillägg och denna manual. Antagningsprocessen ska finnas tillgänglig offentligt och tillämpas konsekvent (se kapitel 11, "Transparens och information").

Lärosätena bör vara medvetna om skillnaden mellan erkännande/behörighet och urval. Det bör avspglas i antagningspolicyn och tillämpningen av den:

- a. Den generella antagningspolicyn och urvalskriterierna kan variera kraftigt mellan olika lärosäten och inom fakulteter på samma lärosäte, beroende på den institutionella policyn och det nationella sammanhanget, men processerna och kriterierna för erkännande, som baseras på principerna om rättvist erkännande, bör tillämpas konsekvent på institutionell och nationell nivå.
- b. Under en urvalsprocess kan lärosätena ta hänsyn, inte bara till akademiska betyg, utan även till andra sammanhangsbaserade faktorer som personliga egenskaper, språkkunskaper och i vissa fall även medborgarskap. Den slutgiltiga bedömningen får dock inte påverkas av omständigheter som inte rör sökandens akademiska kvalifikation.

Exempel 12.4 – Gör skillnad mellan erkännande/behörighets- och urvalsbeslut

En sökande ansöker till en utbildning i statsvetenskap vid både lärosäte A och lärosäte B i samma land, med samma allmänna tillträdeskrav. Lärosäte A, som har ett öppet antagningssystem, fattar ett positivt antagningsbeslut. Lärosäte B, som väljer sökande baserat på deras genomsnittliga betyg, fattar ett negativt antagningsbeslut. Båda lärosätena gör dock samma slutgiltiga bedömning eftersom båda lärosätena har likande tillträdeskrav och följer praxis för rättvist erkännande. Vid lärosäte A innebar den slutgiltiga positiva bedömningen en garanterad antagning, vid lärosäte B innebar den ett garanterat tillträde till urvalsprocessen.

2. Erkännande- och urvalspraxis

Vi rekommenderar att lärosätena vidtar följande åtgärder när det gäller erkännande och urval inom ramen för antagningsprocessen:

- a. Fastställ sökandens grundläggande behörighet.
- b. Fastställ om sökanden uppfyller de särskilda kraven (särskild behörighet).
- c. Anta den behöriga sökanden eller välj ett begränsat antal sökande från gruppen av behöriga sökande till antagning.

Lärosätena bör vara flexibla när det gäller att avgöra och bedöma tillträdeskrav och urvalskriterier för sökande med utländska utbildningar och bör ta hänsyn till skillnaderna i nationella utbildningssystem. Lärosätena bör inte ställa krav som är svåra eller omöjliga att uppfylla.

Exempel 12.5 – Ta hänsyn till olika nationella sammanhang

I land A, som har centraliserade nationella slutprov efter gymnasiet, ställs särskilda krav på behörighet till kandidatutbildningar i medicin, som innebär att urvalet baseras på resultaten från slutproven i biologi, kemi och matematik. En sökande som har ett gymnasiebetyg utfärdat i land B, där det inte finns några centraliserade slutprov, ansöker till utbildningen. Sökanden har gått de kurser som krävs inom ramen för ett kvalitetssäkrat gymnasieprogram och betygen i varje ämne framgår av slutbetyget. Det antagande lärosätet ska ta hänsyn till att sökanden inte hade möjlighet att göra slutprov i land B och bör ta hänsyn till de betyg som har uppnåtts i de nödvändiga ämnena i stället för provresultatet.

Lärosätena bör lämna tydlig och transparent information om tillträdeskrav och urvalskriterier. Vi rekommenderar att lärosätet när så är möjligt fastställer och offentliggör behörighetskriterier per ursprungsland för sökande. På så sätt kan varje sökande på förhand bedöma sina möjligheter att lyckas och slipper ha felaktiga förväntningar.

Exempel 12.6 – Lämna information om behörighetskrav per land när så är möjligt

Nedan följer exempel på information om allmänna behörighetskrav per land:

- [Universitetet i Calgary](#) information för internationella sökande till grundläggande utbildningar.

En slutgiltig positiv bedömning innebär inte alltid att en sökande blir antagen till en utbildning, men vi rekommenderar också att en slutgiltig negativ bedömning inte alltid ska innebära ett avslag på en ansökan, eftersom lärosätena också kan överväga att bevilja tillträde baserat på andra prestationer genom att ta hänsyn till formellt och informellt lärande och validera reell kompetens (se kapitel 17, "Kvalifikationer efter flexibla utbildningsvägar"). Vid ett negativt antagningsbeslut måste sökanden tydligt informeras om resultatet av de olika stegen i antagningsprocessen, skälen till att ansökan avslogs samt vid vilket steg detta skedde. Detta ger sökanden en rättvis möjlighet att fatta ett informerat beslut om ett överklagande.

Exempel 12.7 – Ta hänsyn till icke-formellt eller informellt lärande

[Behörighetskrav för kandidatutbildningar vid Malmö universitet](#), där det finns möjlighet att få reell kompetens erkänd om man inte uppfyller de formella behörighetskraven.

DEL IV

—

Källor till mer information

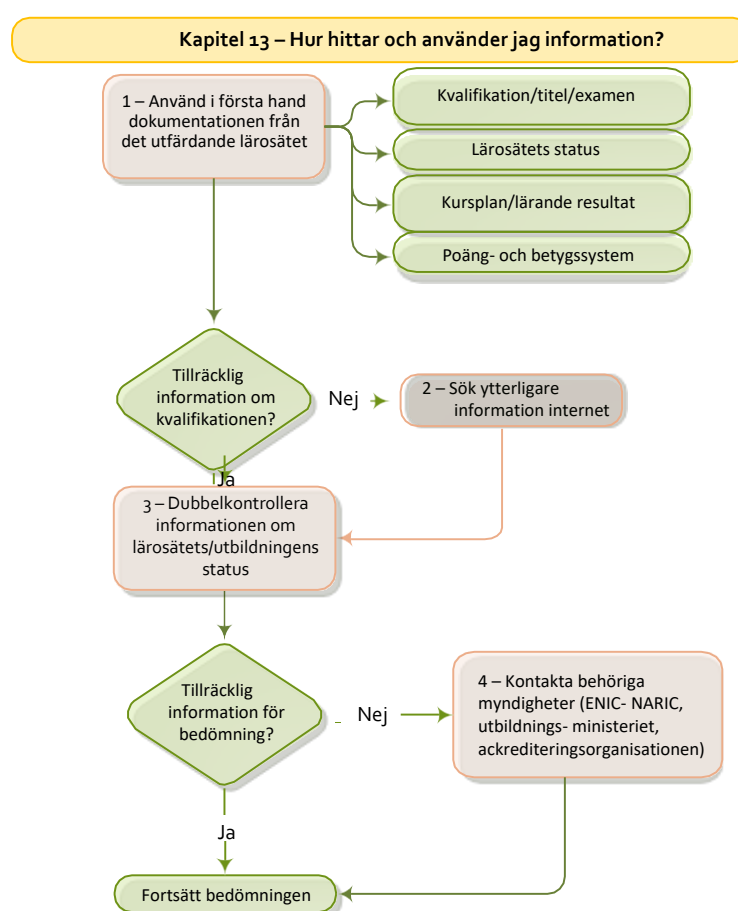
Del IV i manualen innehåller de källor som kan användas i bedömningsprocessen. Här diskuterar vi hur och var du hittar tillförlitliga informationskällor och vi går framför allt igenom bilagan till examensbevis (Diploma Supplement) och kvalifikationsramverk som användbara källor till mer information.

13. Hur hittar och använder jag information?

Sammanfattning

I detta kapitel hittar du användbara informationskällor för bedömning av utländska utbildningar och riktlinjer om hur du kan använda dem.

Flödesschema

Inledning

För att kunna bedöma en utländsk utbildning korrekt behöver du fastställa det utfärdande lärosätets status, verifiera att de handlingar som lämnats in av sökanden är äkta och bedöma utbildningen i sig, det vill säga kontrollera programnivå, omfattning, tillträde till fortsatta studier, utbildningens profil och läranderesultat.

För detta behöver du relevant, korrekt och tillförlitlig information om alla dessa delar. Du kan hitta denna information på följande ställen:

1. Dokumentation från det utfärdande lärosätet

- Kvalifikation.
- Utlåtande/intyg utfärdat som ett tillfälligt bevis på en slutförd utbildning (när den faktiska kvalifikationen utfärdas senare).
- Ämnesförteckning.
- Bilaga till examensbevis (Diploma Supplement) (se kapitel 14).
- Utbildningsprogrammets profil (om den finns tillgänglig).
- Lärosätets webbplats.

2. Nationella officiella källor

- Utbildningsministeriets webbplats.
- Officiella nationella publikationer om utbildningssystemet.
- Webbplatser för ackrediterings-/kvalitetssäkringsorgan.
- Webbplatser för nationella sammanslutningar, ackrediterings-/kvalitetssäkringsorgan.
- Det nationella ENIC-NARIC-kontorets webbplats.
- NARIC Portal <https://www.uhr.se/naricportal/> (översättarens anmärkning).

3. Internationella officiella källor

- Webbplatser för nätverk för bedömningar av utländsk utbildning, till exempel ENIC-NARIC-nätverket, länk: <http://www.enic-naric.net/>
- Webbplatser för internationella organisationer, till exempel Unesco Länk: www.uis.unesco.org
- Publikationer med information om de nationella utbildningssystemen eller ackrediterings- och erkännandesystemen.

Rekommendationer

1. Använd först den dokumentation som getts ut av det utfärdande lärosätet.
Den dokumentation som sökanden har lämnat in kan ge dig information om:
 - den utfärdade kvalifikationen (inklusive examen eller titel),
 - lärosätets status,
 - kursplanen,
 - poängsystemet,
 - betygssystemet,
 - tillträde till fortsatt utbildning enligt den utfärdade kvalifikationen,
 - läranderesultat,
 - beskrivning av utbildningssystemet.

Exempel 13.1 – Information från lärosätet: bilagan till examensbeviset

En sökande ansöker till en masterutbildning. Antagningshandläggaren vill veta om studentens utbildning ger tillträde till masterutbildningar i det land där kvalifikationen utfärdades. Den dokumentation som sökanden har lämnat in omfattar en bilaga till examensbeviset. Enligt punkt 5.1 i bilagan till examensbeviset ger kvalifikationen allmän behörighet för utbildning på avancerad nivå, däribland masterutbildningar. Handläggaren bestämmer sig för att lita på denna information, efter att ha kontrollerat lärosätets status.

2. Frivilligt: söka efter information som saknas.

Om det saknas avgörande information om sökandens utbildning (enligt kraven i din antagningsprocess), ska du uppmana sökanden att lämna in den information som saknas. Om ansökningshandlingarna är kompletta rent tekniskt, men du behöver mer information om vissa delar av utbildningen så kan du försöka hitta informationen själv, oftast på webbplatsen för det utfärdande lärosätet. Fördelen med att göra sökningar på internet är att du också kan göra vissa kontroller av den information som har lämnats av sökanden och av lärosätet.

Exempel 13.2 – Söka ytterligare information

Antagningshandläggaren har analyserat den dokumentation som sökanden har lämnat in, men kan inte avgöra vilka lärandemål som har uppnåtts. Det krävs ytterligare information för att avgöra om sökanden kan antas till masterutbildningen. Webbplatsen för det utfärdande lärosätet innehåller detaljerade uppgifter om utbildningen, vilket hjälper handläggaren att avgöra om de uppnådda lärandemålen är tillräckliga för att anta sökanden till utbildningen.

3. Dubbelkontrollera den information om lärosätets/utbildningens eller utbildningssystemets status som lärosätet har lämnat mot andra offentliga källor.

Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer lämnar till exempel information i den dokumentation som de utfärdar som kan tyda på att lärosätet är legitimt (läs mer i kapitel 4, "Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer").

Därför rekommenderar vi att du:

a. Kontrollerar de nationella officiella källorna.

Utbildningsministeriet och ackrediterings-/kvalitetssäkringsorgan är mycket tillförlitliga källor där du kan bekräfta ett lärosätes status och i de flesta fall hitta allmän information om utbildningssystemet, inbegripet en förteckning över erkända lärosäten.

Exempel 13.3 – Kontrollera information om utbildningssystemet mot nationella officiella källor

En sökande som ansöker till en doktorandutbildning lämnar in en masterexamen och en ämnesförteckning. Ett av antagningskraven är att sökanden måste ha fått goda betyg. Efter en grundlig analys av de inlämnade dokumenten är det fortfarande oklart var utbildningen kan placeras i det nationella utbildningssystemet och hur studentens genomsnittsbetyg ska tolkas. Ett svar på dessa frågor finns på utbildningsministeriets webbplats, där en detaljerad beskrivning av utbildningssystemet och en förklaring av betygsskalan har publicerats.

- b. Kontrollerar de internationella officiella informationskällorna.

De är användbara källor där du kan bekräfta status för ett lärosäte och hitta allmän information om utbildningssystemet. I internationella databaser eller publikationer kan du hitta information om utbildningssystem och/eller förteckningar över erkända lärosäten från många länder.

Exempel 13.4 – Kontrollera information om utbildningssystemet mot internationella officiella källor

En antagningshandläggare behandlar en ansökan till en kandidatutbildning med ett utländskt intyg. Handläggaren känner inte till utbildningssystemet i utbildningslandet. Den enda nationella informationen på utbildningsministeriets webbplats finns på originalspråket, som inte är ett utbrett språk.

Handläggaren söker i officiella internationella källor till information (se nedan) och hittar användbar information som gör det lättare att fatta rätt beslut.

- c. Alltid ser till att informationskällan är officiell och ger en korrekt beskrivning av den tidsperiod (som kan ligga nära eller längre tillbaka i tiden) då kvalifikationen utfärdades, eftersom utbildningssystem och lärosätens status kan förändras.

Försök också att kontrollera om författaren eller den organisation som ansvarar för publikationen har lämplig sakkunskap inom området.

Tänk på att information på internet om utbildningssystem och erkända lärosäten och utbildningar bara kan anses vara korrekt för pågående studier eller nyligen avslutade studier. Om du bedömer en äldre examen kan du behöva konsultera andra källor. Om du använder publikationer (på papper eller elektroniska) ska du kontrollera om de avser det datum när kvalifikationen utfärdades.

4. Om du inte kan hitta den information du behöver i de tillgängliga källorna ska du kontakta den behöriga myndigheten i ett visst land, till exempel ENIC-NARIC-kontoret, utbildningsministeriet, ackrediteringsorganisationen eller/och det utfärdande lärosätet.

I förekommande fall kan du också kontakta ENIC-NARIC-kontoret i ditt eget land, för att få hjälp.

Exempel 13.5 – Upprätthålla en förteckning över tillförlitliga kontakter

Det är god praxis att samla kontaktuppgifter för alla relevanta och tillförlitliga kontakter och deras organisationer, sorterat på land och typ av information som lämnas, i ett enkelt sökbart dokument som finns tillgängligt för alla dina kolleger vid antagningsenheten. Detta dokument bör uppdateras varje gång det sker en förändring i kontaktinformationen och nya kontakter bör läggas till så snart de har etablerats.

Källor och hänvisningar

Webbplatser för regionala erkännandenätverk

- ENIC-NARIC-nätverken. Länk: <http://www.enic-naric.net/>
- Nätverk för erkännande av högre utbildning i Asien och Stillahavsområdet. Länk: <http://www.aniccw.net>

Publikationer med information om nationella utbildningssystem

Global inriktning

- Unesco har två portaler:
 - Portal till erkända lärosäten. Länk: www.unesco.org
 - Landfakta. Länk: <http://www.ibe.unesco.org/en/worldwide.html>
- International Association of Universities (IAU) har två portaler:
 - Databas över högre utbildningssystem världen över. Länk: <https://iau-aiu.net/World-Higher-Education-Database-WHED>
 - Förteckning över världens universitet. Länk: <http://www.whed.net/home.php>
- World Education Services (WES) i Kanada publicerar World Education Profiles. Landprofilerna innehåller information om alla utbildningsnivåer och betygssystem för utvalda länder. Länk: www.wes.org/ca/wedb/ecountrylist.htm
- Anerkennung und Bewertung ausländischer Bildungsnachweise (ANABIN)
- Bedömningar av högskolekvalifikationer, kvalifikationer för tillträde och information om betygssystem från en mängd länder, för antagning till högre utbildning i Tyskland. Information om erkända lärosäten. All information är på tyska. Länk: www.anabin.kmk.org
- NUFFIC:s landsmoduler. Information om utbildningssystem i mer än 60 länder. Landsmodulerna innehåller exempel på dokument och bedömningsriktlinjer jämfört med nederländska utbildningar. Länk: www.epnuffic.nl/en/diploma_recognition
- Quality and Qualifications Ireland (QQI): International Qualifications Database. Råd om hur ett antal utländska utbildningar kan jämföras med irländska utbildningar. Länk: <http://www.qqi.ie/Articles/Pages/Qualifications-Recognition.aspx>
- Brittiska NARIC-kontorets International Comparisons. Innehåller information om utbildningssystem, betygssystem och jämförelser i förhållande till brittiska kvalifikationer för en mängd länder. Den innehåller också grafiska presentationer av utbildningssystemet i varje land. Det krävs en prenumeration. Läs mer på www.naric.org.uk (avgiftsbaserad)
- NOOSR Country Education Profiles. Innehåller grundlig information om utbildningssystem i mer än 100 länder och bedömningsriktlinjer jämfört med australiska utbildningar. Det krävs en prenumeration. Länk: <https://internationaleducation.gov.au/Services-And-Resources/>

[Services/Country-Education-Profiles/Access-CEP/Pages/default.aspx?ReturnUrl=%2fcep%2fPages%2fdefault.aspx](https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/national-description_en) (avgiftsbelagd).

Med inriktning på Europa

- Eurydices Eurypedia, den europeiska encyklopedin över nationella utbildningssystem, innehåller information om utbildningssystem och utbildningsreformer i Europa. Webbplatsen omfattar 38 europeiska utbildningssystem.

Länk: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/national-description_en

Med inriktning på Latinamerika

- Organisation de Estados Iberoamericanos, information om utbildningssystem i Latinamerika-regionen.

Länk: www.oei.es/quipu

Webbplatser med information om nationella ackrediterings-/kvalitets-säkringsorgan och organisationer

- International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE) ger en överblick över kvalitetssäkringsnätverk i hela världen. Det går att använda medlemsförteckningarna för dessa nätverk för att hitta nationella ackrediterings-/kvalitets-säkringsorganisationer. Länk: <http://www.inqaahe.org/members>
- ENQA (*European Association for Quality Assurance in Higher Education*)
Länk: <http://enqa.eu/>
- European Quality Assurance Register for Higher Education har en databas över kvalitetssäkringsorgan i Europa. Länk: <https://www.egar.eu/>
- Crossroads. Databas med kvalifikationer från kvalitetssäkrade och ackrediterade utbildningar och lärosäten i Europaregionen. Informationen kommer från kvalitetssäkrings- och ackrediteringsorganisationer. Länk: www.grossroads.eu

Andra resurser

- Internet Archives/Wayback Machine: Här kan du hitta arkiverade webbplatser om du behöver information om äldre kvalifikationer, utbildningsprogram och så vidare. Vad som finns tillgängligt beror förstås på om webbplatsen du söker har arkiverats eller inte, men detta kan ändå vara ett mycket användbart verktyg.

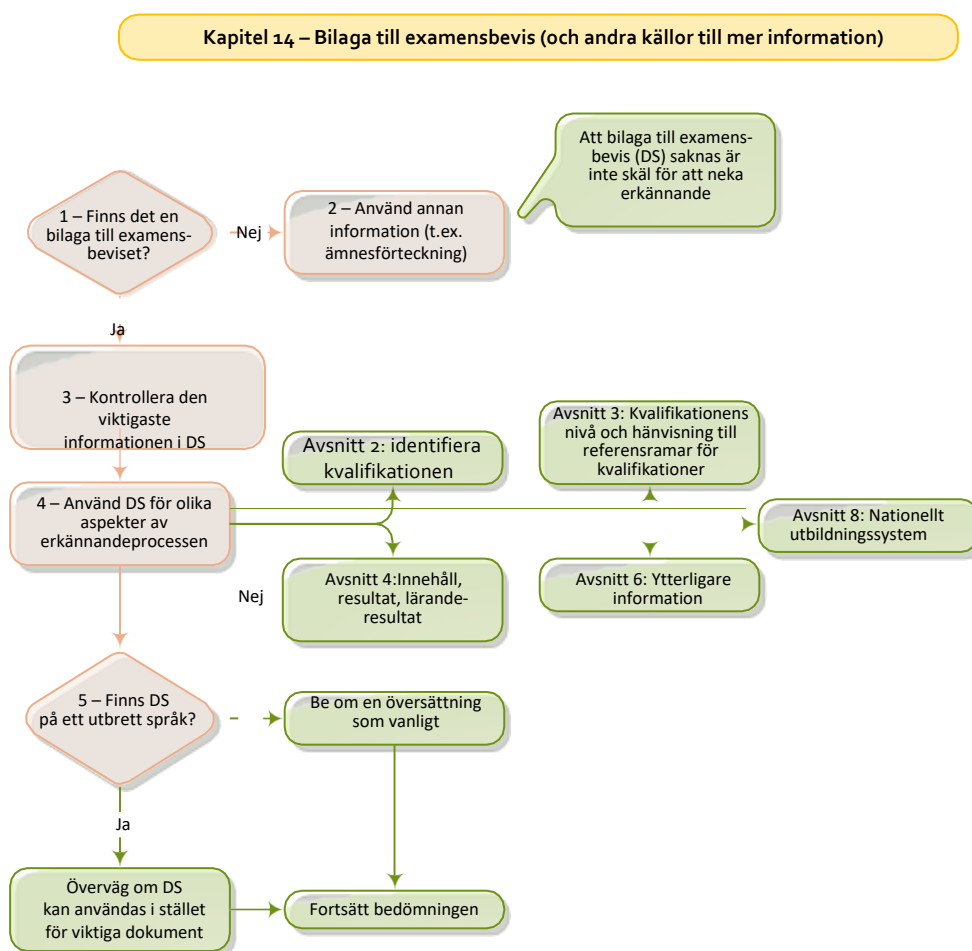
Länk: <http://archive.org/web>

14. Bilaga till examensbevis (och andra källor till mer information)

Sammanfattning

I detta kapitel går vi igenom bilagan till examensbevis (Diploma Supplement) som är ett verktyg för att underlätta erkännande av utländsk utbildning och ger riktlinjer för hur den kan användas (tillsammans med andra liknande källor till mer information).

Flödesschema

Inledning

En bilaga till examensbevis är ett dokument som beskriver högskolekvalifikationen och det utbildningssystem som kvalifikationen tillhör. Det är ett verktyg för att skapa transparens och är avsett att göra det lättare att förstå och erkänna kvalifikationer. Bilagan till examensbevis betraktas som en av de viktigaste källorna till information om kvalifikationen och det system som den har utfärdats inom.

Bilagan till examensbevis utfärdas automatiskt eller på begäran av lärosäten i det europeiska området för högre utbildning². Alla parter i Bologna-processen utfärdar dock inte någon bilaga till examensbevis.

Bilagan till examensbevis åtföljer kvalifikationen och bör omfatta en ämnesförteckning med de kurser och andra komponenter i utbildningen som har slutförts (se nedan).

En annan källa till mer information med liknande syfte som bilagan till examensbevis är bilagan till yrkesexamen (Certificate Supplement), som används i EHEA-länderna för att lämna information om yrkesutbildningar. I länder som inte ingår i EHEA kan lärosätena också utfärda extra dokument tillsammans med kvalifikationen för att förtydliga vad utbildningen innebär.

Rekommendationer

1. Begär att få in bilagan till examensbevis från sökande vars kvalifikationer har utfärdats av lärosäten i EHEA.

Du bör inte begära att få in någon bilaga till examensbevis från sökande med kvalifikationer som har utfärdats utanför EHEA eller som har utfärdats innan bilagan infördes i deras land, eftersom de i sådana fall inte har någon bilaga att lämna in. Tänk också på att avsaknad av en bilaga till examensbevis inte är skäl för att neka erkännande.

Exempel 14.1 – Begära in en bilaga till examensbevis från en sökande

En antagningshandläggare tar emot ansökningar från två sökande med kvalifikationer som har utfärdats av samma lärosäte samma år. Sökande A har bifogat en kopia av bilagan till examensbeviset i sin ansökan, men det har inte sökande B gjort. Handläggaren skickar ett e-postmeddelande till sökande B och ber denne lämna in en kopia av bilagan till examensbeviset. Sökande B svarar att bilagan har försvunnit och att lärosätet inte kommer att utfärda någon ny bilaga. Handläggaren kontaktar lärosätet och får veta att sökande B verkligen har fått kvalifikationen och att lärosätet inte lämnar ut fler kopior av bilagan till examensbeviset. Handläggaren fortsätter att utvärdera de båda sökandes kvalifikationer.

2. Om det inte finns någon tillgänglig bilaga till examensbeviset ska du använda all övrig information som följer med kvalifikationen.

Många lärosäten utfärdar kompletterande dokumentation med information som åtminstone delvis liknar den som finns i bilagan till examensbeviset. Det kan till exempel handla om utbildningsprofiler, ämnesförteckningar eller dokumentation om examensprov för varje ämne som har studerats (till exempel poängbok, examinationsregister och så vidare). När den utländska utbildningen bedöms ska informationen i denna typ av handlingar behandlas på samma sätt som samma slags information i bilagan till examensbeviset.

² Här kan du se vilka länder som ingår i EHEA: www.ehea.org

Exempel 14.2 – Andra källor till mer information

En antagningshandläggare tar emot en ansökan från ett land utanför EHEA. Utöver de obligatoriska dokumenten innehåller ansökan ett dokument som har utfärdats av lärosätet och som innehåller information om:

- lärosätets uppdrag,
- målen för programmet,
- möjligheter till fortsatta studier,
- utexaminerades anställningsbarhet.

Efter att ha kontrollerat dokumentens äkthet och även lärosätets och utbildningens status använder handläggaren informationen i den ytterligare dokumentationen för att skapa sig en bättre bild av utbildningsprofilen och lärandemålen och sedan använda det i erkännandeprocessen.

3. Använd bilagan till examensbeviset som en sekundär källa och kontrollera viktig information. Tänk på att det faktum att det finns en bilaga till examensbeviset inte är en garanti för lärosätets status, dess utmärkelser eller för att det är erkänt som en del av ett nationellt högre utbildningssystem. Även om bilagan till examensbeviset innehåller den typen av information bör du göra följande:
 - a. Använd andra källor för att göra en noggrann kontroll av lärosätets status och om examen är erkänd i det utfärdande landet (se kapitel 3, "Ackreditering och kvalitetssäkring").
 - b. Kontrollera om namnet på den person som har fått examen är samma som anges i bilagan till examensbeviset. I vissa utbildningssystem har kvalifikationer ett nummer som också anges i bilagan till examensbeviset. Du bör kontrollera att dessa nummer stämmer överens. Om du hittar några avvikelser bör du fortsätta bedömningen och använda de processer som beskrivs i kapitel 5, "Äkthet".

Exempel 14.3 – Kontrollera en bilaga till examensbevis

En sökande lämnar in en kvalifikation från land E tillsammans med en väl strukturerad bilaga till examensbeviset som innehåller tydlig information om lärosätets och utbildningens status. Enligt denna information är lärosätet erkänt av utbildningsministeriet i land E och utbildningen har nyligen ackrediterats för en period på sex år av land E:s nationella ackrediteringsorganisation.

Antagningshandläggaren kontrollerar denna information på webbplatserna för land E:s utbildningsministerium och nationella ackrediteringsorganisation, men kan inte hitta lärosätet eller utbildningen i någon av de förteckningar som utbildningsministeriet och ackrediteringsorganisationen tillhandahåller. Därför kontaktar handläggaren det nationella kontoret för information om erkännande i land E. Från dessa källor får handläggaren veta att kvalifikationen har utfärdats av ett bluffuniversitet som har specialiserat sig på att sälja falska kvalifikationer tillsammans med förtroendeingivande, men falska bilagor till examensbevis. Därför avslås ansökan.

4. Om det finns en bilaga till examensbeviset bör du använda informationen i den för olika delar av erkännandeprocessen.

Bilagan ger dig en strukturerad överblick över information som är relevant för bedömningen och erkännandeprocessen, i ett enda dokument. Följande avsnitt och underavsnitt i bilagan till examensbevis är särskilt användbara för att få information:

- a. Avsnitt 2. Information som identifierar kvalifikationen, framför allt följande punkter:
- 2.1 Kvalifikationens namn och i förekommande fall den titel som kvalifikationen ger (på originalspråk).
 - 2.2 Det utfärdande lärosätets namn och status.
Läs mer om detta i kapitel 3, "Ackreditering och kvalitetssäkring".
 - 2.4 Namn och status för det lärosäte som administrerar utbildningen (om det är ett annat lärosäte än det som anges i punkt 2.3).

Detta är särskilt viktigt när det lärosäte som har utfärdat kvalifikationen inte är samma lärosäte som administrerar utbildningen, till exempel när det är fråga om en gemensam eller transnationell utbildning. Läs mer om detta i kapitel 19, "Kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram".

- b. Avsnitt 3. Information om utbildningens nivå och hänvisning till nationella och internationella kvalifikationsramverk.

Den kan användas för att sätta in den utländska utbildningen i sitt nationella sammanhang och sedan jämföra den med en utbildning i värdlandet. Läs mer om detta i kapitel 15, "Kvalifikationsramverk".

- c. Avsnitt 4 och framför allt punkt 4.2. Information om innehållet och uppnådda resultat, med fokus på läranderesultat.

När läranderesultatet är tydligt dokumenterade bör de beaktas i bedömningarna och erkännandet bör baseras på en jämförelse av läranderesultat och kompetens. Läs mer om detta i kapitel 7, "Läranderesultat".

- d. Avsnitt 6. Övriga upplysningar. Detta avsnitt bör användas från fall till fall.

- e. Avsnitt 8. Information om det nationella högre utbildningssystemet.

I detta avsnitt hittar du information om det högre utbildningssystemet: dess krav för grundläggande behörighet, kvalifikationsramverk (i förekommande fall), typer av lärosäten och kvalitetssäkrings- eller ackrediteringssystemet.

Om bilagan till examensbeviset är på ett utbrett språk bör du överväga om det kan användas i stället för översättningar av viktiga dokument.

Informationen i bilagan till examensbeviset bör vara på det språk som används i det utfärdande landet och i ett annat utbrett språk (oftast engelska). För språk där du normalt sett skulle begära en vidimerad översättning av viktiga dokument kan du överväga att använda den översatta informationen i bilagan till examensbeviset. På så sätt slipper sökanden betala för en översättning och erkännandeprocessen går snabbare.

Exempel 14.4 – Använda bilagan till examensbevis

En antagningshandläggare får in en svår ansökan från X, ett land som handläggaren har mycket lite erfarenhet av. Kvalifikationen omfattar en gemensam utbildning som erbjuds av två olika typer av institut i land X, med en ackreditering av en liten privat organisation. Den examen som har utfärdats kallas varken kandidat- eller master-examen (eller någon variation av de beteckningarna som är enkel att förstå). Antagningshandläggaren förstår inte de poäng- och betygssystem som har använts.

I stället för att skicka ett långt och komplicerat e-postmeddelande med en mängd frågor till det nationella kontoret för information om erkännande i land X, går handläggaren stegvis igenom de relevanta delarna av bilagan till examensbeviset (som har lämnat sin tillsammans med ansökan). Bilagan till examensbeviset innehåller tydlig information om hur den gemensamma utbildningen har organiserats, ackrediteringssystemet och de organisationer som ingår, kvalifikationens nivå och lärandemål enligt de nationella och europeiska kvalifikationsramverken samt om utbildningssystemet (inbegripet poäng och betyg). Dessutom anges källor där informationen kan kontrolleras. På några minuter har antagningshandläggaren fått all information som behövs för att fylla i det som saknas och kan nu göra de kontroller som krävs och sedan göra sin bedömning.

Exempel 14.5 – Godta översatt information från en bilaga till examensbevis

En antagningshandläggare tar emot en kvalifikation på ett språk för vilket det vanligtvis krävs en vidimerad översättning enligt erkännandeprocessen hos det berörda lärosätet. Ansökningshandlingarna är så gott som kompletta, men den officiella förteckningen över de ämnen som har studerats (och som ingår i den utfärdade kvalifikationen) finns bara på det nationella språket. Ansökningshandlingarna omfattar också en engelskspråkig bilaga till examensbeviset, med en ämnesförteckning. Eftersom det inte råder några tvivel om att kvalifikationen är äkta bestämmer sig handläggaren för att använda denna översatta ämnesförteckning från bilagan till examensbeviset, utan att begära att sökanden ska lämna in någon vidimerad översättning av den officiella ämnesförteckningen.

Källor och hänvisningar

- Mall för bilaga till examensbevis, Europeiska kommissionens webbplats⁷.

Länk: http://ec.europa.eu/education/resources/diploma-supplement_sv

- Webbplats för nationella Europass-center⁸.

Länk: <https://europass.cedefop.europa.eu/sv/about/national-europass-centres>

⁷ UHR är föreskrivande myndighet för den svenska mallen för bilagan till examensbevis, se <https://www.uhr.se/bedomning-av-utlandsk-utbildning/enic-naric-sverige/Bilaga-till-examensbevis/>

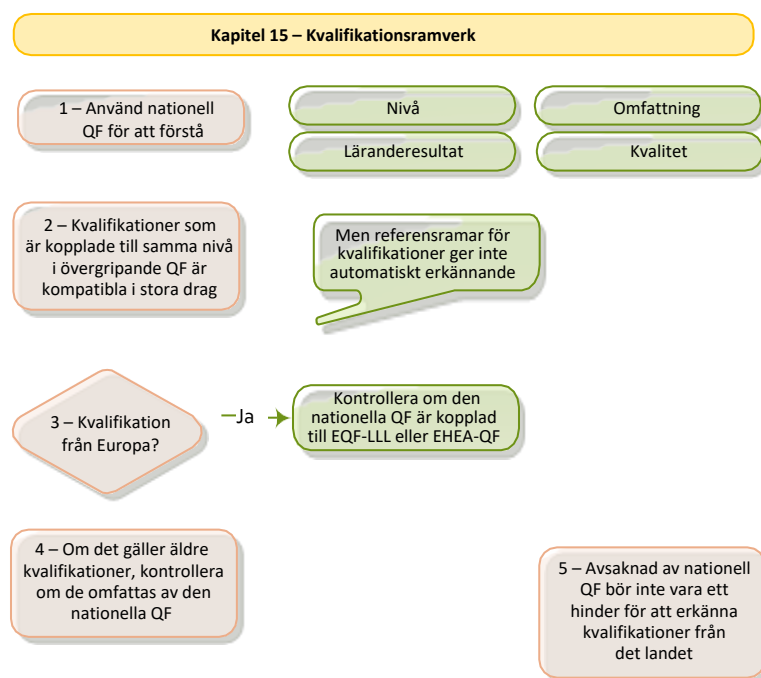
⁸ UHR är Sveriges nationella Europass-Center, se <https://www.uhr.se/internationella-mojligheter/europass/>

15. Kvalifikationsramverk

Sammanfattning

Kvalifikationsramverk (*Qualifications Frameworks, QF*) är ett användbart verktyg för att bedöma kvalifikationer i förhållande till olika nivåer i ett nationellt system, samt omfattning, kvalitet och läranderesultat. I detta kapitel hittar du riktlinjer för hur sådana ramverk kan användas i erkännandepraxis.

Flödesschema

Inledning

Syftet med nationella kvalifikationsramverk

Ett nationellt kvalifikationsramverk är ett verktyg för att klassificera kvalifikationer i ett nationellt utbildningssystem. Det nationella ramverket beskriver förhållandet mellan olika nivåer i ett nationellt utbildningssystem och dess viktigaste typer av kvalifikationer samt de generiska läranderesultaten för alla nivåer i ramverket. Ett heltäckande kvalifikationsramverk omfattar alla nivåer och typer av utbildning, såväl akademiska som yrkesinriktade. Andra typer av kvalifikationsramverk kanske enbart omfattar en begränsad uppsättning nivåer, till exempel högre utbildning. Nationella ramverk kan också utvecklas på subnationell nivå.

Använda nationella kvalifikationsramverk i erkännande

De nationella kvalifikationsramverken ger möjlighet att jämföra kvalifikationer i fråga om nivå, omfattning, kvalitet och läranderesultat. De hjälper oss också att se likheter mellan olika utbildningar. Därmed går det också att använda dem i transnationellt erkännande av kvalifikationer. De är alltså ett användbart verktyg för att förstå utländska utbildningar, framför allt när det gäller möjligheten till fortsatta studier.

Övergripande kvalifikationsramverk och klassificeringssystem

Utöver de nationella kvalifikationsramverken finns det också internationella övergripande ramverk. Dessa är till exempel den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (*European Qualifications Framework for Lifelong Learning*, EQF-LLL), som utgör ett gemensamt europeiskt ramverk, och referensramen för kvalifikationer i det europeiska området för högre utbildning (*framework of qualifications for the European Higher Education Area*, EHEA-QF). EQF-LLL och EHEA-QF är övergripande ramverk som är avsedda att underlätta den ömsesidiga förståelsen av kvalifikationer i EES-området respektive EHEA-länderna, så att det ska bli enklare att jämföra system och utbildningsnivåer.

Nationella kvalifikationsramverk kan hänvisa till sådana övergripande ramar och beskriva vilka nivåer i det nationella ramverket som motsvarar dem (se exempel 15.4).

Det finns också mer generella internationella klassificeringssystem, som inte bör förväxlas med kvalifikationsramverk. Ett exempel är ISCED (*International Standard Classification of Education*), som kan användas för att öka transparensen och ange utbildningsnivåer och utbildningsområden i ett visst land. Sådana klassificeringar kan vara användbara på generell nivå för att förstå de olika nivåerna i ett utbildningssystem och dess kvalifikationer.

Rekommendationer

Att använda kvalifikationsramverk vid bedömning av utländska utbildningar

När du använder kvalifikationsramverk i erkännandep Praxis bör du följa principerna i tillägget till Lissabonkonventionen (rekommendation om användning av kvalifikationsramverk vid erkännande av utländska kvalifikationer). I praktiken rekommenderas följande:

1. Du bör använda nationella ramverk för att skapa transparens när du avgör utländska utbildningars nivå, läranderesultat, kvalitet och omfattning.

Om kvalifikationerna hänvisar till, eller har certifierats för, samma nivå i övergripande ramverk bör du anse att de stämmer överens i stora drag.

Exempel 15.1 – Använda nationella ramverk som verktyg för transparens

En antagningshandläggare får för första gången in en kvalifikation från Wales. Handläggaren söker på internet efter det brittiska nationella kvalifikationsramverket och upptäcker att Wales har tagit fram ett eget ramverk för poäng och kvalifikationer (*Credit and Qualifications Framework for Wales*). Ett snyggt solfjäderdiagram visar de åtta nivåerna i ramverket (plus en ingångsnivå) samt lärande- och progressionsvägar. Det finns också en handbok med detaljerade uppgifter om lärandemål för alla nivåer.

Ett ramverk kan dock inte behandlas som ett verktyg som automatiskt leder till att utländska kvalifikationer erkänns.

Exempel 15.2 – Att tolka nivåer i ett nationellt kvalifikationsramverk

Det finns flera skäl till att vi inte rekommenderar att man bedömer utländska kvalifikationer enbart på grundval av deras nivå i det nationella ramverket (vilket kan låta som en lockande och enkel form av "automatiskt erkännande") och till att vi inte anser att detta alltid leder till ett rättvist erkännande.

- I varje nationellt kvalifikationsramverk kan flera typer av kvalifikationer med olika syften och resultat grupperas tillsammans på en viss nivå, inbegripet kvalifikationer som utfärdas efter en kort företagsbaserad utbildning som kan ha varit kopplad till en högre utbildningsnivå i det nationella ramverket.
- Även om en utländsk kvalifikation på en viss nivå i det nationella ramverket stämmer väl överens med en nationell kvalifikation på en liknande nivå, bör antagningshandläggaren ändå göra en bedömning av om profilen för den utländska kvalifikationen uppfyller kraven för det specifika syftet med erkännandet (till exempel antagning till en uppsatsbaserad masterutbildning i kärnfysik).

Använda nationella kvalifikationsramverk och EHEA-QF i bedömningen av europeiska kvalifikationer

2. När det gäller kvalifikationer från europeiska länder bör du kontrollera om det nationella kvalifikationsramverket i det land där kvalifikationen utfärdades har kopplats till EQF-LLL eller EHEA-QF. Europeiska kommissionen har skapat en portal där det går att jämföra nationella ramverk som är kopplade till EQF genom att använda EQF som översättningsverktyg (se exemplet nedan). Du bör följa denna utveckling, eftersom läget hela tiden förändras.

Exempel 15.3 – Jämföra nivåer i olika nationella ramverk

Länder har utvecklat nationella kvalifikationsramverk med olika strukturer och olika många nivåer, som passar för deras nationella utbildningssystem. En examen i till exempel socialt arbete kan placeras på nivå 5 i land X:s nationella ramverk och på nivå 3 i land Y:s ramverk. Man kan använda EQF-LLL för att jämföra nivåerna i de två olika ramverken, förutsatt att båda länderna har kopplat sina ramar till EQF-LLL:

Exempel 15.4 – Använda metaramverk för att översätta nivåer i nationella ramverk

En brittisk Bachelor's Honours-examen placeras på nivå 6 i det brittiska nationella ramverket, som har kopplats till nivå 6 i EQF-LLL. En irländsk Bachelor's Honours-examen ligger på nivå 8 i det irländska nationella ramverket, som också har kopplats till nivå 6 i EQF-LLL. Om antagningshandläggaren behöver bedöma och jämföra dessa båda examina kan EQF-LLL alltså göra det lättare att förstå de olika nivåerna.

Bedömning av kvalifikationer som har utfärdats inom ramen för äldre system

- Om kvalifikationerna har utfärdats inom ramen för äldre system och därför inte ingår i det nuvarande nationella ramverket bör du kontrollera kvalifikationens status i det utfärdande landet. Om det finns ett nationellt kvalifikationsramverk i det land där kvalifikationen utfärdades, måste du ta reda på om äldre kvalifikationer ingår i ramverket.

Exempel 15.5 – Kvalifikationer som har utfärdats inom ramen för äldre system

Hur ska äldre kvalifikationer placeras in i ett kvalifikationsramverk? Antagningshandläggaren bör undersöka om dessa kvalifikationer ingår i de respektive ländernas kvalifikationsramverk. Om så är fallet bör handläggaren använda nivån för kvalifikationen som en av de viktiga komponenterna i den slutliga bedömningen. Om kvalifikationerna inte ingår i ramverken måste man undersöka om det finns annan officiell dokumentation om kvalifikationernas nivå och basera bedömningen på den.

Inget kvalifikationsramverk

- Om det inte finns något tillgängligt regionalt eller nationellt kvalifikationsramverk ska detta inte i sig hindra att kvalifikationer från det berörda landet erkänns.

Exempel 16.5 – Kvalifikationer från länder utan nationellt ramverk

En antagningshandläggare i land B tar emot en ansökan om antagning till tredje året av en yrkesinriktad kandidatutbildning i företagsekonomi på grundval av en eftergymnasial kvalifikation från land C. Land B har ett nationellt kvalifikations-ramverk där den nödvändiga examen ligger på nivå 5 (yrkesexamen). Land C har inget nationellt ramverk. Därför undersöker handläggaren den information om det nationella utbildningssystemet som har lämnats av land C:s kontor för information om erkännande (däribland ett diagram över utbildningssystemet). Det verkar som om syftena med och resultatet av den eftergymnasiala kvalifikationen från land C (det är ett kort program som ger yrkeskvalifikationer och en progression till år 3 i en kandidatutbildning) är jämförbara med yrkesexamen på nivå 5. Därför konstaterar handläggaren att nivån på den utländska utbildningen uppfyller kraven, även om den inte formellt betecknas som en mellanliggande högskoleutbildningsnivå.

Källor och hänvisningar

Vi uppmanar dig att följa utvecklingen när det gäller kvalifikationsramverk, eftersom de är förhållandevis nya. Användbara källor till information är EQF Newsletter, med nyheter om vilka nationella kvalifikationsramverk som är knutna till EQF, och Cedefops webbplats. Det förstnämnda kan laddas ned från http://ec.europa.eu/eqf/newsletter_en.htm. Du kan hitta information om kvalifikationsramverk på global nivå på webbplatsen för European Training Foundation (<https://www.etf.europa.eu/en>).

Nationella kvalifikationsramverk

- Australiens kvalifikationsramverk.
Länk: www.aqf.edu.au
- Bhutans kvalifikationsramverk.
Länk: <http://dahe.gov.bt/>
- Kambodjas kvalifikationsramverk.
Länk: <http://119.82.251.165:8080/xmlui/handle/123456789/287>
- Kanadas kvalifikationsramverk.
Länk: https://www.cicic.ca/1286/pan_canadian_qualifications_frameworks.canada
- Europaregionen:
 - Nationella kvalifikationsramverk som är kopplade till EHEA-QF:
Länk: <http://enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=ena&d=qf>;
 - Nationella kvalifikationsramverk som är kopplade till EQF.
Länk: http://ec.europa.eu/eqf/compare/select_en.htm
- Hongkongs kvalifikationsramverk.
Länk: http://ec.europa.eu/eqf/newsletter_en.htm

- Malaysias kvalifikationsramverk.
Länk: <http://www.mqa.gov.my/PortalMQAv3/default/en/mqf.cfm>
- Mauritius kvalifikationsramverk.
Länk: <http://www.mqa.mu/English/Pages/NQF.aspx>
- Nya Zeelands kvalifikationsramverk.
Länk: www.nzqa.govt.nz/studying-in-new-zealand/nzqf/
- Filippinernas kvalifikationsramverk.
Länk: <https://pqf.gov.ph/>
- Rwandas nationella kvalifikationsramverk.
Länk: www.hec.gov.rw
- Seychellernas kvalifikationsramverk.
Länk: <http://www.sqa.sc/pages/NQF/Nqf.aspx>
- Sydafrikas kvalifikationsramverk.
Länk: www.saqa.org.za/list.php?e=NQF
- Sri Lankas nationella kvalifikationsramverk, för reform av yrkesutbildningen.
Länk: <https://www.adb.org/publications/national-qualifications-framework-skills-training-reform-sri-lanka>
- Tanzanias kvalifikationsramverk.
Länk:
http://www.idea-phd.net/images/doc-pdf/TCU_NQF_Final_Report_March_2010.pdf
- Thailands kvalifikationsramverk för högre utbildning.
Länk: <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews8/NQF-HEd.pdf>
- Nationellt kvalifikationsramverk för högre utbildning i Turkiet.
Länk: <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=31&dil=eng>
- Förenade Arabemiratens kvalifikationsramverk.
Länk:
<https://www.nqa.gov.ae/EN/Pages/QFEmirates/AboutQFEmirates.aspx>

Exempel på regionala kvalifikationsramverk

- EQF-portalen (jämför kvalifikationsramverk), Europeiska kommissionen.
Länk: http://ec.europa.eu/eqf/home_en.htm
- Kvalifikationsramverk i Stilla-havsområdet.
Länk: <http://www.eqap.org.fj>
- Karaibiska gemenskapens (Caricom) kvalifikationsramverk.
Länk: <https://www.collegesinstitutes.ca/wp-content/uploads/2014/05/CARICOM-Qualifications-Framework.pdf>

DEL V

Särskilda typer av kvalifikationer

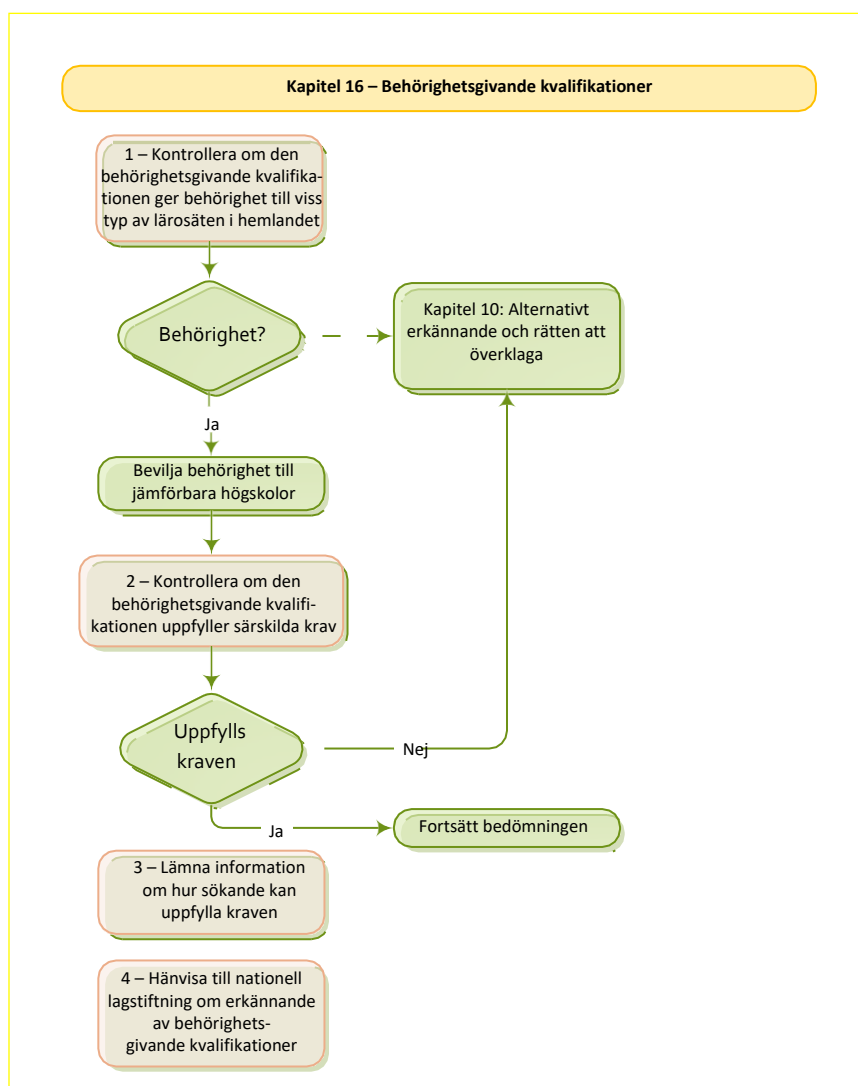
Del V i manualen handlar om specifika typer av kvalifikationer som man kan stöta på i erkännandeprocessen, exempelvis gemensamma examina och kvalifikationer som innefattar flexibla utbildningsvägar eller transnationell utbildning. Sådana kvalifikationer bör betraktas och behandlas som "vanliga utbildningsbevis", men de kan kräva lite ytterligare utredningar under bedömningsprocessen.

16. Behörighetsgivande kvalifikationer

Sammanfattning

I detta kapitel hittar du information och rekommendationer om hur du bör hantera behörighetsgivande kvalifikationer i antagningsprocessen vid ditt lärosäte. Utgångspunkten är konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (Lissabonkonventionen) och dess avsnitt om erkännande av kvalifikationer som ger tillträde högre utbildning.

Flödesschema

Inledning

En behörighetsgivande kvalifikation är en kvalifikation som ger tillträde till högre utbildning i ursprungslandet.

Det finns tre typer av behörighetsgivande kvalifikationer:

1. **Nationella behörighetsgivande kvalifikationer** (som i detta kapitel kallas utländska behörighetsgivande kvalifikationer) som har utfärdats efter fullföljd gymnasieutbildning i det berörda landet.
2. **Internationella behörighetsgivande kvalifikationer** som har utfärdats efter fullföljd gymnasieutbildning som skiljer sig från den utbildning som erbjuds inom ramen för nationella utbildningssystem. Enligt definitionen i rekommendationen om internationella behörighetsgivande kvalifikationer ska internationella behörighetsgivande kvalifikationer ge allmän högskolebehörighet och administreras av ett eller flera organ utanför de nationella utbildningssystemen. International Baccalaureate och European Baccalaureate är exempel på internationella behörighetsgivande kvalifikationer.
3. **Behörighetsgivande kvalifikationer** som fungerar som en komplettering av en annan del än gymnasieutbildningen i det nationella utbildningssystemet (till exempel yrkesutbildning eller teknisk utbildning) eller som en metod för att göra det lättare för vissa målgrupper, till exempel flyktingar eller vuxenstudenter, att få tillträde till högre utbildningar.

Mångfalden av utbildningssystem i världen avspeglas i tillträdeskraven för högre utbildning. Det gäller till exempel kraven på hur lång skolgång som krävs och de olika typerna av gymnasiekvalifikationer.

För antagning till högre utbildning kräver många länder tolv års skolgång, medan andra kräver elva eller tretton år. Vissa länder har främst allmänna gymnasieutbildningar, medan andra har ett brett utbud av yrkesinriktade gymnasieutbildningar och/eller gymnasieutbildningar som omfattar både yrkesutbildning och allmänna ämnen. I flera länder krävs ett nationellt inträdesprov. I andra länder får lärosätena själva ordna inträdesprov, eller så används inga inträdesprov alls.

Vid bedömningen av om en utländsk behörighetsgivande kvalifikation kan ge tillträde till ett visst utbildningsprogram vid ditt lärosäte är det bra att börja med att titta på vilka typer av utbildningar och lärosäten som den behörighetsgivande kvalifikationen skulle ge tillträde till i ursprungslandet.

Det är också viktigt att du känner till ditt eget lands lagstiftning om antagning till högre utbildning och om det finns någon nationell myndighet som kan ge information och vägledning om antagning av studenter med behörighetsgivande kvalifikationer från andra länder. I vissa länder har de nationella erkännandemyndigheterna gjort generella bedömningar av utländska och internationella gymnasiekvalifikationer som lärosätena kan använda. Det är också möjligt att de sökande måste få sina gymnasiekvalifikationer bedömda av de nationella erkännandemyndigheterna.

Rekommendationer

1. Kontrollera om den behörighetsgivande kvalifikationen ger tillträde till vissa lärosäten eller utbildningar i ursprungslandet.
Om den utländska behörighetsgivande kvalifikationen ger tillträde till vissa lärosäten eller utbildningar i ursprungslandet bör du bevilja tillträde till jämförbara lärosäten eller

utbildningar i ditt land, förutsatt att du inte kan visa att det finns någon väsentlig skillnad (se kapitel 9, "Väsentliga och icke väsentliga skillnader").

Exempel 16.1 – Tillträde till specifika lärosäten och utbildningar

Länderna X och Y har differentierade gymnasieutbildningssystem, där eleverna kan gå olika många år och får kvalifikationer på olika nivåer. Vissa utbildningar ger allmän högskolebehörighet, andra ger tillträde till eftergymnasial utbildning och ytterligare några ger endast tillträde till yrkesinriktade lärlingsutbildningar. Dessa länder har också differentierade typer av högskolor och andra eftergymnasiala skolor som är en fortsättning på differentieringen under gymnasiet. När elever från dessa system ansöker till utbildningar i länder utan differentierade system kan det ibland vara svårt att veta var dessa studenter ska placeras. Motsatsen gäller också, när examinerade från ett icke-differentierat skolsystem ansöker till högre utbildning i ett land med ett differentierat högre utbildningssystem.

Lärosätena bör vara medvetna om att det finns sådana skillnader mellan utbildningssystem och ta fram policyer eller praxis för att kunna ge rättvist erkännande till studenter från system med andra strukturer. Om det inte går att ge en sökande allmän behörighet bör han eller hon åtminstone kunna beviljas en villkorad behörighet eller behörighet till en utbildning i ert system som motsvarar vad som skulle vara möjligt i hemlandets system.

2. Kontrollera om den behörighetsgivande kvalifikationen uppfyller särskilda krav.

Om ett utbildningsprogram vid ditt lärosäte har särskilda behörighetskrav bör du kontrollera att sökanden uppfyller dem. Beroende på hur ditt lärosäte har organiserat antagningsprocessen, kan du behöva ta hjälp av lärarna för detta. Om sökanden inte har den krävda särskilda behörigheten kan du ange att du har upptäckt väsentliga skillnader (se kapitel 9, "Väsentliga och icke väsentliga skillnader").

Exempel 16.2 – Särskilda behörighetskrav

För att vara behörig till en kandidatutbildning i kemi i land C måste ämnena matematik, fysik och kemi ingå i slutbetyget från gymnasiet för sökande från land C. Det bör fastställas i antagningsprocessen vad som ska krävas av utländska studenter i fråga om dessa ämnen. Kraven bör inte vara alltför stränga när det gäller innehållet i kursplanerna och man bör acceptera att det finns icke-väsentliga skillnader mellan utbildningssystem.

Om det finns brister i något eller flera av dessa ämnen kan sökandena hänvisas till lärosäten där de kan gå en kompletteringskurs för att uppfylla tillträdeskraven för kemiutbildningen.

3. Definiera hur sökanden kan uppfylla de allmänna och särskilda behörighetskraven för ett högre utbildningsprogram vid ditt lärosäte.

Du bör se till att informationen om de allmänna och särskilda behörighetskraven för ett visst

utbildningsprogram vid ditt lärosäte finns lätt tillgänglig för alla sökande. Du bör också definiera hur sökande kan uppfylla de allmänna och särskilda behörighetskraven. Om en nationell myndighet har angett minimikraven för behörighet till högre utbildning i ditt land, bör du länka till dem. I annat fall bör du se till att lärosätets allmänna och särskilda krav anges i den information som du lämnar presumtiva studenter. Kom ihåg att informera presumtiva sökande om du kräver kompletterande studier, om du inte anser att nivån för den behörighetsgivande kvalifikationen från ett visst land är jämförbar med en behörighetsgivande kvalifikation från ditt eget land.

Exempel 16.3 – Offentliggör kraven för behörighet till ditt högre utbildningsprogram

Universitets- och högskolerådet har publicerat en förteckning över behörighetsgivande kvalifikationer från utvalda länder, tillsammans med information om de allmänna behörighetskraven för högre utbildning i Sverige. Dessutom innehåller förteckningen information om hur en sökande kan uppfylla ett visst nivåkrav i ett enskilt ämne, så att det stämmer överens med nivån för motsvarande ämne i den svenska allmänna gymnasieutbildningen.

4. Hänvisa till nationell lagstiftning.

Om ditt land har lagstiftning om antagning av sökande med icke-nationella behörighetsgivande kvalifikationer för högre utbildning bör du hänvisa till den lagstiftningen. Om ditt lands lagstiftning medger möjlighet att överklaga ett lärosätes antagningsbeslut bör du också informera om detta.

Exempel 16.4 – Nationell lagstiftning om utländska behörighetsgivande kvalifikationer

Många länder har bilaterala avtal med andra länder om erkännande av kvalifikationer. Avtalen kan omfatta föreskrifter om erkännande av specifika kvalifikationer från det andra landet, inbegripet behörighetsgivande kvalifikationer. Denna typ av information är mycket relevant för sökande och antagningshandläggare, och bör vara tydligt publicerad på er webbplats.

Källor och hänvisningar

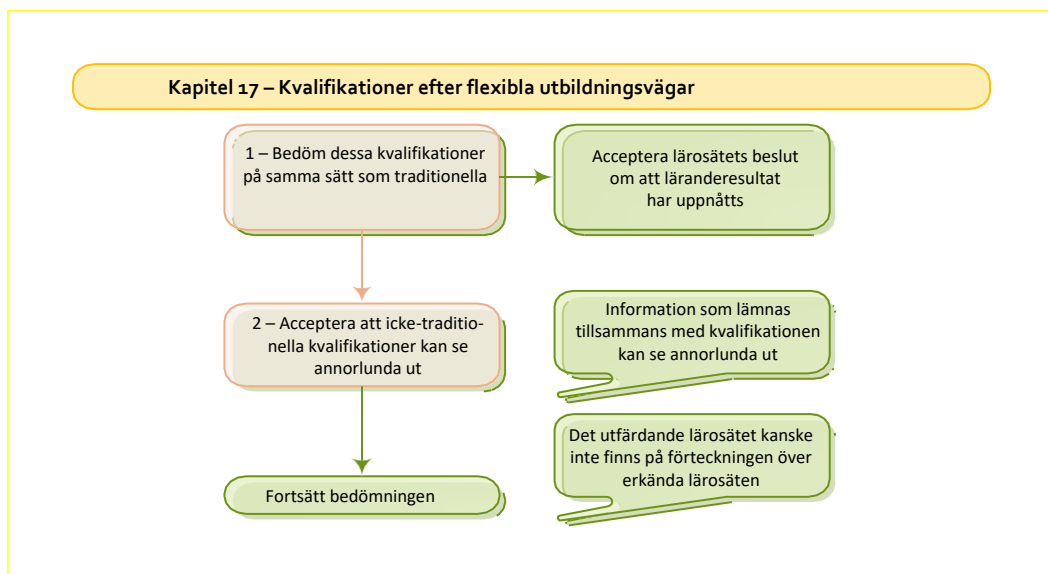
- EP-Nuffic landsmoduler.
Länk: <https://www.epnuffic.nl/en/diploma-recognition/foreign-education-systems>
- Eurypedia, europeisk encyklopedi över nationella utbildningssystem.
Länk: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/home_en

17. Kvalifikationer efter flexibla utbildningsvägar

Sammanfattning

I detta kapitel hittar du information om flexibla utbildningsvägar och rekommendationer om hur man kan bedöma kvalifikationer som har utfärdats utanför det traditionella klassrummet.

Flödesschema

Inledning

I takt med att begreppet livslångt lärande blir allt viktigare (till exempel i EQF-LLL) kommer det att bli vanligare att kvalifikationer utfärdas på flexibla sätt. Med en flexibel utbildningsväg menas att den examinerade har fått en kvalifikation på ett annat sätt än via den standardiserade utbildningsväg som vanliga studenter följer.

Nedan följer några exempel på flexibla utbildningsvägar:

- När behörighet och antagning till utbildningen inte baseras på standardkrav i fråga om behörighetsgivande utbildning (till exempel ett slutbetyg från gymnasiet).
- När undantag från en del av utbildningen baseras på en tidigare utfärdad kvalifikation eller studieperiod.
- När undantag från en del av utbildningen, eller hela utbildningen, baseras på icke-formellt eller informellt lärande.
- När utbildningen eller en del av utbildningen har genomförts på distans eller genom webbaserad utbildning.

Flexibla utbildningsvägar bygger till största delen på metoden för validering av reell kompetens.

Ordlista

I ECTS Users' Guide 2015 definieras följande begrepp:

Formellt lärande

Lärande som normalt sett erbjuds av ett lärosäte, som är strukturerad (i form av inlärningsmål, undervisningstid eller stödundervisning) och som leder till ett utbildningsbevis. Formellt lärande är avsiktligt ur elevens perspektiv.

Informellt lärande

Lärande till följd av daglig verksamhet i samband med arbete, familj eller fritid som inte är organiserad eller strukturerad i form av mål, tid eller stödundervisning. Lärandet kan vara oavsiktligt ur elevens perspektiv.

Icke-formellt lärande

Lärande som sker genom planerade verksamheter (i form av inlärningsmål och undervisningstid) där det finns någon form av stödundervisning (till exempel kontakt mellan elev och lärare). Det är mycket vanligt med icke-formellt lärande i till exempel arbetsplatsbaserad utbildning, strukturerad webbaserad undervisning och kurser som anordnas av civilsamhällets organisationer.

Erkännande av icke-formellt och informellt lärande

Den process som ett lärosäte använder för att bekräfta att lärandemål som har uppnåtts och bedömts i ett annat sammanhang (icke-formellt eller informellt lärande) uppfyller (vissa eller alla krav) för en viss utbildning, en del i den eller för en kvalifikation.

Erkännande av tidigare lärande

Med erkännande av tidigare lärande avses den process som en behörig myndighet eller ett lärosäte använder för att bedöma kunskaper, färdigheter och kompetenser som en person har skaffat sig:

- i ett icke-formellt eller informellt sammanhang,
- som inte har lett till en examen,
- genom yrkeserfarenhet,
- genom oavslutade studier vid ett erkänt lärosäte.

Det finns en rad olika begrepp för att beskriva processen med att identifiera, bedöma och formellt erkänna tidigare lärande (till exempel Accreditation of prior learning (APL), Validation des acquis de l'expérience (VAE), Accreditation of prior experiential learning (APEL) och validering av reell kompetens⁹. I denna manual använder vi uttrycket *erkännande av tidigare lärande* för att täcka alla dessa olika begrepp.

Informellt och icke-formellt lärande kan ha gett läranderesultat som är jämförbara med vad man får genom traditionell undervisning. Det är viktigt att erkänna den typen av lärande för att

⁹ Begreppet används på många olika sätt. I Sverige finns en ordlista publicerad: <http://www.valideringsdelegation.se/ord-och-begreppslista/>

underlätta antagning till fortsatta studier eller tillgodoräknande. De som har skaffat sig kunskaper på otraditionella vägar bör omfattas av samma principer vad gäller transparens, mobilitet och rättvist erkännande som de som har formella kvalifikationer.

Rekommendationer

När du bedömer kvalifikationer som helt eller delvis har utfärdats via flexibla utbildningsvägar bör du:

1. bedöma dem på samma sätt som en jämförbar kvalifikation som har utfärdats på traditionellt sätt, acceptera att det lärosäte som har utfärdat en kvalifikation som baseras på en flexibel utbildningsväg har fastställt att den berörda personen har uppnått de läranderesultat som krävs för kvalifikationen.

Gällande kvalitetssäkringssystem går i god för att programmets och/eller lärosätets i förväg fastställda (minimi)kvalitet uppfyller normerna, även om studenten har valt en flexibel utbildningsväg.

Exempel 17.1 – Bedöma en kvalifikation som har utfärdats på grundval av validerad reell kompetens

En sökande i land X ansöker om erkännande av en fransk kvalifikation: *Brevet de Technicien Supérieur* (BTS). Kvalifikationen har till största delen baserats på den validering av reell kompetens som de franska myndigheterna har gjort. Kvalifikationen bör erkännas av den behöriga myndigheten i land X enligt exakt samma standarder som om kvalifikationen hade erhållits enbart via det franska formella utbildningssystemet.

2. Acceptera att kvalifikationer som utfärdas genom erkännande av tidigare lärande kan ha en annan utformning och kan skilja sig från kvalifikationer som har erhållits på traditionellt sätt, särskilt när det gäller vilken typ av information som lämnas tillsammans med kvalifikationen (till exempel omfattning, poäng, programmets innehåll).

Tänk på att behöriga myndigheter för erkännande av tidigare lärande kanske inte finns med i de vanliga förteckningarna över erkända högskolor. Om du inte kan hitta informationen bör du kontakta ENIC-NARIC-kontoret eller det nationella kontoret för information om erkännande i det land där lärosätet ligger.

Exempel 17.2 – Erkänna en kvalifikation med reell kompetens, som har en annorlunda utformning

En sökande har lämnat in en erkänd kvalifikation som har utfärdats enbart på grundval av erkännande av tidigare lärande. Kvalifikationen åtföljs inte av någon ämnesförteckning och beskrivs inte i form av programmets omfattning och innehåll, som du brukar ta hänsyn till i dina beslut. Trots detta bör du lita på att kvalifikationen har utfärdats efter att sökanden har förvärvat den kompetens som krävs för kvalifikationen. Du bör basera din bedömning på den tillgängliga informationen om de allmänna och särskilda lärandemålen för denna nivå och/eller typ av utbildning.

Källor och hänvisningar

Följande källor till mer information kan vara till hjälp:

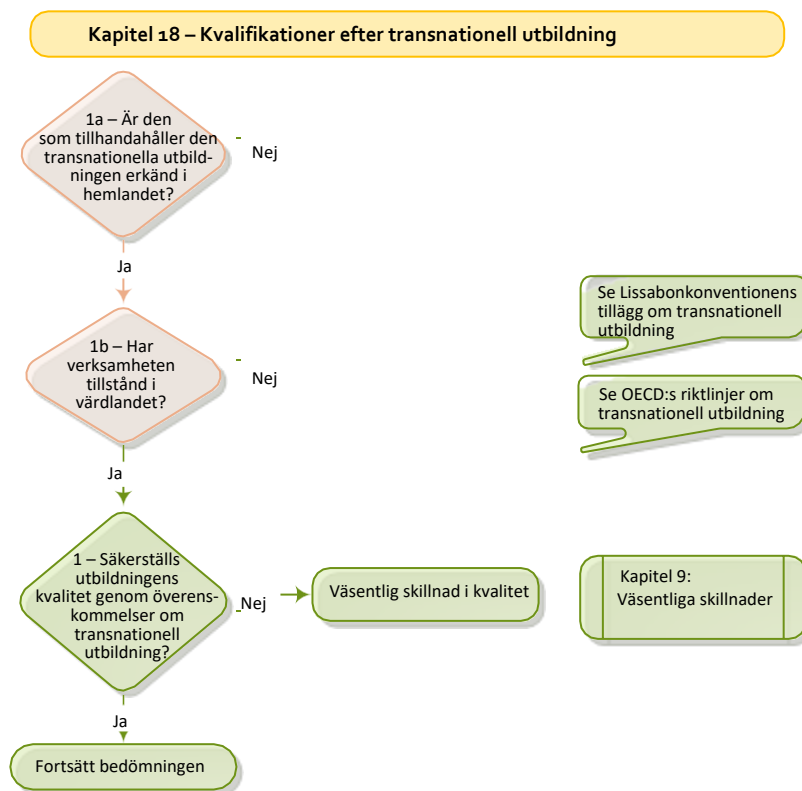
- Bilagan till examensbeviset (Diploma Supplement) bör i förekommande fall innehålla information om flexibla utbildningsvägar i högre utbildning. (Se kapitel 14 "Bilaga till examensbevis" (och andra källor till mer information).
- Certifieringsrapporter från de länder som deltar i Bolognaprocessen, med information om flexibla utbildningsvägar och läranderesultat i de högre utbildningssystemen. Certifieringsrapporterna publiceras på <http://www.enic-naric.net/index.aspx?s=n&r=ena&d=qf>
- Rekommendationsbrev/referenser och mobilitetsdokumentation, till exempel Europas tillägg till examensbevis, som beskriver läranderesultat som har uppnåtts genom en utbildningsperiod utomlands.
- Den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF–LLL) gäller för alla typer av utbildning och främjar validering av icke-formellt och informellt lärande. Resultatet av icke-traditionell undervisning kan jämföras med beskrivningarna för läranderesultat i de åtta referensnivåerna i EQF–LLL.

18. Kvalifikationer som har utfärdats efter transnationell utbildning

Sammanfattning

Det har skett en stor ökning i utbudet av transnationella utbildningar (Transnational Education, TNE), tack vare den tekniska utvecklingen och utbildningsleverantörernas ökade mobilitet i den globaliserade ekonomin. Det svåraste när man ska avgöra om en transnationell utbildning ska erkännas eller inte är att man måste verifiera utbildningens status, inte bara i ett, utan två eller ännu fler länder.

Flödesschema

Inledning

Transnationell utbildning är en förhållandevis ny företeelse inom den högre utbildningen. Med detta avses högre utbildningsprogram (även distansutbildningar) där studenterna befinner sig i ett annat land än det utfärdande lärosätet. Detta skiljer sig från transnationella gemensamma utbildningsprogram (se kapitel 19, "Kvalifikationer från gemensamma program"), där examen utfärdas gemensamt och studierna bedrivs vid lärosäten i mer än ett land.

I många fall är det svårt att fastställa "hemlandet" för det utfärdande lärosätet och den myndighet som ansvarar för att erkänna och/eller ackreditera lärosätet och/eller dess utbildningar.

Transnationella utbildningsprogram inrättas genom två typer av transnationella överenskommelser:

1. **Överenskommelser om samarbete**, där det utfärdande lärosätets utbildningsprogram ges av ett annat partnerlärosäte (ett lärosäte från land X låter till exempel ett lärosäte i land Y hålla i utbildningen medan kvalifikationen utfärdas av lärosätet i land X).
2. **Överenskommelser utan samarbete**, där ett utbildningsprogram genomförs direkt av ett utfärdande lärosäte på gränsöverskridande basis (ett universitet från land X har till exempel en filial i land Y, där universitet erbjuder utbildningen, samtidigt som kvalifikationen utfärdas från land X).

Rekommendationer

Som vi beskriver i kapitel 3 ("Ackreditering och kvalitetssäkring") kan vissa specifika typer av kvalifikationer behöva undersökas mer ingående för att avgöra om de har ackrediterats eller erkänts korrekt. När du bedömer kvalifikationer som har utfärdats genom transnationell utbildning rekommenderar vi följande:

1. Kontrollera statusen för det lärosäte som ansvarar för det transnationella utbildningsprogrammet.
 - a. Kontrollera att det berörda lärosätet är erkänt/ackrediterat i det land där lärosätet ligger.
 - b. Kontrollera i förekommande fall att lärosätet har tillstånd (av såväl hemlands- som värdlandsmyndigheter) att bedriva verksamhet i värdlandet.

Läs mer om de principer som lärosäten som erbjuder transnationell utbildning bör följa i

 - a) *Code of Good Practice for the Provision of Transnational Education* (ett tillägg till Lissabonkonventionen),
 - b) *OECD:s Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education*.

Exempel 18.1 – Oseriösa utbildningsleverantörer

Transnationell utbildning brukar betraktas som ett bra komplement till det nationella utbildningssystemet, framför allt i länder där högskolorna inte har tillräckligt stor kapacitet för att ta emot hela den nationella studentpopulationen. Brist på insyn och avsaknad av tydlig lagstiftning kan dock leda till situationer där oseriösa utbildningsleverantörer försöker kringgå kvalitetsreglerna för högre utbildning.

Därför kan man behöva kontrollera legitimiteten i den transnationella överenskommelsen extra noga, framför allt om det inte finns någon information om ackrediteringsstatusen för det transnationella utbildningsprogrammet. I sådana fall ger det faktum att en utbildningsleverantör är en erkänd högskola i hemlandet inte alltid någon garanti för kvaliteten hos den utbildning som erbjuds i ett annat land.

2. Kontrollera om utbildningens kvalitet säkerställs genom de deltagande lärosätens transnationella överenskommelser.

Du bör kontrollera om det transnationella utbildningsprogrammet är ackrediterat i utbildningsleverantörens hemland eller erkänt/ackrediterat i värdlandet. Ett av dessa alternativ bör oftast vara tillräckligt.

Exempel 18.2 – Kontrollera en transnationell kvalifikation

En antagningshandläggare undersöker en kvalifikation som har utfärdats av en erkänd högskola i land A genom en filial i land B. Filialen har inte någon officiell status som erkänd högskola i land B. Handläggaren konstaterar att de utbildningar som ges vid filialen har ackrediterats i land A (som har ett ackrediteringssystem på programnivå).

Därför konstaterar handläggaren att det finns tillräckliga bevis på kvaliteten i utbildningen och fortsätter sin bedömning av kvalifikationen.

Om den som ger utbildningen och/eller utbildningen inte uppfyller kraven i de båda rekommendationerna ovan, har du inte tillräckliga bevis på kvaliteten i det transnationella utbildningsprogrammet. Se rekommendation 3 i kapitel 3 ("Ackreditering och kvalitetssäkring") om vilka alternativ du har för att fortsätta erkännandeprocessen.

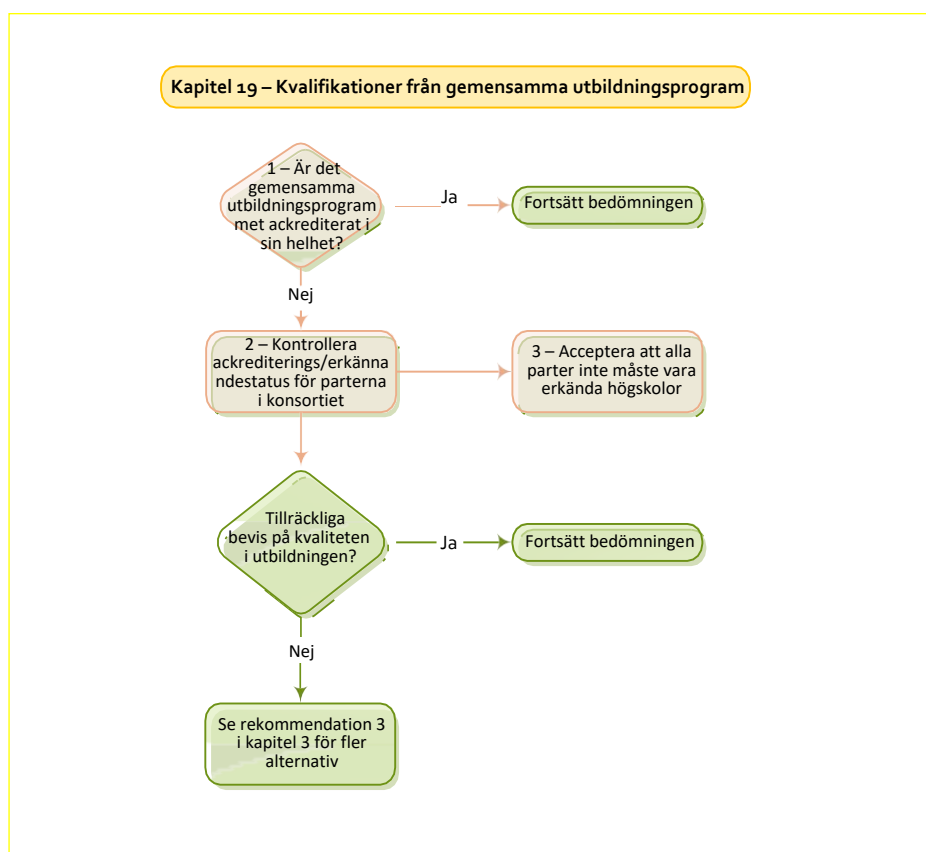
19. Kvalifikationer från gemensamma program

Sammanfattning

Den europeiska strategi som antogs nyligen och som innehåller mekanismer för gemensam kvalitetssäkring av gemensamma utbildningsprogram ger ökad insyn och gör det lättare att erkänna kvalifikationer som har utfärdats efter den typen av utbildning. Erkännande av kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram (joint degrees) innefattar dock fortfarande ofta kvalifikationer som har utfärdats utanför den ramen, vilket kan innebära att det krävs en noggrannare granskning av utbildningen och de lärosäten som ingår. I sådana fall rekommenderas en viss flexibilitet i bedömningen, eftersom den nationella lagstiftningen för att utfärda gemensamma kvalifikationer kan släpa efter i många länder.

I detta kapitel hittar du några råd om hur du kan hantera bedömningen av sådana kvalifikationer.

Flödesschema

Inledning

Ett gemensamt program är en utbildning som erbjuds av flera högskolor som bildar ett gemensamt programkonsortium. Utbildningen måste inte leda fram till en gemensam examen, det är bara en av de möjliga examina som kan utfärdas. Efter genomgången gemensamt program kan den examinerade endast få en nationell kvalifikation, flera separata kvalifikationer (kallas ibland dubbel examen eller multipel examen) och/eller ett dokument med en gemensam kvalifikation.

Kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram skiljer sig från utländska nationella kvalifikationer eftersom de antingen anses tillhöra mer än ett nationellt system eller inte anses tillhöra något enskilt nationellt system fullt ut. Därför måste några ytterligare faktorer beaktas när dessa kvalifikationer bedöms.

Något som komplicerar saken är att den nationella lagstiftningen för konsortiets medlemmar kan göra det svårare att erbjuda (internationella) gemensamma program och utfärda gemensamma kvalifikationer. Det kanske saknas relevant lagstiftning, eller så hindrar den att utbildningen ges. En annan möjlighet är att nationella lagar i olika länder står i konflikt med vissa komponenter i det gemensamma utbildningsprogrammet. För att lösa detta förespråkar kvalitetssäkringsorgan att ackreditering av ett gemensamt program från en tillförlitlig organisation bör räcka som bevis på programmets kvalitet.

I maj 2015 antog de europeiska ministrarna med ansvar för högre utbildning en strategi för kvalitetssäkring av gemensamma utbildningsprogram för att underlätta den externa kvalitetssäkringen av dem. Den europeiska strategin skapar en ram för gemensam kvalitetssäkring av gemensamma program. Där föreskrivs en ansökningsmekanism och standarder som baseras på de överenskomna verktygen för EHEA, utan att ytterligare nationella kriterier tillämpas. Enligt strategin ska samarbetande lärosäten gemensamt välja en lämplig kvalitetssäkringsorganisation från förteckningen över organisationer som är registrerade i EQAR. Organisationen bör använda de standarder och processer som anges i den europeiska strategin för att genomföra en enda bedömning eller ackreditering av hela det gemensamma utbildningsprogrammet – och resultatet ska sedan accepteras i alla EHEA-länder.

Om det inte finns någon tydlig ackrediteringsstatus inom ramen för den europeiska strategin bör du söka bevis på det gemensamma utbildningsprogrammets kvalitet i statusen för medlemmarna i konsortiet och deras utbildningar.

Rekommendationer

Som vi beskriver i kapitel 3 ("Ackreditering och kvalitetssäkring") kan vissa specifika typer av kvalifikationer behöva undersökas mer ingående för att avgöra om de har ackrediterats eller kvalitetssäkrats korrekt. När du bedömer kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram bör du göra följande:

1. Kontrollera om den europeiska strategin för kvalitetssäkring av gemensamma program har tillämpats på programmets ackreditering.

Det betyder att programmet har genomgått en integrerad kvalitetssäkring, är ackrediterat hos var och en av de berörda medlemmarna i konsortiet och att det inte behövs några ytterligare kontroller.

2. Saknas en sådan ackreditering bör du kontrollera om det gemensamma utbildningsprogrammet i sin helhet har ackrediterats av en tillförlitlig (nationell) ackrediteringsorganisation, oftast i ett land där en av konsortiets medlemmar är etablerad. I sådant fall har du tillräckliga bevis på programmets övergripande kvalitet och det bör inte krävas några ytterligare kontroller av statusen för konsortiets medlemmar.

Exempel 19.1 – Ackrediterat gemensamt utbildningsprogram

En sökande lämnar in en masterexamen i Europastudier från ett konsortium av sju högskolor. Examen utfärdades innan den europeiska strategin antogs, men av bilagan till examensbeviset (se kapitel 14, "Bilaga till examensbevis (och andra källor till mer information)") framgår att det gemensamma utbildningsprogrammet är ackrediterat av den nationella ackrediteringsorganisationen i ett av de länder som är representerat i konsortiet. Handläggaren kontrollerar det gemensamma utbildningsprogrammets ackrediteringsstatus och fortsätter sin bedömning av kvalifikationen utan att behöva kontrollera statusen hos samtliga sju medlemmar i konsortiet.

3. Om inte hela programmet är ackrediterat behöver du kontrollera ackrediterings/erkännandestatus för konsortiets medlemmar eller (i länder med ett ackrediteringssystem på programnivå), ackrediteringsstatusen för delar av programmet, för att få fram tillräckliga bevis på dess kvalitet.

Detta kan vara ganska svårt och tidsödande, om du bedömer ett gemensamt utbildningsprogram som erbjuds av ett konsortium som omfattar en mängd lärosäten. I de flesta utbildningssystem kan det vara extra besvärligt att kontrollera ackrediteringsstatusen för en del av ett program som erbjuds av ett lärosäte i ett konsortium. Därför uppmanar vi dig att var flexibel i detta avseende när du granskar den gemensamma kvalifikationen. Du behöver inte kontrollera varje detalj i programmets ackreditering, så länge du har tillräckliga bevis på den övergripande kvaliteten.

Exempel 19.2 – Kontrollera ackrediterings-/erkännandestatus för medlemmarna i konsortiet

En sökande lämnar in en masterexamen i neurolingvistik från ett konsortium av fem högskolor. Det gemensamma utbildningsprogrammet har inte ackrediterats i sin helhet av någon nationell ackrediteringsorganisation. Antagningshandläggaren börjar med att kontrollera ackrediterings-/erkännandestatus för konsortiet och upptäcker att två partner är erkända lärosäten i sina nationella system, medan de tre andra lärosätena är verksamma inom ett nationellt system som baseras på ackreditering av programmet. Handläggaren kan inte hitta någon information om ackrediteringsstatusen för de delar av det gemensamma utbildningsprogrammet som erbjuds av dessa tre lärosäten, men alla tre har ett ackrediterat nationellt utbildningsprogram inom neurolingvistik.

Handläggaren konstaterar att det finns tillräckliga bevis på programmets kvalitet och fortsätter sin bedömning av kvalifikationen.

4. Acceptera att konsortier som erbjuder gemensamma utbildningsprogram kan omfatta lärosäten som inte är erkända högskolor, förutsatt att de erkända högskolorna i konsortiet tar ansvar för kvaliteten i det gemensamma programmet.

I vissa avseenden är verksamheten med gemensamma utbildningsprogram ett experiment (särskilt inom det europeiska området för högre utbildning) för att skapa nya former av högre utbildningsprogram. Därför kan konsortierna omfatta medlemmar som ligger utanför de formellt erkända högskolorna, till exempel forskningsinstitut eller näringslivsorganisationer med särskilda kunskaper eller färdigheter som är relevanta för det gemensamma utbildningsprogrammet.

Exempel 19.3 – Konsortium med en icke-erkänd partner

En sökande lämnar in en masterexamen i internationell marknadsföring från ett konsortium av två högskolor och ett stort internationellt marknadsföringsföretag. Det gemensamma utbildningsprogrammet har inte ackrediterats i sin helhet av någon nationell ackrediteringsorganisation. Antagningshandläggaren kontrollerar ackrediterings-/erkännandestatus för konsortiet och konstaterar att de två högskolorna är erkända inom sina nationella system och erbjuder en rad olika nationella masterutbildningar i företagsekonomi, marknadsföring och kommunikation. Det internationella marknadsföringsföretaget är inte en erkänd högskola och erbjuder inga ackrediterade utbildningar.

Det gemensamma utbildningsprogrammet är utformat på ett sådant sätt att de två högskolorna tydligt har ansvaret för att utbildningen hänger ihop och ansvarar för alla tentamina, medan företaget tillhandahåller praktisk utbildning genom särskilda fallstudier och övervakar studenternas praktikperioder.

Handläggaren konstaterar att det finns tillräckliga bevis på programmets kvalitet och fortsätter sin bedömning av kvalifikationen.

Om det gemensamma utbildningsprogrammet och konsortiet inte uppfyller kraven i de båda rekommendationerna ovan, har du inte tillräckliga bevis på kvaliteten i det gränsöverskridande utbildningsprogrammet. Se rekommendation 3 i kapitel 3 ("Ackreditering och kvalitetssäkring") om vilka alternativ du har för att fortsätta erkännandeprocessen.

Källor till mer information

Det bör finnas mer information om det gemensamma utbildningsprogrammet och den utfärdade kvalifikationen (en gemensam examen) i bilagan till examensbeviset för denna. Du kan också hitta specifik information om gemensamma utbildningsprogram i följande källor:

- Officiell webbplats för de högskolor/konsortier som erbjuder gemensamma utbildningsprogram.
- Avtal mellan lärosäten som inrättar ett gemensamt utbildningsprogram.
- Webbplatsen Ecapedia, som även innehåller resultatet för Joqarprojektet.

Länk: http://ecahe.eu/w/index.php/Main_Page

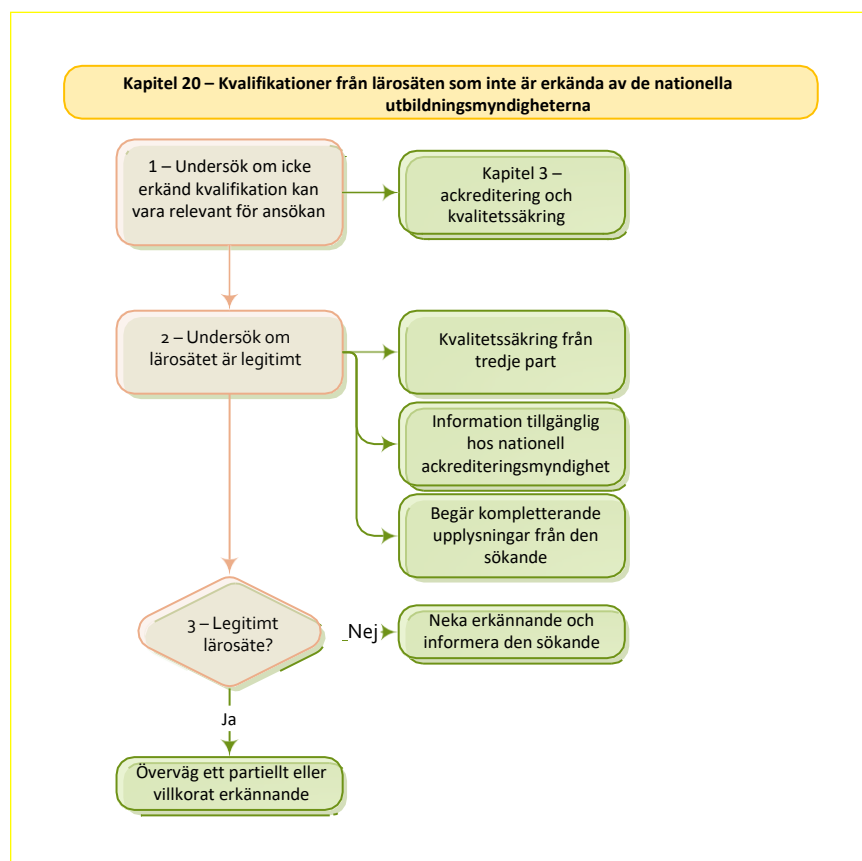
- Den europeiska strategin för kvalitetssäkring av gemensamma utbildningsprogram.
Länk: <https://www.eqar.eu/kb/joint-programmes/>
- Revised Recommendation on the Recognition of Joint degrees and Explanatory memorandum.
Länk: http://www.enic-naric.net/fileusers/7355_Revised_Recommendation_on_the_Recognition_of_Joint_Degrees_2016.pdf

20. Kvalifikationer från lärosäten som inte är erkända av de nationella utbildningsmyndigheterna

Sammanfattning

I detta kapitel beskriver vi hur du kan hantera kvalifikationer från lärosäten som inte är formellt erkända inom sina nationella högre utbildningssystem och som kanske ändå erbjuder legitima utbildningsprogram som kan beaktas för bedömning.

Flödesschema

Inledning

Statusen för det utfärdande organet (se kapitel 3, "Ackreditering och kvalitetssäkring") är en viktig faktor som man bör ta hänsyn till.

- När ett lärosäte är erkänt i det nationella systemet kan kvalifikationen bedömas och erkännas i enlighet med Lissabonkonventionen.

- När ett lärosäte inte är formellt erkänt eller registrerat av utbildningsmyndigheterna i det nationella systemet ska du kontrollera om någon annan myndighet ger det legitimitet, eller om det finns andra omständigheter som kan motivera en bedömning av kvalifikationer som har utfärdats av lärosätet.

Icke-erkända men legitima lärosäten kan delas in i tydliga grupper, däribland följande:

1. Lärosäten som är utestängda från erkännande eller som väljer att inte bli erkända.

Denna kategori avser legitima lärosäten vars utbildningar och kvalifikationer kan erkännas officiellt av myndigheter, andra högskolor och av arbetsgivare, men som inte omfattas av utbildningsmyndigheternas ansvar på grund av omständigheter som rör lagstiftning och jurisdiktion, inte kvalitet³.

2. Lärosäten som ger bristfällig eftergymnasial utbildning.

Denna kategori avser lärosäten som omfattas av utbildningsmyndigheternas ansvar och som erbjuder äkta utbildningsprogram, men som av olika skäl inte uppfyller kriterierna för att bli ackrediterade eller erkända formellt. Dessa lärosäten kan inte bedömas som fullt erkända lärosäten, men under vissa omständigheter kan högskolor och ENIC-NARIC-kontor delvis bedöma deras kvalifikationer eller ge elever från sådana lärosäten råd om hur de ska kunna uppnå vanlig standard för erkännande.

Det är värt att påpeka att nationella processer för kvalitetssäkring och erkännande kan variera från land till land, vilket kan leda till att vissa typer av lärosäten eller program inte erkänns. Även om det finns legitima skillnader som gör att det inte går att bevilja ett fullständigt erkännande kan det fortfarande vara möjligt att ge någon form av erkännande eller användbara kommentarer och råd till sökande som har sådana kvalifikationer och till berörda parter.

Rekommendationer

1. Vi rekommenderar att du försöker ta reda på om ett lärosäte kan betraktas som en legitim utbildningsleverantör, även om det inte är erkänt officiellt. För effektivitetens skull bör du dock begränsa dina undersökningar till kvalifikationer som verkar relevanta för den aktuella ansökan och som du kanske kan ta med i din bedömning i någon form.

³ Det kan till exempel handla om statliga eller militära utbildningsinstitutioner, religiösa lärosäten och seminarier och leverantörer av vuxenutbildning. Några kan också vara transnationella utbildningsleverantörer (se kapitel 18, "Kvalifikationer efter transnationell utbildning").

Exempel 20.1 – Utredning av legitim utbildningsleverantör

En antagningshandläggare tar emot en kvalifikation som har utfärdats av en polisskola som inte är en erkänd högskola. Ansökan gäller ett avancerat program inom kriminalteknik. Eftersom lärandemålen för utbildningen kan stämma överens med programmets syfte bestämmer sig antagningshandläggaren för att utreda lärosätet och kvalifikationen närmare, i stället för att avslå ansökan på formella grunder.

2. För att avgöra om ett icke-erkänt lärosäte är legitimt rekommenderar vi följande:
 - a. Undersök om lärosätet och kvalifikationen är legitima. Vilka (nationella) myndigheter är ansvariga? Vilken funktion har kvalifikationen i hemlandet?
 - b. Notera särskilt eventuella resultat av kvalitetssäkring från tredje part och information som kan finnas hos den nationella ackrediteringsmyndigheten.
 - c. Uppmana vid behov sökanden att lämna kompletterande upplysningar om lärosätet.

Exempel 20.2 – Information om legitim utbildningsleverantör

Antagningshandläggaren i det föregående exemplet söker på internet efter relevant information om den kvalifikation som har utfärdats av polisskolan, och hittar följande:

- ansvaret för kvalitetssäkringen av polisskolan ligger inte hos utbildningsministeriet, utan hos inrikesministeriet,
- antagning till utbildningen baseras på samma behörighetsgivande kvalifikationer som ger tillträde till universitetsutbildningar i hemlandet,
- lärandemålen för det treåriga programmet verkar likna de yrkesinriktade kandidatutbildningar som erbjuds av högskolor med yrkesutbildning,
- vissa högskolor i hemlandet tar emot examinerade från polisskolan till det sista året i en kandidatutbildning inom ett närliggande ämne.

3. Om du konstaterar att leverantören är legitim kan du överväga möjligheten att bevilja partiellt eller villkorat erkännande.

Exempel 20.3 – Partiellt eller villkorat erkännande

Antagningshandläggaren i de båda föregående exemplen konstaterar att tillräckligt mycket information har samlats in för att det ska gå att konstatera att polisskolan är ett legitimt lärosäte och att utbildningens kvalitetssäkring är tillfredsställande. Handläggaren anser att det går att göra ett partiellt erkännande, som liknar det som medges i hemlandet (tillträde till sista året i kandidatutbildningen i kriminalteknik).

4. Om kvalifikationen inte kan erkännas ska sökanden informeras om skälen till detta.

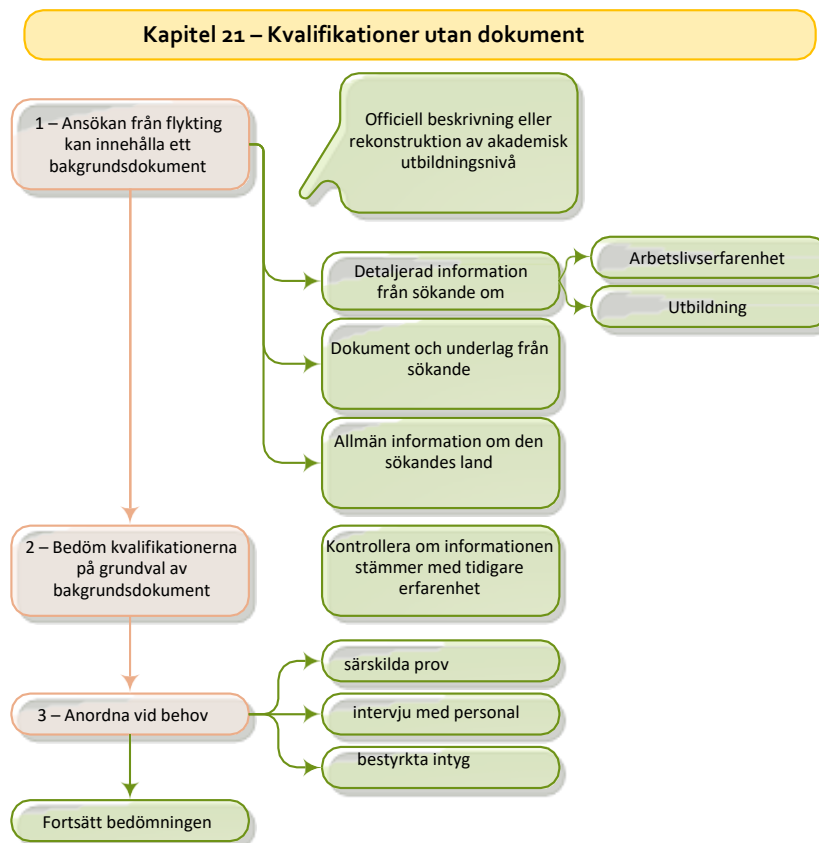
21. Bedömning av utbildning utan dokument

Sammanfattning

Flyktingar eller personer i flyktinglika förhållanden kanske inte har den dokumentation som krävs för att en kvalifikation ska kunna bedömas. Enligt artikel VII i Lissabonkonventionen är myndigheterna skyldiga att bedöma sådana kvalifikationer.

I brist på nödvändig dokumentation går det att bedöma utbildningen genom en rekonstruktion av utbildningsresultatet i en beskrivning av utländsk utbildningsbakgrund (bakgrundsdocument), som vid behov kan följas upp av en bedömning¹⁰.

Flödesschema

¹⁰ UHR/ENIC-NARIC Sveriges process för detta kallas "bedömning utan dokument". Processen finns beskriven här: <https://www.uhr.se/bedomning/utandokument>

Inledning

Flyktingar, eller personer i flyktinglika förhållanden, som har formell utbildning vid ett erkänt och/eller ackrediterat lärosäte, men inte har fullständig eller någon dokumentation, har rätt att få sina kvalifikationer bedömda när de ansöker till ett utbildningsprogram. Sökanden ska ha försökt få tag på sina dokument och har giltiga skäl varför detta inte har lyckats.

Enligt artikel VII i Lissabonkonventionen är erkännandemyndigheter skyldiga att utarbeta processer för att rättvist och snabbt bedöma om flyktingar eller personer i flyktinglika förhållanden uppfyller de gällande kraven för tillträde till högre utbildning även i de fall då deras kvalifikationer inte kan styrkas med formell dokumentation. De allmänna principerna för Lissabonkonventionen ska tillämpas för dessa processer.

Det kan vara komplicerat att bedöma flyktingars kvalifikationer: dokumentationen kanske är ofullständig och det kan vara svårt att verifiera eller få en tydlig bild av utbildningssystemet på grund av det politiska läget i ursprungslandet.

För att säkerställa att bedömningarna blir rättvisa bör din enhet beskriva hur bedömning utan dokument ska hanteras, och inkludera det i arbetet med bedömning av utländsk utbildning vid din institution eller ditt lärosäte.

Rekommendationer

Om du tar emot en ansökan från en flykting eller en person i flyktinglika förhållanden, som saknar dokumentation över utbildningen eller sina kvalifikationer, måste du ändå avgöra om personen uppfyller de viktigaste antagningskraven för utbildningen baserat på dessa kvalifikationer.

1. Du accepterar att sökanden inte har lämnat in fullständig information och försöker rekonstruera utbildningsresultatet baserat på alternativ information som sökanden har lämnat i en beskrivning av den utländska utbildningsbakgrunden – ett bakgrundsdokument. Bakgrundsdokumentet är en handling som till exempel kan innehålla följande:

a. Detaljerade uppgifter från sökanden om utbildningens innehåll, nivå och omfattning, till exempel:

- en sökandes personuppgifter, som namn, födelsedatum, födelseort och så vidare,
- examensbenämning,
- namnet på den högskola som utfärdar examensbeviset,
- utbildningens nivå,
- utbildningsprogrammets längd,
- årtal då kvalifikationen eller kvalifikationerna har utfärdats,
- utbildningens eller utbildningarnas namn,
- beskrivning av programmets eller programmens innehåll, däribland kurser och omfattning (om ämnesförteckningen inte är tillgänglig),
- försäkran från sökanden om att sanningsenliga uppgifter har lämnats.

Det kan också finnas ytterligare information om arbetslivserfarenhet, framför allt om den har anknytning till sökandens utbildning.

b. Handlingar och underlag som har lämnats in av sökanden och som kan bidra till att bekräfta de uppgifter som lämnats i punkt a ovan:

- student-id-nummer eller studentkod (i förekommande fall),
- utbildningsdokumentation (ämnesförteckning, dokument från behörighetsgivande utbildning och så vidare),
- intyg från lärosätet eller lärosätena om att kvalifikationen har utfärdats,

- intyg om arbetslivserfarenhet (i förekommande fall),
- andra belegg, till exempel namn på lärare, kursbeskrivningar och så vidare.

Anmärkning: Uppmuntra sökanden att bifoga så mycket relevant och styrkande dokumentation som möjligt.

- c. Allmän kunskap om det eller de utbildningssystem som kvalifikationen eller kvalifikationerna kommer från. Din nationella erkännandemyndighet kanske också kan lämna användbar information om utbildningarna i fråga.

Du bör vara medveten om att:

- sökande kanske lämnar in ett bakgrundsdokument eller beskrivning av utländsk utbildningsbakgrund (som till exempel har utarbetats av ditt nationella ENIC-NARIC-kontor) i stället för de vanliga ansökningshandlingarna,
- du kan bli ombedd att hjälpa till med att utarbeta ett bakgrundsdokument för sökanden.

Exempel 21.1 – Gör en mall för bakgrundsdokumentet

För att spara tid gör en antagningshandläggare vid lärosäte X en mall för bakgrundsdokumentet som sökanden kan fylla i.

Handläggaren utgår från mallen för bilaga till examensbevis

(<https://europass.cedefop.europa.eu/sv/documents/european-skills-passport/diploma-supplement/examples> (se kapitel 14 "Bilaga till examensbevis

(och andra informationsverktyg)") för att utforma mallen, men utelämnar de underavdelningar som är för tekniska och som man inte kan förvänta sig att sökanden ska kunna fylla i.

Handläggaren lämnar tydliga instruktioner för att se till att den information som krävs kommer att lämnas in.

Sedan behöver handläggaren bara lägga till information om utbildningssystemet och kvalifikationen (1c) för att färdigställa bakgrundsdokumentet.

UTBILDNINGSBAKGRUND	
Kvalifikation	Bevisning
Högstadiе- och gymnasieutbildning	Examen
Högre utbildning – grundutbildning	Student-id
	+ ämnesförteckning från första året
Högre utbildning – avancerad utbildning	Inga utbildningshandlingar, men intyg från lärare
	+ anställningsavtal
	+ bevis på informellt och icke-formellt lärande

2. Du försöker bedöma kvalifikationen eller kvalifikationerna på grundval av de uppgifter som lämnats i bakgrundsdokumentet. Var flexibel och acceptera att inte all dokumentation och information som krävs finns med i ansökningshandlingarna. Inrikta dig på att avgöra om sökanden kommer att lyckas med det syfte som erkännandet söks för, med utgångspunkt

i en kvalifikations fem komponenter: kvalitet, nivå, omfattning, profil och läranderesultat. Använd om möjligt tidigare ansökningar från samma lärosäte eller program (till exempel ämnesförteckning) för att samla information om de fem komponenterna i kvalifikationen och/eller kontakta ditt ENIC-NARIC-kontor för att få kompletterande upplysningar. Du kan också använda denna information för att dubbelkontrollera den information som har lämnats. Acceptera att du kanske inte kommer att kunna rekonstruera samtliga fem komponenter, trots dina ansträngningar, och tänk på att detta ofta inträffar även när originalhandlingar kan lämnas in, särskilt i fråga om läranderesultat.

Anmärkning: Vi rekommenderar att du skapar en databas över tidigare bedömningar, eftersom den kan ge dig information i framtida ärenden.

Om du tvivlar på att de inlämnade handlingarna är äkta ska du kontakta ditt ENIC-NARIC-kontor (se kapitel 5, "Äkthet").

Exempel 21.3 – Ha en flexibel inställning till ofullständiga handlingar

En flykting ansöker till en masterutbildning i teknik vid högskola X. De enda styrkande handlingar som sökanden har är samtliga ämnesförteckningar från studierna. Antagningshandläggaren accepterar detta. På grundval av ämnesförteckningarna drar antagningshandläggaren slutsatsen att sökanden har en kvalifikation på kandidatnivå i teknik från ett ackrediterat lärosäte, vilket ger tillträde till masterutbildningar vid högskolan. Dessutom ger ämnesförteckningen en bra överblick över utbildningens omfattning och profil. Handläggaren bestämmer sig för att erkänna den sökandes kvalifikation.

Exempel 21.4 – Använda ett bakgrundsdokument som har upprättats av ett ENIC-NARIC-kontor för att bedöma en flyktings kvalifikationer

En flykting ansöker till en masterutbildning i datorvetenskap på grundval av en kandidatexamen inom samma område. Sökanden har inget examensbevis eller intyg som bekräftar att programmet är slutfört. ENIC-NARIC-kontoret har upprättat ett bakgrundsdokument med en beskrivning av sökandens utbildningsbakgrund, baserat på information om kvalifikationen, kursbeskrivningar, arbetslivserfarenhet och underlag som sökanden har lämnat in. Efter att ha bedömt utbildningsportfolion kan handläggaren bestämma sig för att erkänna kandidatexamen och bevilja tillträde till masterutbildningen.

3. Om det är möjligt och/eller nödvändigt kan handläggningen också omfatta en särskild bedömningsprocess. Detta kan bero på den information som du har kunnat (eller inte har kunnat) få fram via bakgrundsdokumentet.
 - a. Välj en bedömningsmetod som är lämplig och genomförbar. Du kan till exempel
 - använda befintliga verktyg, som inträdesprov, eventuellt anpassade för att undvika alltför betungande prov,
 - intervjuer med antagningshandläggare (för att kontrollera samstämmighet) och sakkunnig personal vid den berörda fakulteten vid din högskola, eller

- yttranden som har vidimerats av en juridiskt behörig myndighet.
 - b. När du gör en särskild bedömning är det viktigt att du inriktar dig på de övergripande läranderesultat som sökanden behöver för det berörda utbildningsområdet.
 - c. Se till att bedömningsmetoden används konsekvent vid ditt lärosäte och att kvaliteten säkras.
4. Gör en slutgiltig bedömning av utbildningen på grundval av resultatet av punkterna 2 och 3.

Exempel 21.5 – Intervju som särskild form av examinering

En flykting ansöker till en masterutbildning vid högskola X. Den enda tillgängliga dokumentationen är en översättning till engelska av sökandens kandidatexamen. Antagningshandläggaren intervjuar sökanden tillsammans med lärare vid lärosätet. Sökanden får frågor om innehållet i, och lärandemålen för, utbildningsprogrammen, om den kurslitteratur som har använts samt om tentamina. Sökanden lämnar också information om studiemetoden vid lärosätet och om de projekt som har genomförts under kandidatutbildningen. Handläggaren och lärarna sammanställer all information i ett bakgrundsdocument och gör sin bedömning på grundval av det.

Exempel 21.6 – Jämförelse med tidigare ansökningshandlingar

En flykting ansöker till en masterutbildning i sociologi vid högskola X, men har ingen dokumentation över huvud taget. Antagningshandläggaren accepterar situationen och konstaterar att högskola X har fått in dokumentation om samma program vid en tidigare ansökan. Handläggaren jämför den beskrivning av utbildningen som sökanden har lämnat i bakgrundsdocumentet med informationen i ämnesförteckningen och konstaterar att uppgifterna stämmer överens. Den information om innehåll och omfattning som finns i den tidigare inlämnade ämnesförteckningen ger dessutom antagningshandläggaren tillräckligt med uppgifter för att bedöma betygshandlingen. Sedan anordnar antagningshandläggaren en liknande särskild bedömning som i exempel 21.5.

Exempel 21.7 – Officiell beskrivning som underlag för erkännande av tidigare lärande

En flykting ansöker till en masterutbildning i historia, men dokumentationen är så knapphändig att antagningshandläggaren inte kan gå vidare med en vanlig bedömning. På lärosätets begäran tar ENIC-NARIC-kontoret fram en officiell beskrivning av den kvalifikation som sökanden påstår sig ha. Beskrivningen baseras på:

- information från sökanden om dennes utbildningsprestation,
- ENIC-NARIC-kontorets kännedom om utbildningssystemet i utbildningslandet, och
- eventuella handlingar som har lämnats in som bevis på kvalifikationen eller kvalifikationerna.

Beskrivningen innehåller en generell bedömning av kvalifikationen eller av hur ENIC-NARIC generellt kommer att bedöma denna typ av kvalifikation.

Den officiella beskrivningen kan användas som en del (en kartläggning) i en officiell validering av reell kompetens, där sökandens kompetens kan granskas mer ingående.

Exempel 21.8 Inriktning på läranderesultat

En antagningshandläggare vid högskola X anordnar en intervju tillsammans med lärarna vid högskolan för att bedöma den information som en flykting har lämnat i sitt bakgrundsdokument i ansökan. Antagningshandläggaren bestämmer sig för att neka att utfärda ett erkännande, eftersom kurslitteraturen som användes i sökandens utbildning skiljer sig från den som används i utbildningen vid högskola X. Detta beslut är inte förenligt med Lissabonkonventionen, eftersom fokus bör ligga på läranderesultat, för att kunna avgöra om sökanden är tillräckligt väl förberedd för utbildningen.

Källor till mer information

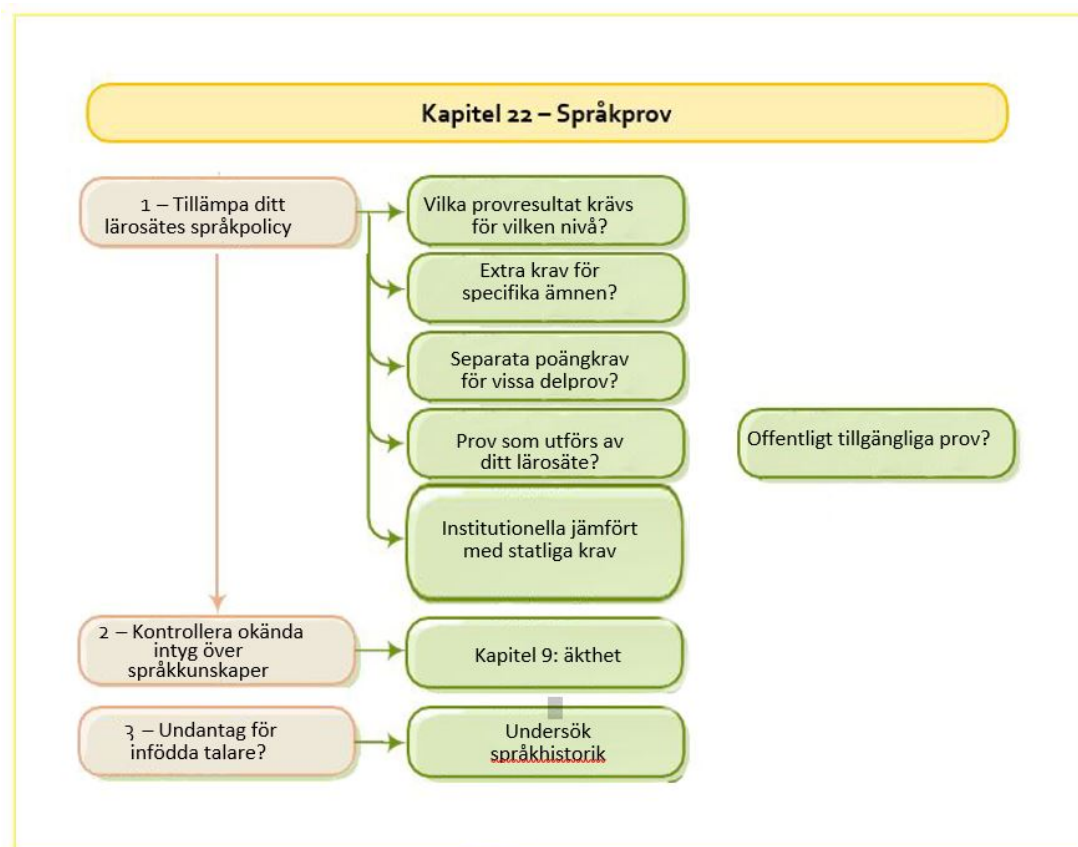
- Europeiska kommissionen har gjort en webbplats som ska underlätta integrationen av flyktingar.
Länk: http://ec.europa.eu/education/policy/migration_sv
- European University Association har skapat en interaktiv välkomstkarta för flyktingar, där alla högskolor uppmuntras att publicera sina initiativ.
Länk: <https://eua.eu/101-projects/541-refugees-welcome-map.html>
- ENIC-NARIC-nätverket har en webbsida om erkännande av flyktingars kvalifikationer.
Länk: <http://www.enic-naric.net/recognise-qualifications-held-by-refugees.aspx>

22. Språkprov

Sammanfattning

Språkprov används rutinmässigt i antagningsprocesser för högre utbildning. Krav på språkkunskaper kan ställas av stater som ett led i migrationspolitiken och av lärosäten som en förutsättning för att få delta i en antagningsprocess. Språkprov har fått en mer framträdande roll i takt med att mobiliteten över gränserna har ökat. De prov som används av de största mottagarländerna i Europa utformas och administreras av organ som är "officiella" i någon bemärkelse och som är tillräckligt väl etablerade för att vara trovärdiga och tillförlitliga.

Flödesschema

Inledning

Rättslig grund för språkprov

Enligt Lissabonkonventionen får sökande till högre utbildning inte diskrimineras på grund av språk. I artikel IV.7 anges dock att det är tillåtet att kräva att sökande kan uppvisa "tillräckliga kunskaper i det eller de språk som används i undervisningen vid lärosätet i fråga eller i andra angivna språk". En stat (dess konsulatjänst eller migrationsdepartement) kan kräva språkprov som villkor för

inresetillstånd till det land som det tilltänkta mottagande lärosätet ligger i. De kan också föreskrivas av lärosätet, som förutsättning för att få delta i en viss utbildning. Om både staten och lärosätet kräver språkprov innebär detta inte automatiskt att proven omfattar samma krav.

Generell information om språkprov

I allmänhet beskrivs kunskapsnivåer i språkprov och det är obligatoriskt att visa ett godkänt resultat. Syftet är att fastställa om sökanden har de minimikunskaper som krävs för att gå en utbildning och slutföra den. Lärosätena kan förstås förvänta sig att en students språkfärdigheter kommer att förbättras under utbildningens gång. För kortare perioder av studier utomlands, som till exempel finansieras av Erasmus, är detta ett uttryckligt mål för utbildningen. En del lärosäten har därför ett visst självbestämmande när det gäller att anta studenter som ännu inte har uppnått tröskelnivån för en utbildning.

Du behöver känna till de språkfärdighetsnivåer som är kopplade till olika nivåer i de nationella kvalifikationsramverken och även de kvotsystem och andra bilaterala avtal som kan finnas med andra länder.

Typer av språkprov

Vissa språkprov är internationellt gångbara, som de engelska språkproven Cambridge Proficiency, IELTS och TOEFL. De används inte bara för rekrytering till utbildningar i engelskspråkiga länder utan även till kurser som hålls på engelska i andra länder. Andra europeiska språk har prov som är allmänt erkända och rekommenderas av stater och lärosäten, till exempel NT2 (nederländska), TCF och TCF-DAP (franska), TestDaF och DSH (tyska), Cils (italienska), Dele (spanska), Tisus (svenska). De flesta ger ett övergripande resultat för språkkunskaperna och även separata resultat för delfärdigheterna när det gäller att läsa, skriva, förstå talat språk och att tala själv.

Referensramar för språk

Stater och lärosäten kan hänvisa till Europarådets gemensamma europeiska referensram (Council of Europe's Common European Framework of Reference). Den innehåller en språkfärdighetsskala i tre nivåer (med undernivåer) som utformats som hjälpmedel för den europeiska språkportfolion (European Language Portfolio (ELP)). Språkportfolion baseras på en självskattning och har förfinats av europeiska språkrådet för att användas i högre utbildning. Den består av ett språkpass, en språkbiografi och en dossier.

Problem med språkprov

Språkproven vara mindre problematiska än ämneskraven för den utbildning som sökanden vill gå, men det kan ändå uppstå komplikationer. En sökande kanske påstår sig ha språket som modersmål, ha en förälder som gör det, eller säger sig ha gått hela eller delar av den föregående utbildningen på det berörda språket, eller ha ett språkfärdighetsintyg som inte längre är giltigt. Att intygen är äkta är kanske å andra sidan inte ett lika stort problem i praktiken, eftersom de stora provorganisationerna har kapital, teknik och motivation för att bekämpa identitetsbedrägerier.

Rekommendationer

1. Se till att du är bekant med och tillämpar ditt lärosätes språkpolicy för inresande studenter:
 - a. Vilka resultat på vilka prov krävs för tillträde till utbildningar på kandidat-, master- eller doktorandnivå? Vilka ytterligare krav ställs för specifika ämnen? Ställs det krav på specifika poäng för de enskilda färdigheterna (till exempel att tala och skriva)? Är det

ett absolut krav att en viss färdighetsnivå har uppnåtts för att bli antagen, eller finns det utrymme för egna bedömningar? Kan studenter ges möjlighet att förbättra sina språkkunskaper samtidigt som de studerar vid lärosätet?

- b. Är det lärosätet som utformar och anordnar provet, eller används standardiserade, offentligt tillgängliga prov?
- c. Hur står sig de resultat som krävs i förhållande till eventuella statliga krav? Vilka samordningsmekanismer finns mellan ditt lärosäte och migrationsmyndigheterna?

Exempel 22.1 – Utrymme för egna bedömningar

Ett lärosäte kräver ett totalt resultat på 6,0 IELTS för antagning till sina kandidatutbildningar. Lärosätet erbjuder också förberedande kurser, där studenterna förbereds för kandidatutbildningar. För dessa förberedande kurser accepteras även IELTS-poäng på mindre än 6,0, eftersom undervisning i engelska ingår i de förberedande kurserna. Därför krävs minst 5,0 IELTS för förberedande kurser på 6–12 månader.

Exempel 22.2 – Samordning med migrationsmyndigheter

I land N har staten ställt som krav att högskolor ska underteckna en uppförandekod (Code of Conduct) för att utländska medborgare ska få uppehållstillstånd för att gå en utbildning på högskolenivå. I uppförandekoden anges bland annat tydligt vilka språkkunskapsnivåer som krävs för olika typer av utbildningar. Antagningshandläggaren i land N bör ha god kännedom om innehållet i uppförandekoden och respektera kodens minimikrav på språkkunskaper. Annars kommer lärosätets utländska studenter inte att beviljas uppehållstillstånd, trots att de har antagits till utbildningen.

2. Om en sökande lägger fram ett språkfärdighetsintyg som har utfärdats av en organisation som du inte känner igen, se kapitel 5, "Äkthet".

Framför allt bör du uppmuntra ditt lärosäte och dess partner att ta fram språkportfolio (ELP)-mallar som har registrerats av Europarådet.

3. Om en sökande ansöker om att undantas från ett språkprov för att han eller hon har språkfärdigheter som en som har språket som modersmål bör du undersöka hans eller hennes språkhistorik (modersmål, undervisningsspråk) och tidigare kvalifikationer för att få bevis.

På lärosätetsnivå kan du ha möjlighet att avstå från kravet på språkprov, begära en europeisk språkportfolio, låta sökanden genomgå ett diagnostiskt prov om så är möjligt, eller kräva ett formellt prov. När det gäller statliga krav kan det finnas undantag för sökande från länder som det finns bilaterala avtal med.

Hänvisningar

- Europarådets gemensamma europeiska referensram finns på <https://www.coe.int/en/web/language-policy/home>
- Läs mer om den europeiska språkportfolion (European Language Portfolio, ELP) på <https://www.coe.int/en/web/portfolio>

DEL VI

—

Studentmobilitet

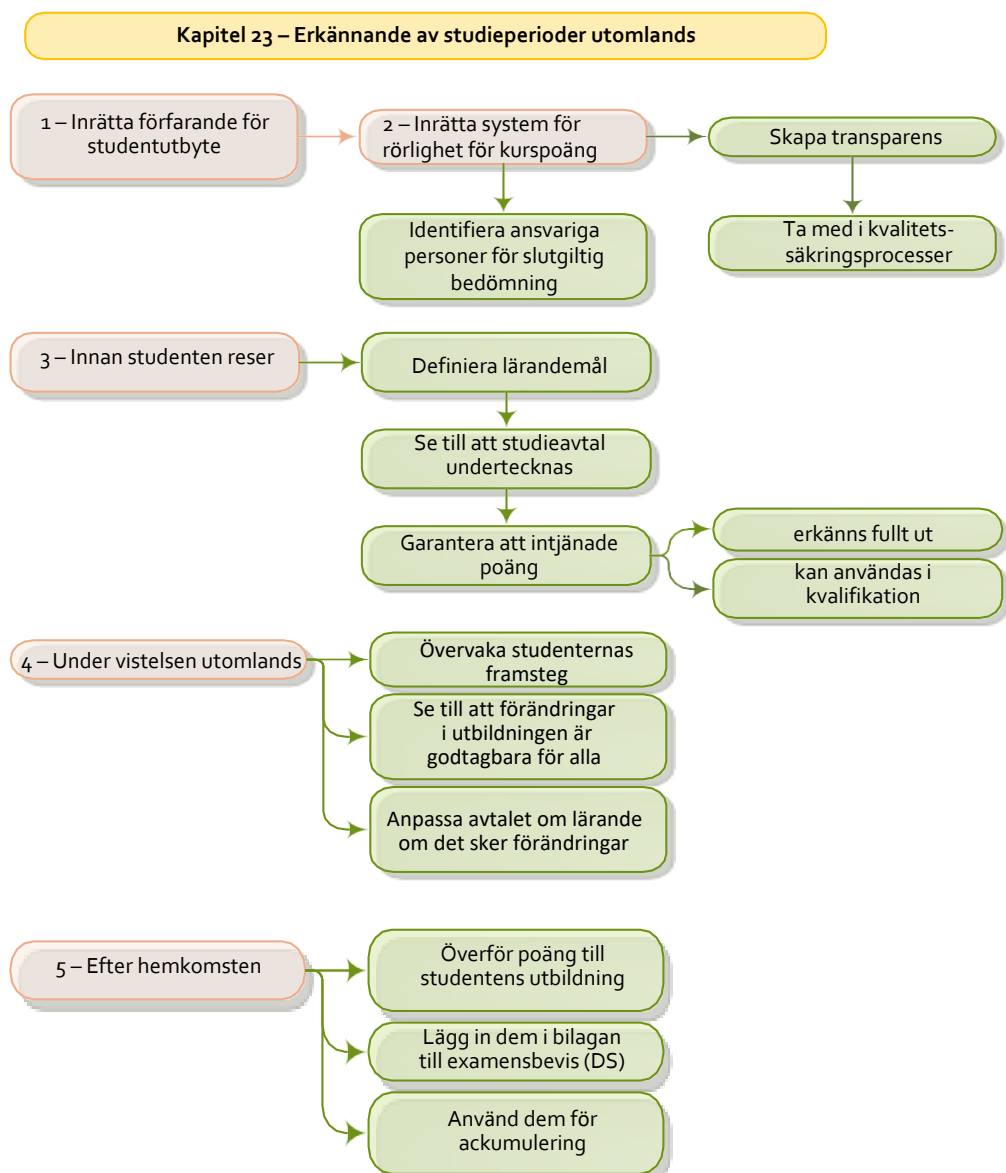
Del VI i manualen ägnas åt rekommendationer i fråga om studieperioder utomlands. Till skillnad från de föregående kapitlen, som handlar om mobilitet i fråga om examina, handlar denna del om studentmobilitet.

23. Erkännande av studieperioder utomlands

Sammanfattning

Detta kapitel handlar om erkännande av poäng som utfärdats för kortare utbildningsperioder som studenter vid en svensk högskola genomfört vid ett utländskt lärosäte. Detta kallas studentmobilitet. För att underlätta erkännandet av poäng som har erhållits på detta sätt riktar vi in oss på faserna före, under och efter studentmobiliteten i våra rekommendationer här.

Flödesschema

Inledning

Studentmobilitet innebär att studenter kan studera vid ett annat lärosäte (ofta utomlands) under en kortare period och sedan återvända till sitt hemlärosäte för att slutföra sina studier. De poäng som har utfärdats vid det andra lärosätet måste erkännas. Annars kommer studierna eller praktiken inte att integreras helt och hållet och dess akademiska, kulturella och språkliga fördelar kanske inte förverkligas fullt ut.

Erasmus studentutbyte är ett välkänt exempel på studentmobilitet, men det finns även många andra former. Transatlantiska utbytesprogram innebär också studentmobilitet. Detsamma gäller för studentutbyten som organiseras av regionala grupper av länder, till exempel Nordplus högre utbildning i Baltikum och Skandinavien och de många gemensamma examina som har utvecklats av partnerhögskolor såväl inom som utanför Erasmusprogrammet. Dessa bör dock behandlas separat (se kapitel 19, "Kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram"), eftersom de oftast stöder multilateral, snarare än bilateral mobilitet. Slutligen kan korta perioder av mobilitet även omfatta praktikperioder, och poäng från dem bör också erkännas.

Lissabonkonventionen

Studentmobilitet omfattas av Lissabonkonventionen, där det finns ett särskilt avsnitt om "erkännande av studieperioder".

Formellt erkännande – genom en fastställd process eller på begäran – är med andra ord det normala resultatet av en kortare studieperiod vid ett annat lärosäte. Precis som i fallet med mobilitet i fråga om examina bör erkännande beviljas, förutsatt det inte går att visa att det finns väsentliga skillnader. I kapitel 9 "Väsentliga och icke väsentliga skillnader" hittar du en uttömmande förklaring av begreppet väsentliga skillnader.

Grundläggande dokumentation

Studentmobilitet bygger på ett antal viktiga dokument:

1. Erasmusstadgan för högre utbildning (Erasmus Charter for Higher Education). Denna stadga är endast tillämplig för Erasmusprogrammet och är obligatorisk för de deltagande lärosätena. Där anges de principer för verksamheten som alla lärosäten måste åta sig att följa. Bland annat krävs att de aktiviteter som anges i de obligatoriska studieavtalen och som studenterna har fullgjort på ett tillfredsställande sätt ska erkännas fullt ut.
2. Kurskatalogen. Det är viktigt att studenter som ansöker om placering utomlands får information om alla studiemöjligheter i de potentiella mottagande lärosätena.
3. Ansökningsblanketten. Det är lika viktigt att utresande studenter ger sina potentiella mottagare all information om sin bakgrund och sina mål.
4. Studieavtalet (Learning Agreement). Studieavtalet förhandlas fram mellan studenten, det sändande lärosätet och det mottagande lärosätet. Där fastställs skyldigheterna för varje part och (före utresan) vilka moduler som ska ingå i studierna, om läranderesultaten är lämpliga, om och i så fall hur en praktik ska organiseras och hur många poäng som kommer att tjänas in. När ansökan har godkänts ska alla parter (student, sändande lärosäte och mottagande lärosäte) underteckna studieavtalet. Denna process ska slutföras innan studenten lämnar det sändande lärosätet. Avtalet kan ändras under perioden, efter samtycke från alla parter.

5. Personlig ämnesförteckning (transcript of records). När studieperioden är avslutad utfärdar det mottagande lärosätet en ämnesförteckning till det sändande lärosätet som visar vilka av de kurser som anges i studieavtalet och som studenten deltagit i och genomfört tillfredsställande. Det sändande lärosätet är sedan skyldigt att erkänna dessa moduler.
6. Bilagan till examensbeviset. När studenten har genomfört hela den examensgivande utbildningen ska det lärosäte som utfärdar kvalifikationen lämna tydlig information om studieperioder utomlands och om vilka poäng och betyg som har utfärdats. Se kapitel 14 "Bilaga till examensbevis (och andra källor till mer information)".

Överföring av betyg

Betygssystemen varierar kraftigt i Europa. Därför är det viktigt att överföringen av betyg sker på ett transparent sätt och följer en metod som har fastställts i förväg.

Den lokala betygsskalan måste förklaras tydligt, med en statistisk fördelning av lokala betyg, för att skapa transparens och göra det möjligt att förstå betygsättningspraxis vid det mottagande lärosätet. I förekommande fall ska ECTS-betygstabellen användas.

Hinder för erkännande

Trots att erkännandeprocesserna blir allt mer väldefinierade och att flera verktyg bidrar till att kortare studieperioder utomlands erkänns fullt ut kan studenterna fortfarande få problem med att få sina poäng erkända. Två vanliga problem är följande:

1. Det sändande lärosätet har inte gett en lämplig person (på central nivå, fakultets- eller institutionsnivå) behörighet att erkänna kurser som har genomförts tillfredsställande utomlands.
2. Den person som arbetar med erkännande (oavsett om den är auktoriserad eller inte) insisterar på att kurser som genomförs utomlands måste vara identiska med dem som skulle ha genomförts hemmavid, det vill säga när likvärdighet blandas ihop med jämförbarhet i läranderesultat.

Kvalitetssäkring

Denna typ av problem kan identifieras och avhjälpas genom intern kvalitetssäkring. Det finns dock ännu inga tydliga riktlinjer för detta på europeisk nivå. Erasmus Mobility Quality Tools Project (EMQT) har sammanställt en verktygslåda och en uppsättning goda exempel (se "Källor och hänvisningar" nedan).

Gemensamma examina

När det handlar om multilaterala gemensamma utbildningsprogram med noggrant fastställda kursplaner behövs inga enskilda studieavtal. Det räcker med ett formellt avtal på lärosätetsnivå. De gemensamma examina varierar dock kraftigt: de kan vara bilaterala eller multilaterala, mobiliteten kan vara obligatorisk eller frivillig, examen kan utfärdas gemensamt av konsortiet eller separat av varje enskild medlem i konsortiet, kursplanen kan vara mer eller mindre integrerad. I vilket fall som helst ska överenskommelsen i fråga om erkännande fastställas formellt i officiella handlingar.

Rekommendationer

1. Inför ett system för studentmobilitet för lärosätet.
 - Inför ett system för studentmobilitet där det går att utfärda – och fånga upp data för – lämpliga dokument från de exempel som anges ovan: Erasmusstadgan för högre utbildning, kurskatalogen, ansökningsblanketten, studieavtalet (Learning agreement), ämnesförteckningen (transcript of records) och bilagan till examensbeviset.
 - Se till att systemet är transparent för alla användare och att det omfattas av de interna kvalitetssäkringsprocesserna.
 - Identifiera de lärare och/eller administratörer som ska ha ansvaret för att göra slutgiltiga bedömningar i fråga om specifika studenter eller grupper av studenter.
2. Innan studenten avreser bör den som ansvarar för mobiliteten:
 - definiera läranderesultat för de olika komponenterna i studieperioden eller yrkespraktiken utomlands,
 - hjälpa studenten att välja en lämplig mottagande organisation, längd på perioden och lämpligt innehåll,
 - ge ändamålsenligt kulturellt, språkligt och logistiskt stöd,
 - se till att alla berörda parter undertecknar studieavtalet,
 - garantera att alla poäng som erhålls i det godkända studentutbytet kommer att erkännas i sin helhet, överförs till det sändande lärosätets utbildningsprogram och användas för att uppfylla examenskraven.

Exempel 23.1 – Ämnesval

I valet av de ämnen som ska studeras vid det mottagande lärosätet och som ska ingå i studieavtalet bör tonvikten inte ligga på att få största möjliga överlappning med det sändande lärosätets kursplan. En utbytesperiod i ett annat land ger trots allt studenten möjlighet att gå kurser som inte erbjuds vid det sändande lärosätet. Så länge de viktigaste lärandemål som uppnås vid det mottagande lärosätet passar in med de resultat som krävs för utbildningen vid det sändande lärosätet bör det sändande lärosätet kunna godta studieavtalet.

3. Under utlandsvistelsen ska den personal som ansvarar för studentutbyte vid det sändande och mottagande lärosätet tillsammans med studenten
 - övervaka studentens deltagande och framsteg,
 - se till att eventuella ändringar i studieavtalets innehåll kan godtas av alla parter och att det finns en fastställd process för att ändra studieavtalet,
 - skriftligt bekräfta överenskomna ändringar i studieavtalet.

Exempel 23.2 – Snabbt erkännande av alternativa kurser

En studerande vid en kandidatutbildning i land A ansöker om ett utbyte under en termin med en högskola i land B. Studenten planerar allt noga i förväg och har undertecknat studieavtalet långt innan utbytesperioden inleds. När studenten anländer till högskolan i land B i början av det nya läsåret visar det sig att några av de överenskomna kurser som angavs i studieavtalet (som baserades på förra läsårets kursprogram) inte erbjuds längre.

Studenten kontaktar den som ansvarar för studentutbyte vid den mottagande högskolan och tillsammans väljer de alternativa kurser vars lärandemål är jämförbara med de kurser som studenten hade valt till att börja med. Sedan kontaktar studenten den som ansvarar för studentutbyte vid den sändande högskolan i land A och informerar om förändringarna. Den personen kontrollerar att den nya kurslistan är godtagbar och undertecknar det ändrade studieavtalet inom några dagar. På så sätt behöver studenten inte förlora tid på att vänta på ett beslut och kan också få bekräftelse på att kurserna kommer att erkännas efter hemkomsten till land A.

4. När studenten har kommit tillbaka bör den personal som ansvarar för erkännandeprocessen och besluten i samband med den:
 - överföra alla poäng som erhållits under den godkända studieperioden utomlands, i enlighet med vad som anges i ämnesförteckningen, till studentens officiella utbildning hemmavid, och ange de utbildningsaktiviteter som avses, med deras beteckningar på originalspråket,
 - föra in poängen i bilagan till examensbeviset, med en notering om det lärosäte eller den organisation där poängen utfärdades,
 - använda poängen för ackumuleringsändamål för att uppfylla specifika krav enligt kursplanen, i enlighet med studieavtalet. Att erkänna poäng som har utfärdats utomlands som "ytterligare poäng" är inte att uppfylla åtagandet om fullständigt erkännande och är endast tillåtet om studenten har erhållit fler poäng än vad som anges i studieavtalet.
5. Om det inte fanns någon fastställd process och/eller det inte undertecknades något studieavtal (learning agreement), trots att lärosätena godkände utbytet, bör det sändande lärosätet alltid sträva efter att erkänna poäng som har utfärdats av ett annat lärosäte enligt Lissabonkonventionens principer om att godkänna, förutsatt att det inte finns någon väsentlig skillnad (se kapitel 9, "Väsentliga och icke väsentliga skillnader").

För att avgöra om det finns någon väsentlig skillnad rekommenderar vi att du tittar på programmets läranderesultat och erkänner poängen, förutsatt att målen har uppnåtts.

Källor och hänvisningar

EAR HEI-manualen baseras på Lissabonkonventionen och dess tillägg samt andra projekt (inklusive EAR-manualen) och publikationer från experter på erkännande. Nedan hittar du de viktigaste källorna och förslagen till fortsatt läsning, per kapitel.

Kapitel 1 – Erkännande av kvalifikationer – introduktion

- Konventionen om erkännande av bevis avseende högre utbildning i Europaregionen (kallas nästan alltid Lissabonkonventionen). Länk: <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=165&CM=1&DF=26/01/2010&CL=ENG>
- ENIC-NARIC-nätverket.
Länk: <http://enic-naric.net>
- Bergan S., *Recognition issues in the Bologna process*, Europarådet 2003.
Länk: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=1618
- Rauhvargers, A. och A. Rusakova, *Improving recognition in the European Higher Education Area: an analysis of national action plans*, Europarådet 2010.
Länk: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2469

Kapitel 2– En kvalifikations fem komponenter

- Bergan S., *Qualifications – Introduction to a concept*, Europarådet 2007.
Länk: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2212
- ECTS Users' Guide, 2015.
Länk: http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf

Kapitel 3 – Ackreditering och kvalitetssäkring

- Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén om genomförandet av rådets rekommendation 98/561/EG av den 24 september 1998 om europeiskt samarbete om kvalitetssäkring i den högre utbildningen.
Länk: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52004DC0620>
- ENQA (*European Association for Quality Assurance in Higher Education*).
Länk: <http://enqa.eu/>.
- EQAR (europeiska registret för kvalitetssäkring av högre utbildning).
Länk: www.eqar.eu

Kapitel 4 – Bluffuniversitet och bluffackrediteringsorganisationer

- Brown, G. M., "Fighting Credential Fraud". I *World Education News & Reviews*, 2005.
Länk: <https://wenr.wes.org/2005/10/wenr-oct-2005-fighting-credential-fraud>
- Kearny, R., "Detecting Forged Credentials in a High Tech World". I *World Education News & Reviews*, 1994.

Kapitel 5 – Äkthet

- Groningendeklarationen.
Länk: <http://groningendeclaration.net/>

Kapitel 7 – Läranderesultat

- Adam S., "An introduction to learning outcomes: A consideration of the nature, function and position of learning outcomes in the creation of the European Higher Education Area". I EUA Bologna Handbook, 2006.
Länk: http://is.muni.cz/do/1499/metodika/rozvoj/kvalita/Adam_IH_LP.pdf;
- Lokhoff, J. m.fl., *A guide to formulating degree programme profiles. Including competences and programme learning outcomes*, 2010. Bilbao, Groningen, Haag 2010.
Länk: http://www.core-project.eu/documents/Tuning_Guide_Publicada_CoRe.pdf.

Kapitel 8 – Poäng, betyg, ackumulering och tillgodoräknande

- ECTS Users' Guide, 2015.
Länk: http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf
- ECTS Users' Guide, 2009.
Länk: http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf
- Egracons (European Grade Conversion System).
Länk: <http://egracons.eu/>

Kapitel 9 – Väsentliga och icke väsentliga skillnader

- Bergan S. och E.S. Hunt (red.), *Developing attitudes to recognition: substantial differences in an age of globalization*, Europarådet 2009.
Länk:
http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2478

Kapitel 12 – Lärosätens erkännandepraxis

- EUA:s trendrapport 2015, *Learning and teaching in European universities*.
Länk: http://www.eua.be/Libraries/publications-homepage-list/EUA_Trends_2015_web
- Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning 2015.
Länk: <http://www.enqa.eu/index.php/home/esg/>
- EUA:s trendrapport 2010, *A decade of change in European Higher Education*.
Länk: <https://eua.eu/resources/publications/312:trends-2010-a-decade-of-change-in-european-higher-education.html>

Kapitel 14 – Bilaga till examensbevis

- Aelterman G. m.fl., *Study on the Diploma Supplement as seen by its users*, 2008. Länk: www.ciep.fr/publi_educ/docs/diploma-supplement-as-seen-by-its-users.pdf
- Europarådet och Unesco, *Explanatory Notes to the Joint European Diploma Supplement*, 2007.
Länk: www.aic.lv/ace/ace_disk/Dipl_Sup/DS_expl_nt_rev2007.pdf
- Rauhvargers, A., "The renewed approach to the Diploma Supplement in the context of the developments of recent years" i *New challenges in recognition*, Europarådet 2008.
Länk:
http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2285

Kapitel 15 – Kvalifikationsramverk

- Europarådet och Unesco, *Recommendation on the use of qualifications frameworks in the recognition of foreign qualifications. Explanatory memorandum to the subsidiary text to the LRC*, reviderad text 2013.

Länk:

http://www.enic-naric.net/fileusers/Explanatory_memorandum_on_LRC_Supplementary_Text_on_the_Use_of_QFs_ENGLISH.pdf

- Europeiska kommissionen, den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande (EQF).

Länk: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework/skills-qualifications_sv

Kapitel 16 – Behörighetsgivande kvalifikationer

- Europarådet och Unesco, *Recommendation on International Access Qualifications*, 1999.

Länk: https://www.coe.int/t/dg4/highereducation/recognition/International%20Access%20Qualifications_EN.asp

Kapitel 17 – Kvalifikationer efter flexibla utbildningsvägar

- ECTS Users' Guide, 2015.

Länk: http://ec.europa.eu/education/library/publications/2015/ects-users-guide_en.pdf

- Nuffic m.fl., *Recognition of Non-formal and Informal Learning: Learning Outcomes. Final report*, Haag 2009.

Länk: http://www.aic.lv/ace/ace_disk/2007_09/sem07_09/Amsterd_APEL/study_on_formal_recognition_of_nonformal_and_informal_learning.pdf

- Nuffic m.fl., *Formal recognition of non-formal and informal learning. A study exploring the possibilities of formal recognition of non-formal and informal learning*, Haag 2008.

Länk: https://www.naric.org.uk/NARIC/documents/contributions/StudyonFormalRecognitionof_nov2008_def.pdf

Kapitel 18 – Kvalifikationer efter transnationell utbildning

- OECD, *Guidelines for Quality Provision in Cross-border Higher Education*, 2005.

Länk: www.oecd.org/education/educationeconomyandsociety/35779480.pdf

- Europarådet och Unesco, *Revised code of good practice in the provision of transnational education*, 2007.

Länk: http://www.enic-naric.net/fileusers/REVISED_CODE_OF_GOOD_PRACTICE_TNE.pdf

Kapitel 19 – Kvalifikationer från gemensamma utbildningsprogram

- Europarådet/Unesco-Cepes, *Revised Recommendation on the Recognition of Joint Degrees*, 2016.

Länk: <http://www.enic-naric.net/the-lisbon-recognition-convention-97.aspx>

- Den europeiska strategin för kvalitetssäkring av gemensamma utbildningsprogram, 2015.

Länk: <https://www.egar.eu/kb/joint-programmes/>

- Aerden, A. och J. Lokhoff, *Framework for Fair Recognition of Joint Degrees*. European Consortium for Accreditation. ECA 2013.

Länk: http://ecahe.eu/w/index.php/Framework_for_Fair_Recognition_of_Joint_Degrees

- Aerden, A. och H. Reczulska, *The recognition of qualifications awarded by joint programmes*, ECA 2010.
Länk: <http://ecahe.eu/w/images/4/47/Eca-Publication---the-recognition-of-qualifications-awarded-by-joint-programmes---2010.pdf>

Kapitel 20 – Kvalifikationer från lärosäten som inte är erkända av nationella utbildningsmyndigheter

- "Qualifications from Non-Recognized Institutions: An Overview of the Issue", E.S. Hunt och S.Bergan, i *Developing attitudes to recognition: substantial differences in an age of globalization*, Council of Europe higher education series nr 13, Europarådet, 2009.
Länk: http://book.coe.int/EN/ficheouvrage.php?PAGEID=36&lang=EN&produit_aliasid=2478

Kapitel 21 – Bedömning av utbildning utan dokument

- ENIC-NARIC:s webbsida om kvalifikationer som innehas av flyktingar – vägledning för bedömning av utländsk utbildning.
Länk: <http://www.enic-naric.net/recognise-qualifications-held-by-refugees.aspx>
- Andrea Lundgren, Godkjenning av utenlandsk hoyere utdanning for flyktninger med mangelfull dokumentasjon. Rapport fra pilotsprojeektet varen, Nokut 2004 (på norska).
Länk: <http://www.nokut.no>

EAR HEI- och Stream-konsortierna

Denna manual är en produkt av projektet European Area of Recognition – A Manual for the Higher Education Institutions (EAR HEI). Uppdateringen för den andra utgåvan har gjorts av Stream-konsortiet. Medlemmarna i konsortiet anges nedan.

Projektteam

Projektteamet utgjordes av experter på erkännande från kontor i nätverket av nationella informationscentrum för akademiskt erkännande (NARIC) och från det europeiska nätverket av informationscentrum i Europaregionen (ENIC), samt sammanslutningar av högskolor:

EAR HEI

- Akadēmiskās informācijas centrs – Academic Information Centre (ENIC-NARIC Lettland)
- Centre international d'études pédagogiques – CIEP (ENIC-NARIC Frankrike)
- Dearbhú Cáilíochta agus Cáilíochtaí Éireann–Quality and Qualifications Ireland (ENIC-NARIC Irland)
- European University Association – EUA
- Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyzszego, Ministry of Science and Higher Education, Department of Higher Education Organisation and Supervision (ENIC-NARIC Polen)
- Nuffic – Nederländernas organisation för internationellt samarbete inom högre utbildning (ENIC-NARIC Nederländerna)
- Studijų kokybės vertinimo centras (SKCV) – Centre for Quality Assessment in Higher Education (ENIC-NARIC Litauen)
- Styrelsen for Videregående Uddannelser – Danish Agency for Higher Education (ENIC-NARIC Danmark)
- Tuning Educational Structures in Europe

STREAM

- Akadēmiskās informācijas centrs – Academic Information Centre (ENIC-NARIC Lettland)
- Centre international d'études pédagogiques – CIEP (ENIC-NARIC Frankrike)
- Centro Informazioni Mobilità Equivalenze Accademiche – CIMEA (ENIC-NARIC Italien)
- Dearbhú Cáilíochta agus Cáilíochtaí Éireann–Quality and Qualifications Ireland (ENIC-NARIC Irland)
- European University Association – EUA
- Nuffic – Nederländernas organisation för internationellt samarbete inom högre utbildning (ENIC-NARIC Nederländerna)
- Studijų kokybės vertinimo centras (SKCV) – Centre for Quality Assessment in Higher Education (ENIC-NARIC Litauen)
- Styrelsen for Videregående Uddannelser – Danish Agency for Higher Education (ENIC-NARIC Danmark)

Rådgivande grupp

EAR HEI

- Carita Blomqvist. Ordförande för Lisbon Recognition Convention Committee (2007–2013), Opetushallitus Utbildningsstyrelsen – Finnish National Board of Education (ENIC-NARIC Finland).
- Allan Bruun Pedersen, ordförande för ENIC 2011–2013, vice ordförande för Lisbon Recognition Convention Committee (2013–), Styrelsen for Videregående Uddannelser (ENIC-NARIC Danmark).
- Andrejs Rauhvargers, Senior Adviser, European University Association (EUA).
- Earl Stephen Hunt, Special Advisor U.S. Network for Education Information –USNEI (ENIC USA).
- Christian Tauch, Hochschulrektorenkonferenz, Head of the Education Department (HRK – tyska rektorskonferensen).
- Rok Primožič, European Students' Union, vice ordförande (2012–2013) och ordförande (2013–2014).
- Robert Wagenaar, Tuning Educational Structures in Europe, gemensam samordnare.

STREAM

- Allan Bruun Pedersen, vice ordförande för Lisbon Recognition Convention Committee (2013–), Styrelsen for Videregående Uddannelser (ENIC-NARIC Danmark).
- Andrejs Rauhvargers, Senior Adviser, European University Association (EUA).
- Earl Stephen Hunt, Special Advisor U.S. Network for Education Information –USNEI (ENIC USA).
- Christian Tauch, Hochschulrektorenkonferenz, Head of the Education Department (HRK – tyska rektorskonferensen).
- Karolina Pietkiewicz, European Students' Union.
- Robert Wagenaar, Tuning Educational Structures in Europe, gemensam samordnare.

Samordning

EAR HEI- och STREAM-projekten samordnas av EP–Nuffic.

Kontakt:

Lucie de Bruin

Head of the International Recognition Department

P.O. Box 29777 2502 LT Haag Nederländerna

E-post: lbruin@epnuffic.nl / Webbplats: www.nuffic.nl

”Detta är första gången jag har sett en uppsättning riktlinjer som går att använda för universitet i Europa idag. Dessa riktlinjer kommer att påverka de standarder och den kvalitet som vi brukar eftersträva i våra internationella program.”

”Som antagningshandläggare har man inte alltid tillgång till erfarna kolleger att vända sig till med ’dumma’ frågor, när man är osäker på de allra mest grundläggande delarna i utbildningssystemen. Jag tycker att den här manualen fungerar som en sådan kollega, fast i text!
Jag tycker att det är väldigt värdefullt att grundläggande information sammanställs i en manual. Jag uppskattar verkligen att den här manualen är på gång.”

”Manualen är en användbar vägledning för antagningshandläggare när de ska hantera internationella dokument som de har svårt att förstå. Manualen belyser de områden som handläggaren bör rikta in sig på och om det saknas uppgifter vet man vilka frågor som behöver ställas. Dessutom säkerställer manualen att bedömningen av internationella kvalifikationer bedöms och utvärderas enligt samma komponenter.”

Citat om det första utkastet till EAR-manualen,
våren 2013. Från svar på EAR HEI-samrådet.